Jaarstukken 2025

Algemeen

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2025 1
Algemeen 2
Inhoudsopgave 2
Leeswijzer en algemene inleiding 3
Samenvatting op hoofdlijnen 5
Jaarverslag 9
Onze ambities 10
Thema's 11
Onze inwoners 12
Onze economie 21
Onze toekomst 27
Onze leefomgeving 31
Onze portemonnee 41
Paragrafen 45
Lokale heffingen 47
Weerstandsvermogen en Risicomanagement 65
Kapitaalgoederen 73
Financiering 89
Bedrijfsvoering 92
Verbonden partijen 106
Openbaarheid 118
Grondbeleid 119
Jaarrekening 129
Balans per 31 december 2025 130
Toelichting op de balans per 31 december 2025 133
Vaste activa 139
Vlottende activa 147
Vaste passiva 157
Vlottende passiva 166
Niet in de balans opgenomen verplichtingen 172
Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 175
Wet Normering Topinkomens (WNT) 199
Rechtmatigheidsverantwoording 201
Sisa-verantwoording 203
Overzicht taakvelden 249
Bijlagen 252
Nog uit te voeren werken 253
Interbestuurlijk toezicht 255
Verplichte beleidsindicatoren 262
Bijlage VI - Lijst met afkortingen 264
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 267

Leeswijzer en algemene inleiding

De jaarstukken
De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. We hebben ze opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Dit ziet u terug in de indeling en de opbouw.

Samenvatting op hoofdlijnen
In dit onderdeel brengen wij voor alle doelstellingen de stand per eind 2025 in beeld. Dat doen we in een samenvatting. Met de kleuren hieronder laten wij zien hoe ver we zijn met de doelstellingen. Als iets niet volgens planning is verlopen of nog niet gestart dan geven we in ieder geval een toelichting.

Ook ziet u of wij de plannen binnen het budget hebben uitgevoerd. Om u snel een indruk te geven, benoemen wij de grotere afwijkingen ten opzichte van de raming.

Het jaarverslag
Het jaarverslag bestaat uit vier thema's, onze portemonnee en de paragrafen. In de vier thema's: Onze inwoners, Onze economie, Onze toekomst en Onze leefomgeving laten we zien in hoeverre de doelstellingen uit de begroting 2025 zijn gerealiseerd. In het onderdeel Onze portemonnee leggen we verantwoording af over het financiële beheer. De paragrafen geven inzicht in de beleidslijnen en beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen hebben of van belang zijn voor het realiseren van de thema’s.

De jaarrekening
De jaarrekening bestaat uit de balans en toelichting, het overzicht van baten en lasten inclusief toelichting, de rechtmatigheidsverantwoording en de sisa-verantwoording.
Bij de balans en het overzicht van baten en lasten staan de verschillen vergeleken met de begroting na wijziging. Is het verschil groter dan € 50.000 dan leggen wij dit uit. De verschillen ontstaan als er een ander bedrag is begroot dan in het jaar 2025 is uitgegeven.
In de rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, het begrotings-,voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming horen te zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.
In de sisa-verantwoording leggen wij verantwoording af over een aantal van het Rijk en provincie ontvangen uitkeringen voor specifieke taken.

Wijzigingen na BERAP 2025-II
BERAP 2025-II is de laatste door de raad vastgestelde formele begrotingswijziging. In onze financiële verordening is vastgelegd dat de raad autoriseert op thema niveau. Dat betekent dat begrotingswijzigingen buiten een thema aan de raad voor besluitvorming moeten worden voorgelegd. In de toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf bedrijfsvoering gaan wij hier nader op in.

Centrale verklaring voor een aantal posten
In de jaarrekening verklaren wij centraal het begrotingsresultaat op de ‘kapitaallasten’. Dit voorkomt verwijzingen en herhalingen.

Beleidsindicatoren
Wij zijn verplicht om de beleidsindicatoren van ‘Waarstaatjegemeente.nl’ te presenteren.

Dit staat in het BBV. Deze indicatoren staan in een bijlage. Waarstaatjegemeente.nl verzamelt de gegevens uit een aantal bronnen, zoals het CBS en de VNG.

Overzicht taakvelden
Gemeenten moeten volgens het BBV de verplichte taakvelden in de jaarrekening opnemen. Zo kunnen gemeenten gemakkelijker met elkaar vergeleken worden. En zo beschikken het Rijk en het CBS over goede, duidelijke informatie. In onze jaarrekening staat een overzicht van deze taakvelden.

Wij hopen dat u met dit verslag een goed inzicht krijgt in onze financiën.

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting op hoofdlijnen

Gerealiseerde doelstellingen

In de begroting 2025 staan doelstellingen en acties die daar bij horen. Het grootste deel (94%) hiervan is in 2025 afgewerkt of loopt volgens planning. Een aantal acties (6%, rood en blauw in de tabel) loopt niet volgens planning of is nog niet gestart. Alle acties worden verderop in het jaarverslag per thema toegelicht.

Doelstellingen	Aantal	Groen	Lichtgroen	Rood	Blauw
Onze inwoners	18	2	14	2	0
Onze economie	15	2	13	0	0
Onze toekomst	13	3	9	1	0
Onze leefomgeving	24	2	21	1	0
Totaal	**70**	**9**	**57**	**4**	**0**
Percentage	**100%**	**13%**	**81%**	**6%**	**0%**

afgewerkt | volgens planning | niet volgens planning | nog niet gestart

Uit deze inventarisatie blijkt dat er 70 doelen zijn gesteld. 66 van de gestelde doelen zijn gehaald of verlopen volgens planning.

Het gerealiseerd resultaat

Hieronder ziet u per thema de baten en lasten, algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige baten en lasten.
Hieruit blijkt dat:
1. Het saldo van baten en lasten is afgerond € 2.927.898 negatief. Dit is het resultaat van de vier thema's, algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige baten en lasten.
2. Het gerealiseerd resultaat is afgerond € 1.793.313 positief. Dit is het uiteindelijke resultaat dat is ontstaan na verwerking van de mutaties in de reserves.

JAARREKENING 2025	Lasten	Baten	Saldo
Thema 1, onze inwoners	56.007.585	16.952.084	-39.055.500
Thema 2, onze economie	1.039.726	2.872.807	1.833.081
Thema 3, onze toekomst	8.198.833	2.024.145	-6.174.688
Thema 4, onze leefomgeving	31.811.407	12.026.410	-19.784.996
Totaal thema's	**97.057.551**	**33.875.446**	**-63.182.104**
Treasury	618.610	836.171	217.560
OZB woningen	82.319	5.893.625	5.811.306
OZB niet-woningen	1.261	1.587.526	1.586.265
Belastingen overig	572.449	-	-572.449
Uitkeringen gemeentefonds	-	65.118.510	65.118.510
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**1.274.639**	**73.435.831**	**72.161.192**
Overhead	12.080.035	201.947	-11.878.089
Vennootschapsbelasting	-75.768	-	75.768
Overige baten en lasten	1.166	-103.499	-104.665
Totaal	**12.005.434**	**98.448**	**-11.906.986**
Saldo van baten en lasten	**110.337.624**	**107.409.726**	**-2.927.898**
Mutaties reserves	11.650.958	16.372.168	4.721.210
Gerealiseerd resultaat	**121.988.581**	**123.781.894**	**1.793.313**

Het verwacht rekeningresultaat
In de 2e bestuursrapportage 2025 verwachtten wij een rekeningresultaat van € 2.324.015. Het uiteindelijke rekeningresultaat is € 1.793.313 en is € 530.702 minder dan de 2e bestuursrapportage 2025.

Verklaring van het resultaat op hoofdlijnen
Om snel een indruk te geven van het rekeningresultaat, noemen wij hieronder de afwijkingen groter dan € 100.000 ten opzichte van de raming in de begroting 2025. In de toelichting op de thema's in de jaarrekening geven we een toelichting op verschillen groter dan € 50.000.

Algemene uitkering
Nadeel € 907.000
We hebben in 2025 € 689.000 minder ontvangen dan verwacht. Dit wordt veroorzaakt doordat we in 2025 nog een aantal nadelige verrekeningen hebben gehad over 2023 en 2024. Deze nadelige verrekeningen zijn ontstaan door de aanpassing van een aantal berekeningsmaatstaven.
In de decembercirculaire is nog een bedrag ontvangen van € 69.000 voor de opvang van ontheemden en € 149.000 voor de Wet versterking regie volkshuisvesting. Deze bedragen zijn gereserveerd voor het dekken van uitgaven in een volgend jaar.

Afschrijving
Voordeel € 1.062.000.
In Berap II was al een voordeel van € 700.000 genomen, omdat de afschrijvingslasten van grote investeringskredieten zoals nieuwbouw sporthal De Koel, verbouwing van het gemeentehuis en een nieuwe basisschool in werkelijkheid pas van toepassing zijn in het jaar nadat de investering wordt afgesloten. Naast de genoemde grote investeringen geldt dit voor meerdere investeringen. In de jaarrekening levert dit nog eens een extra voordeel op van € 1.062.000.

Rente
Voordeel € 134.000
In Berap II is een rentevoordeel genomen van € 575.000. Dit was mogelijk, omdat we bij de rentelasten in de begroting 2025 zijn uitgegaan van een verwacht rentepercentage en de financiering van een aantal grote investeringen. Het werkelijk rentepercentage van de financieringsmiddelen is lager en een aantal grote investeringen zijn nog niet afgerond. In de jaarrekening levert dit nog eens een extra voordeel op van € 134.000.

Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)
Voordeel € 179.000
Dit voordeel is hoofdzakelijk ontstaan, doordat het resultaat op de (voorlopige) jaarrekening van de WSW bedrijven Wedeka en Emco positiever uitvalt dan is meegenomen in de begroting.

Jeugdhulp
Nadeel € 246.000
In BERAP II 2025 is een verwacht nadeel opgenomen ten opzichte van begroting van € 1.600.000. In BERAP II 2025 werden vervolgens de extra baten van de mei-circulaire 2025 van € 584.000 voor Jeugd en de € 1.022.000 van de septembercirculaire 2025 als compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 Jeugd meegenomen. Hiermee werd het te verwachten tekort gedekt en was de verwachting dat dit budgetneutraal zou verlopen. Door onder andere nog een aantal nagekomen declaraties is het resultaat uiteindelijk negatief.

Wmo
Voordeel € 703.000
In BERAP II 2025 is reeds een voordeel opgenomen van € 400.000 op Hulp bij het huishouden. Naast dit reeds opgenomen voordeel is er nog een voordeel van € 475.000 ten opzichte van de begroting op Hulp bij het huishouden. Dit wordt veroorzaakt door lagere declaraties in het tweede half jaar. Daarnaast is op begeleiding een voordeel van € 120.000, dit wordt veroorzaakt door een lichte daling van aantal cliënten maar ook een verschuiving van zwaarder naar lichtere zorg. Ook de kosten PGB WMO zijn € 93.000 lager door minder inwoners die een voorziening ontvangen op basis van financiering met PGB.

Leerlingenvervoer
Voordeel 113.000
In de Kadernota 2025 is het budget Leerlingenvervoer incidenteel opgehoogd met € 125.000 op basis van de werkelijke kosten 2024. Doordat minder leerlingen gebruik maken van deze vorm van vervoer en minder kilometers per leerling vallen de kosten in 2025 lager uit dan begroot. Dit levert een voordeel op van € 113.000.

Inkomensvoorzieningen en schuldhulp
Nadeel 597.000
Dit nadeel wordt veroorzaakt door verschillende componenten:
1. Hogere lasten van de reguliere bijstand (BUIG).
2. Lagere baten vanuit de reguliere bijstand
3. Een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren.

Toeristenbelasting
Nadeel € 101.000
De afgelopen jaren vertoonde onze gemeente een stijgende lijn in het aantrekken van toeristen. In de BERAP-II hebben we op basis van de verwachte overnachtingen de geraamde opbrengsten verhoogd met € 500.000. In de werkelijkheid zijn er uiteindelijk minder overnachtingen geweest dan verwacht in de bijgestelde raming. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 102.000 als gevolg van lagere opbrengsten. Vergeleken met 2024 zijn de opbrengsten licht gedaald met 2,7%.

Bestuur
Nadeel € 687.000
Het nadeel is hoofdzakelijk veroorzaakt door een extra storting in de voorziening voor (voormalige) wethouderspensioenen. De te betalen pensioenen van wethouders worden momenteel uit de begroting van de gemeente betaald. Er is een voorziening gevormd die jaarlijks geactualiseerd wordt en waarbij jaarlijks een dotatie (aanvulling) wordt gedaan. Het Kabinet is voornemens om per 1 januari 2028 de pensioenen via een wettelijke verplichting over te dragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).
Om de overstap naar het ABP mogelijk te maken is het noodzakelijk dat er voldoende kapitaal beschikbaar is per 1 januari 2028. Dit kapitaal wordt dan per 1 januari 2028 aan het ABP overgedragen. Vervolgens wordt vanaf deze datum geen voorziening meer opgebouwd, maar is de gemeente voor verdere pensioenopbouw van de wethouders een maandelijkse premie aan het ABP verschuldigd.
Er heeft een onderzoek plaats gevonden waardoor inzicht is ontstaan in de mogelijke financiële gevolgen voor de gemeente. Aan de hand van de beschikbare gegevens van onze gemeente en een aantal factoren zijn de eerste indicaties ontvangen voor de overdrachtswaarde van de pensioenen. De voorziening die momenteel gevormd is per 31 december 2025, is op voorhand onvoldoende om per 1 januari 2028 over te gaan naar het ABP. Naast het beschikbare bedrag in de begroting 2025 van € 195.000 is een extra storting nodig om de voorziening op voldoende hoogte te brengen. Belangrijkste reden is, dat bij overgang naar het ABP exact dezelfde overgangsregeling wordt toegepast, die ook geldig is voor ambtenaren op basis van de nieuwe pensioenwet (die per 1-1-2027 ingaat). De benodigde dekkingsgraad van het ABP is een cruciale factor, omdat deze

bepaalt hoeveel vermogen nodig is. In de loop van 2027 wordt pas bekend met welke dekkingsgraad definitief rekening gehouden moet worden.
Om te bepalen met welk bedrag de voorziening per 31 december 2025 opgehoogd moet worden dient rekening gehouden te worden met een recente stellige uitspraak van de commissie BBV (lees: verplichting), dat de voorziene last voor 2025 in de jaarrekening 2025 verwerkt dient te worden.
De dekkingsgraad die daadwerkelijk straks nodig is, kan hoger of lager zijn dan waar nu mee is gerekend. Dit kan aanleiding zijn tot stortingen of vrijval van de voorziening op het moment van de overdracht.

Volkshuisvesting
Nadeel € 147.000
Voor de begeleiding bij externe woningbouwinitiatieven wordt personeel ingehuurd. Bij deze werkzaamheden komen de kosten voor de baten. De komende jaren worden de kosten terugverdiend middels anterieure overeenkomsten. Per 31-12-2025 wordt rekening gehouden met toekomstige bijdrages van ruim € 300.000.

Bedrijfsvoering en Overhead
Nadeel € 109.000
De kosten van bedrijfsvoering zijn ten opzichte van de begroting toegenomen. Dit komt per saldo door toegenomen ICT kosten.

De ICT kosten nemen de laatste jaren (fors) toe. Dit komt doordat de prijzen van hard- en software meer dan de gemiddelde inflatie stijgen. Ook door toename van de ambtelijke organisatie van 230 naar 285 medewerkers, stijgen de ICT kosten als gevolg van meer licenties en hardware. Tot slot stijgen de kosten ook door diverse ICT ontwikkelingen zoals verclouding en AI.

Overige verschillen
Voordeel € 73.000
Op een groot aantal onderdelen zijn 'kleinere' verschillen ontstaan. Deze 'kleinere' verschillen leggen wij uit in de toelichting op de thema's bij het onderdeel jaarrekening.

Jaarverslag

Onze ambities

	ONZE INWONERS Vanzölf Saomen met inwoners en partners. Binnen het sociaal domein staat zelfredzaamheid voorop. Iedereen doet mee en waar nodig ondersteunen we. Inwoners staan centraal bij onze dienstverlening.
	ONZE ECONOMIE Een ondernemersvriendelijke gemeente met een gezond vestigingsklimaat. Mogelijkheden vinden en benutten om de ontwikkelingen in de agrarische sector lokaal te stimuleren. Behoud van de toppositie van Borger-Odoorn als Drentse gemeente met de meeste werkgelegenheid in recreatie en toerisme.
	ONZE TOEKOMST Duurzaam wonen en duurzaam energie opwekken. De gemeente als regisserende en faciliterende partner bij maatschappelijke vraagstukken en inwonersparticipatie. Een andere mindset door de Omgevingswet. Samen met het Rijk de brede welvaart in de regio Zuid- en Oost Drenthe versterken door de Regiodeal.
	ONZE LEEFOMGEVING Een aantrekkelijke en groene leefomgeving voor inwoners en toeristen. In Borger-Odoorn is het prettig wonen. Nu en in de toekomst. Toekomstbestendige wegen door inventief omgaan met onze middelen. Iedereen voelt zich veilig in Borger-Odoorn.
	ONZE PORTEMONNEE Onze huidige financieel gezonde positie ook voor de toekomst behouden. Verantwoord keuzes maken door faseren en prioriteren in onze ambities en bestedingsvoorstellen.

Thema's

Onze inwoners

	Subthema's: - Sociaal domein; - Dienstverlening.

SOCIAAL DOMEIN

Ambitie

Het Sociaal domein is volop in beweging. Nu de crisissen (corona, energie) de laatste jaren weer wat zijn afgenomen is de focus binnen het sociaal domein weer meer komen te liggen op de hervorming van de zorg. Dit om de zorg betaalbaar en kwalitatief goed te houden. De uitdagingen zijn groot omdat een groot deel van de kosten voor het sociaal domein worden bepaald door loonkosten. Die kosten zijn enorm gestegen de afgelopen jaren. Vanuit verschillende invalshoeken zoals IZA/GALA, Hervormingsagenda Jeugd, Gezonde Marke, Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en wonen met zorg kijken we steeds hoe we anders, beter en financieel gezond zorg kunnen blijven leveren.

Jeugdhulp en onderwijs

Opvallend voor Borger-Odoorn:
- Als het gaat om alle casussen (530) dan blijken de 6 duurste casussen 20% van de totale uitgaven jeugd te beslaan. Deze casussen zijn niet altijd direct door ons te beïnvloeden. Daar ligt de regie buiten onze gemeente (bijvoorbeeld bij een Gecertificeerde Instelling GI's))
- Als het enkel gaat om verwijzingen van de sociale teams dan zijn 20 van de in totaal 170 casussen verantwoordelijk voor 60% van die kosten.

Ontwikkelingen:
De Lokale Educatieve Agenda (LEA) is uitgebreid met het thema Jeugd, dit om de agenda sterker te maken. Vanaf 2024 is de Lokale Educatieve Jeugd Agenda (LEJA) de paraplu waaronder we actief samenwerken met partners rondom het kind en de jongere aan wenselijke maatschappelijke effecten. Dat kinderen in Borger-Odoorn hun talenten (nog meer) kunnen ontwikkelen en we de kansengelijkheid vergroten. Hier dragen we ook aan bij met onze kindregelingen zoals Peuteropvang, Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en Sociaal Medische Indicatie (SMI).

In juni 2023 is de hervormingsagenda jeugd definitief vastgesteld. Acht maatregelen moeten ervoor gaan zorgen dat er meer kinderen veilig en gezond opgroeien in onze gemeente. Deels geven we al uitvoering aan de maatregelen door bijvoorbeeld de continuering van de inzet van de POH-Jeugd in onze gemeente en de inzet van de kansencoaches op (basis)scholen. De komende periode gaat duidelijk worden hoe het zorglandschap landelijk, regionaal en lokaal vorm gegeven gaat worden. Hier ligt een belangrijke verbinding met het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming waarbij we nog meer de beweging naar de voorkant maken. We willen er vroeger bij zijn en willen dit bereiken door het vormgeven van stevige lokale teams. Dit vraagt het nodige van onze sociale teams.

Wmo en leerlingenvervoer

Opvallend voor Borger-Odoorn:
- 57% van de totale kosten van de Wmo worden besteed aan huishoudelijke hulp. Dit is hiermee de hoogste kostenpost.
- De kosten voor elektrische voorzieningen zoals driewielfietsen en scootmobielen zijn in een jaar tijd met een derde gestegen. Het aantal gebruikers is ongeveer gelijk gebleven.
- De kosten voor leerlingenvervoer blijven stijgen. In 2022 kwam dat vooral door een stijging van het aantal kinderen, in 2023 vooral door een stijging van de prijs (12,7%) en het aantal kilometers. In 2024 verwachten we een geringe stijging van beide wat de kosten doet toenemen.

Ontwikkelingen:
Het kost ons als gemeente steeds meer om inwoners 'zo lang mogelijk zelfredzaam te houden', 'zelfstandig thuis te laten wonen' en 'zo lang mogelijk te laten participeren in de maatschappij'. Kosten lopen niet alleen op door CAO-ontwikkelingen want ook de arbeidsmarktkrapte heeft een kostenverhogende invloed. Er zijn minder werknemers beschikbaar die bovendien relatief eenvoudig elders meer kunnen verdienen. Dit wordt vooral gemerkt onder medewerkers voor hulp bij het huishouden, chauffeurs en monteurs.

Naar verwachting wordt per 1 januari 2027 het abonnementstarief voor de WMO afgeschaft. Omdat uit cijfers blijkt dat weinig ouderen in Borger-Odoorn van een laag inkomen leven, is de verwachting dat een inkomensafhankelijke eigen bijdrage de kosten voor onze gemeente zal laten afnemen.

In 2024 zijn de Wmo hulpmiddelen (wettelijk verplicht) aanbesteed wat een kostenverhogend effect had. Ook hulp bij het huishouden en beschermd wonen worden aanbesteed in 2024 en dat zal in 2025 een kostenverhogend effect hebben.

Een belangrijk middel om de achteruitgang door ouderdom te remmen is een gezonde leefstijl. Zowel bewegingsactiviteiten als culturele activiteiten helpen om gezond en actief te blijven.

Participatiewet en de Wet inburgering
In 2024 zijn de kosten voor uitkeringen voor het eerst sinds jaren weer gestegen. Het aantal huishoudens met een uitkering lijkt licht toe te nemen. Daarnaast is de hoogte van de uitkeringen in januari en juli weer gestegen (in totaal 5%).

Ontwikkelingen:
Veel mensen met een uitkering hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit maakt dat er meer en intensievere begeleiding nodig is bij de re-integratie. Er worden op dit moment bijna 400 voorzieningen ingezet om mensen te helpen bij hun re-integratie.

Er wordt gewerkt aan Werkcentrum Drenthe. Een Werkcentrum is 1 loket in de buurt waar je met verschillende hulpvragen terecht kunt. Het is belangrijk dat mensen en bedrijven weten waar ze hulp kunnen krijgen bij de zoektocht naar een baan of personeel, zeker gezien de personeelstekorten op de arbeidsmarkt.

De begeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt steeds complexer, Sociale Werkvoorzieningschappen gaan bezig met plannen om te komen tot het versterken van de infrastructuur om meer toekomstbestendig te worden.

We hebben gezien dat de wachtlijst voor beschut werkplekken toeneemt. Met name voor jongeren met een achtergrond in het praktijk of voortgezet speciaal onderwijs zijn de plekken nodig om te voorkomen dat zij thuis komen te zitten. We hebben tijdelijk extra middelen ingezet om die wachtlijst in te korten.

Het budget van het rijk aan de gemeente voor uitkeringsgerechtigden (buig) is onder andere gebaseerd op het aantal uitkeringsgerechtigden van 2 jaar geleden. Door de jaarlijkse daling zal de bijdrage aan de gemeente de komende jaren ook afnemen.

Een bijzondere groep uitkeringsgerechtigden zijn de statushouders. Deze mensen ontvangen bijna allemaal een uitkering. De afstand tot de arbeidsmarkt voor hen is groot. Er zal meer actief worden ingezet op het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt voor statushouders. In de Arbeidsmarktregio Drenthe trekken we samen op om de statushouders beter door te geleiden naar de arbeidsmarkt. Gelet op de woningcrisis blijft het een uitdaging om woningen te vinden voor statushouders.

Schuldhulpverlening, minima en armoede ontwikkelingen
Het aantal huishoudens met geregistreerde schulden is 7%. Aantal intakes bij de GKB neemt jaarlijks af. De gemeente heeft een wettelijke plicht om betalingsachterstanden in bijvoorbeeld huur of nutsvoorzieningen vroeg te signaleren. Het aantal meldingen blijft stabiel. In 2023 zijn er 530 personen die gebruik hebben gemaakt van de webshop. Dit komt ongeveer overeen met 2022.

Opvallend voor Borger-Odoorn
- Er zijn aanzienlijke inkomensverschillen op dorpsniveau. Terwijl Nieuw-Buinen het hoogste percentage (13,1%) heeft, valt Drouwenerveen op met het laagste percentage van 2,4%.
- Het aantal mensen met geregistreerde schulden is na een jaar van afname weer licht aan het stijgen.
- In Borger-Odoorn is naar schatting 11% van de volwassenen laaggeletterd. Dit komt overeen met het landelijk gemiddelde. De lessen bij Drenthe College verlopen goed, met een aanzienlijke stijging in aanmeldingen de afgelopen maanden.

Ontwikkelingen:
In vergelijking met 2011 is het percentage kinderen in huishoudens met een laag inkomen in alle Drentse gemeenten afgenomen. In de gemeente Borger-Odoorn is deze afname het grootst (3,7 procentpunten).

Zowel het landelijke actieprogramma 'Tel mee met Taal' als de regionale en lokale plannen voor Laaggeletterdheid lopen af. De eerste stappen zijn gezet om een nieuwe visie voor de komende periode te ontwikkelen, waarbij niet alleen laaggeletterdheid, maar alle basisvaardigheden breed worden aangepakt.

Sport en Gezondheid
Sport, bewegen en preventie zijn beperkt genoemd in het Hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet. Preventie moet meer centraal komen te staan, inclusief sport en bewegen om de gezondheidsverschillen te verkleinen en de zorgvraag te beheersen. Onze combi- en cultuurcoaches spelen hier in een belangrijke rol. Ook in onze gemeente vinden we preventie erg belangrijk. Zo willen we dat jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving en zetten we in op positieve gezondheid om o.a. middelengebruik tegen te gaan. We vinden het belangrijk dat onze inwoners (mentaal) weerbaar zijn en onze senioren langer in goede gezondheid thuis kunnen blijven wonen. In 2024 hebben we de inclusie agenda opgesteld. Die gaan we in 2025 uitvoeren. Onze focus ligt in 2025 op bewustwording. Ook gaan we weer een regenboogweek organiseren samen met organisaties en inwoners. We doen mee aan de verkiezing "Meest toegankelijke gemeente"

Opvallend voor Borger-Odoorn:
- ·In Borger-Odoorn ervaart 82% van de volwassen inwoners zijn/haar gezondheid als (zeer) goed, dat is boven het Drentse gemiddelde van 80%.
- 99% van de kinderen zit op zwemles of heeft al een zwemdiploma.
- Onze gemeente scoort slecht op het gebied van beweegvriendelijke omgeving. Dit is in Drents verband het laagste van alle gemeenten.

Ontwikkelingen:
In 2020 heeft de raad het sport- en gezondheidsbeleid "Gezonde Leefstijl Borger-Odoorn" vastgesteld. Volgens dit beleid zetten we in op 3 pijlers: Sport en bewegen, gezondheid en gezonde omgeving. Daarnaast stimuleren we graag eigen initiatief dat hieraan bijdraagt. Iedereen in de gemeente kan subsidie aanvragen voor de organisatie van activiteiten die sport, gezondheid en inclusiviteit stimuleren. In 2025 zetten we dit initiatief door.

De landelijke subsidieregeling ‘school en omgeving’, in Borger-Odoorn bekend als Backpack, stopt na 2025. In 2025 wordt er samen met de partners in de lokale coalitie nagedacht hoe Backpack toch voortgezet kan worden. Backpack is inmiddels in het hele ‘veengebied’ uitgerold.

Ambitie
Naast alle wettelijke taken die we in het sociaal domein moeten uitvoeren en de ontwikkelingen die zich op dat vlak voordoen, ligt er ook een coalitieakkoord met belangrijke ambities die we willen realiseren. Eind 2022 is hier door het opstellen van urgente maatschappelijke opgaven prioritering in aangebracht.
Voor de afdeling sociaal domein zijn dit de UMO’s:
1. Armoede en bestaanszekerheid
2. Zorg en voorzieningen dichterbij
3. Preventie en inclusie

Armoede en bestaanszekerheid
Kansengelijkheid is de rode draad door ons beleid. Dit doen we bijvoorbeeld door de Kansencoach te introduceren in het voortgezet onderwijs. Initiatieven vanuit inwoners die bijdragen aan kansengelijkheid/bestaanszekerheid blijven we stimuleren. Geletterdheid en basisvaardigheden zijn van groot belang voor de kansengelijkheid. We gaan daarom een nieuw lokaal vierjarenplan opstellen.

Zorg en voorzieningen dichterbij
We willen de toegang tot zorg en voorzieningen in Borger-Odoorn voor onze inwoners behouden en versterken. De buurtkamers zijn een mooi voorbeeld van het dichterbij brengen van de zorg en laagdrempelig aanwezig zijn in de gemeente. Op basis van de evaluatie zal worden gekeken wat er nodig is om onze doelstelling vast te houden: we organiseren de zorg en voorzieningen dichtbij

Preventie en inclusie
We willen dat jongeren opgroeien in een omgeving die positieve kansen biedt. We doen dit door te versterken wat er is, zoals de combicoaches en cultuurcoaches. Daar waar nodig voegen we interventies toe. Zo zetten we actief in op een aanpak voor overgewicht bij kinderen en het stimuleren van positieve gezondheid bij jongeren. Deze activiteiten vloeien voort uit de ketenaanpakken in het gezond en actief leven akkoord.
Daarnaast vraagt de hervormingsagenda Jeugd en het toekomstscenario gericht op jeugd en gezinsbescherming een andere aanpak. Dit is meer gericht op collectieve, preventieve inzet. Om de zorg kwalitatief goed, betaalbaar en uitvoerbaar te houden wordt gewerkt aan andere vormen van zorg. Al deze activiteiten dragen bij aan het mee doen en kunnen doen in de samenleving. Verder zetten we actief in op de uitvoering van onze inclusieagenda waarbij we in eerste instantie focussen op bewustwording.

Doelstellingen

Sociaal domein			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. We willen laten opgroeien in een omgeving die positieve kansen biedt.	1.1 Overgewicht bij kinderen verminderen.		
	1.2 Inzetten op een aanpak van de positieve gezondheid van jongeren om middelengebruik tegen te gaan.		
	1.3 Naschoolse activiteiten structureel maken (backpack).		
	1.4 Voorbereiden, inspelen en uitvoering geven aan de hervormingsagenda jeugd inclusief het Toekomstscenario.		
2. Alle inwoners tellen mee.	2.1 Uitvoering geven aan de inclusie-agenda.		
3. Kansengelijkheid als rode draad door ons beleid.	3.1 Kansencoach in primair (borgen) en voortgezet onderwijs (starten).		
	3.2 Initiatieven vanuit inwoners die bijdragen aan kansengelijkheid/bestaanszekerheid stimuleren.		
	3.3 We stellen een nieuw lokaal vierjarenplan op voor laaggeletterdheid.		
4. We willen de toegang tot zorg en voorzieningen in Borger-Odoorn voor onze inwoners behouden en versterken.	4.1 Stimuleren van het omvormen van individuele naar meer collectieve vormen van zorg en ondersteuning.		
	4.2 Doorontwikkelen Buurtkamers.		

Toelichting

1.1 Kind naar Gezonder Gewicht is geïmplementeerd en wordt doorontwikkeld. We versterken het aanbod (zoals Cool 2B Fit) door meer maatwerk te leveren dat aansluit bij de leefwereld van gezinnen.
1.2 De projectuitvoering is gestart. Het projectteam bestaat uit medewerkers van Andes, VNN, SSTBO, Esdal College en de gemeente.
1.3 In 2025 is BackPack voortgezet in het Mondengebied, in 2026 volgt uitbreiding naar Borger. Structurele voortzetting is afhankelijk van de afrekening van de subsidieregeling School en Omgeving.
1.4 In 2025 is de projectleider gestart en de Position Paper opgeleverd. In 2026 werken we aan de vervolgopdracht voor de Hervormingsagenda Jeugd.
2.1 We voeren de inclusie-agenda uit en ontwikkelen deze gelijktijdig door.
3.1 Met de collegegoedkeuring in september 2024 is de inzet van de Kansencoach voor 2025 en 2026 geborgd in het basis- en voortgezet onderwijs.
3.2 In 2025 is het beleidsplan Bestaanszekerheid vastgesteld, inclusief een impulsbudget voor lokale initiatieven.
3.3 Het vierjarenplan laaggeletterdheid (basisvaardigheden) bevindt zich in de besluitvormingsfase en wordt ter vaststelling voorgelegd aan het college en de raad.
4.1 We werken op dit moment verder aan vormgeving van sterke lokale teams om meer collectief en preventief (voorliggend) aanbod te realiseren.
4.2 Naar aanleiding van de motie (26 juni 2025) is de uitbreiding van buurtkamers naar andere dorpen onderzocht. De raad is hierover op 17 februari 2026 per brief geïnformeerd.

DIENSTVERLENING

Ambitie

Wij zijn pas tevreden als onze inwoners, ondernemers en bezoekers tevreden zijn over de dienstverlening en de communicatie van de gemeente. Dit betekent dat we continu inzetten op het verbeteren daarvan. Dit doen we langs verschillende lijnen.

We gaan een onderzoek doen naar de mogelijkheid van een ‘Mijn Omgeving’, waardoor de inwoners 24/7 beter en sneller inzicht kunnen krijgen in hun lopende zaken en aanvragen. Ook loopt momenteel een project om de subsidieprocessen te verbeteren. De resultaten daarvan zullen in 2025 effect krijgen. We kijken ook naar klantbeloftes, beloftes die we waar willen en gaan maken in onze dienstverlening. Bij dit laatste hoort ook dat we onderzoek doen naar de mogelijkheden waarop de inwoners bediend willen worden. Dit is een basis voor onze nieuw op te stellen visie op dienstverlening.

Doelstellingen

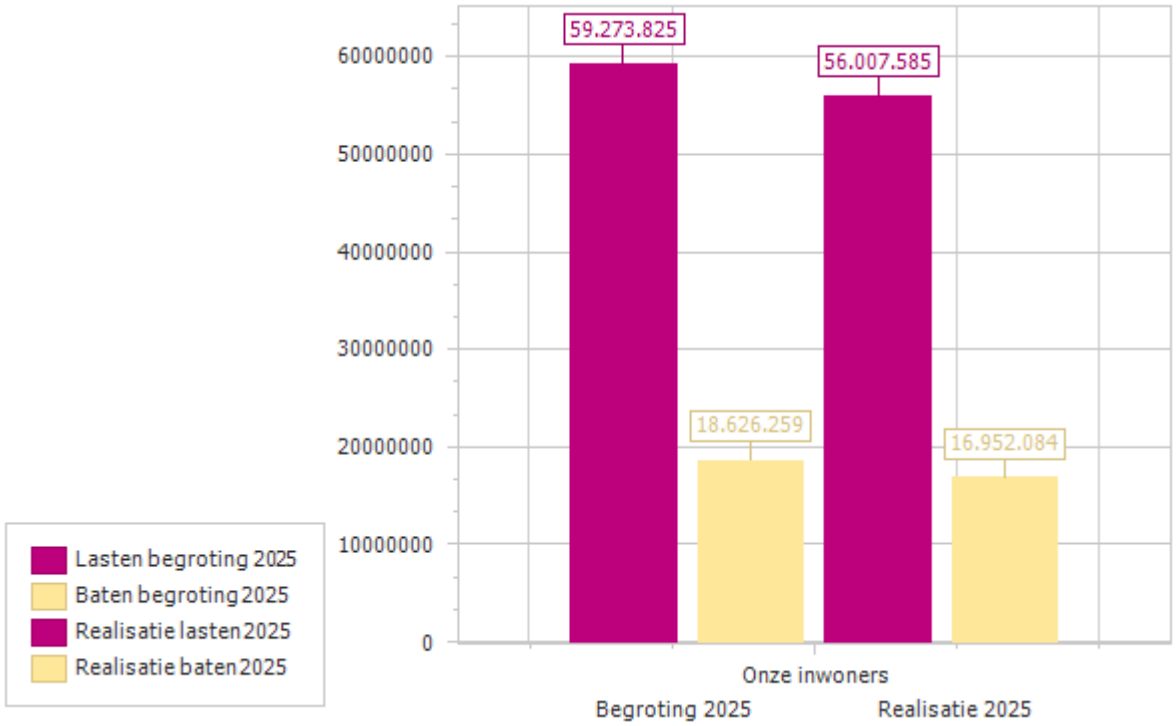
Dienstverlening			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Een efficiënte en excellente dienstverlening van de gemeente richting haar inwoners, ondernemers en bezoekers.	1.1 We gaan verder met de ontwikkeling van onze (digitale) dienstverlening. Hierbij gaan we onder andere kijken naar een 'Mijn Omgeving'.		
	1.2 We monitoren periodiek onze dienstverlening (servicenormen) en brengen dit onder in dashboards.		
	1.3 We gaan aan de slag met onze kanalenstrategie. Dit doen we onder andere met behulp in beeld brengen van klantreizen.		
	1.4 We optimaliseren het proces Melding Openbare Ruimte.		
	1.5 We rollen de opgehaalde klantbeloften uit.		
	1.6 We leggen onze communicatie-infrastructuur vast in een contentstrategie: welke bestaande en nieuwe communicatiemiddelen zetten we in voor welke informatie en doelgroepen.		
	1.7 We ronden het traject begrijpelijk schrijven af en beleggen dit structureel in de organisatie.		
	1.8 We actualiseren in 2025 onze visie op Dienstverlening, waarin we bovenstaande punten gaan meenemen en daarna verwerken tot een uitvoeringsprogramma voor de rest van 2025 en verder.		

Toelichting

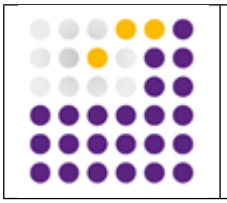
1.1 Dit hangt samen met de ontwikkeling van onze Visie op Dienstverlening.
1.3 Dit maakt onderdeel uit van onze Visie op Dienstverlening, waarvan we een startnotitie gaan opstellen.
1.4 We hebben het proces beter neergezet. Wij proberen dit nog wel verder te ontwikkelen door het digitaal nog toegankelijker te maken.
1.5 We hebben eerst de klantbeloften opgesteld. Hierna hebben we een 0-meting gehouden, de resultaten daarvan gaan we nu verder uitwerken.
1.7 Het traject is opgestart en geïmplementeerd in de organisatie. We gaan hier nu mee verder en geven er in 2026 een vervolg aan.
1.8 Dit onderdeel loopt achter op de planning. We hadden gehoopt hier in 2025 een startnotitie voor klaar te hebben. Deze volgt nu uiterlijk Q2 2026.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze inwoners	Begroting 2025			Realisatie 2025		
Taakvelden	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Totaal	**59.273**	**18.625**	**40.645**	**56.008**	**16.951**	**39.056**

Onze economie

Subthema's:

- Economische ontwikkeling;
- Recreatie en toerisme.

ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Ambitie

We zijn een ondernemersvriendelijke en verbindende gemeente met aandacht voor het lokale bedrijfsleven. We zijn laagdrempelig benaderbaar en denken daar waar het kan proactief mee met de plannen van ondernemers. Door de organisatie van (lokale) netwerkbijeenkomsten en bedrijfsbezoeken weten we ook wat er bij ondernemers leeft.

Ten behoeve van de landbouwsector doen we in 2025 nader onderzoek naar de mogelijkheid voor plaatsing van kleine windmolens op onder andere boerenerven. Ook zijn we bezig met de agrarische verkenning en gaan we in 2025 ons economisch beleid actualiseren.

We brengen de vestigingsbehoefte van lokale ondernemers verder in beeld en gaan voorbereidingen treffen voor uitbreiding van de beschikbare uit te geven bedrijfskavels.

Omdat onze invloed op het ontwikkelen van de economie beperkt is, gaan we onze ondernemers actief verbinden met regionale netwerken zoals bijvoorbeeld de Dutch Tech Zone en Regio Deal Zuid- en Oost- Drenthe. Hier liggen (financiële) kansen voor bedrijven en instellingen om innovatie en ontwikkeling te stimuleren.

Doelstellingen

Economische ontwikkeling			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Een laagdrempelige, verbindende en faciliterende gemeente.	1.1 We gaan ondernemers en instellingen actief verbinden aan lokale, regionale en landelijke programma's en netwerken. Voorbeelden hiervan zijn Leader, Dutch Tech Zone, Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe en Growing Emmen.		
	1.2 We organiseren op structurele basis ambtelijke en bestuurlijke bedrijfsbezoeken bij lokale ondernemers.		
	1.3 We gaan het beleid op het gebied van Economie en Recreatie en Toerisme actualiseren.		
2. Het vestigingsklimaat is passend bij de behoefte ondernemers.	2.1 We gaan met ondernemers en ondernemersverenigingen op bedrijventerreinen aan de slag om te komen tot Toekomkomst Bestendige Bedrijventerreinen.		
	2.2 We gaan bedrijven stimuleren om gebruik te maken van regelingen op het gebied van duurzaamheid.		
	2.3 We gaan i.v.m. de vestigings- en/of uitbreidingsbehoefte van ondernemers onderzoeken of er mogelijkheden zijn de bedrijventerreinen op termijn uit te breiden of dat er elders nog gronden beschikbaar kunnen komen voor bedrijfshuisvesting.		

Toelichting

1.1 Dit is een doorlopend proces. In 2025 zijn alle (gratis) lidmaatschappen gebruikt door ZZP/micro-ondernemers uit onze gemeente.
Ook zijn ondernemers in onze gemeente benaderd en/of betrokken bij een aantal (toegekende) Regiodeal II Zuid - en Oost Drenthe aanvragen.
1.2 Dit betreft een doorlopend proces waarbij met regelmaat ambtelijke- en/of bestuurlijke werkbezoeken bij onze ondernemers plaatsvinden. De bezoeken vinden plaats op initiatief van de ondernemers, als ook van de bestuurders en/of beleidsadviseur
1.3 Het Recreatie- en Toerisme beleid is in 2024 geactualiseerd. De herijking van het Economisch beleidsplan is gestart en zal in 2026 ter goedkeuring aan de Raad worden aangeboden.
2.2. Dit betreft een doorlopend proces. Bij bedrijfsbezoeken en tijdens ondernemersbijeenkomsten wordt "Ik Ben Drents Ondernemer (IBDO)" elke keer onder de aandacht gebracht als de (gratis) dienstverlener voor het verkrijgenvan duurzaamheidsadviezen en hulp bij het verkrijgen van middelen.
2.3 Op bedrijventerrein Aan de Strengen in Borger komen medio 2026 een 2-3 tal kavels beschikbaar. Totdat duidelijk is of de Nedersaksenlijn, wordt aangelegd en waar de spoorlijn en het station dan komen, is een eventuele uitbreiding van de Drentse Poort in Nieuw-Buinen on-hold gezet. Het project Toekomstbestendige Bedrijventerreinen is in 2025 ook gestart op het terrein Noorderkijl-Zuiderkijl waarbij ook gekeken gaat worden naar uitbreidingsmogelijkheden.

RECREATIE EN TOERISME

Ambitie

De ambitie is het behoud van de toppositie van Borger-Odoorn als Drentse gemeente met veel R&T-werkgelegenheid en voorzieningen die belangrijk zijn voor onze leefbaarheid en aantrekkingskracht. De balans tussen sector, gasten, inwoners en omgeving neemt in belang toe waardoor thema's als duurzaamheid, kwaliteit en spreiding in tijd en ruimte een grotere rol gaan spelen. Fietsen en een goede bereikbaarheid en infrastructuur speelt een essentiële rol in deze ontwikkelingen.

Doelstellingen

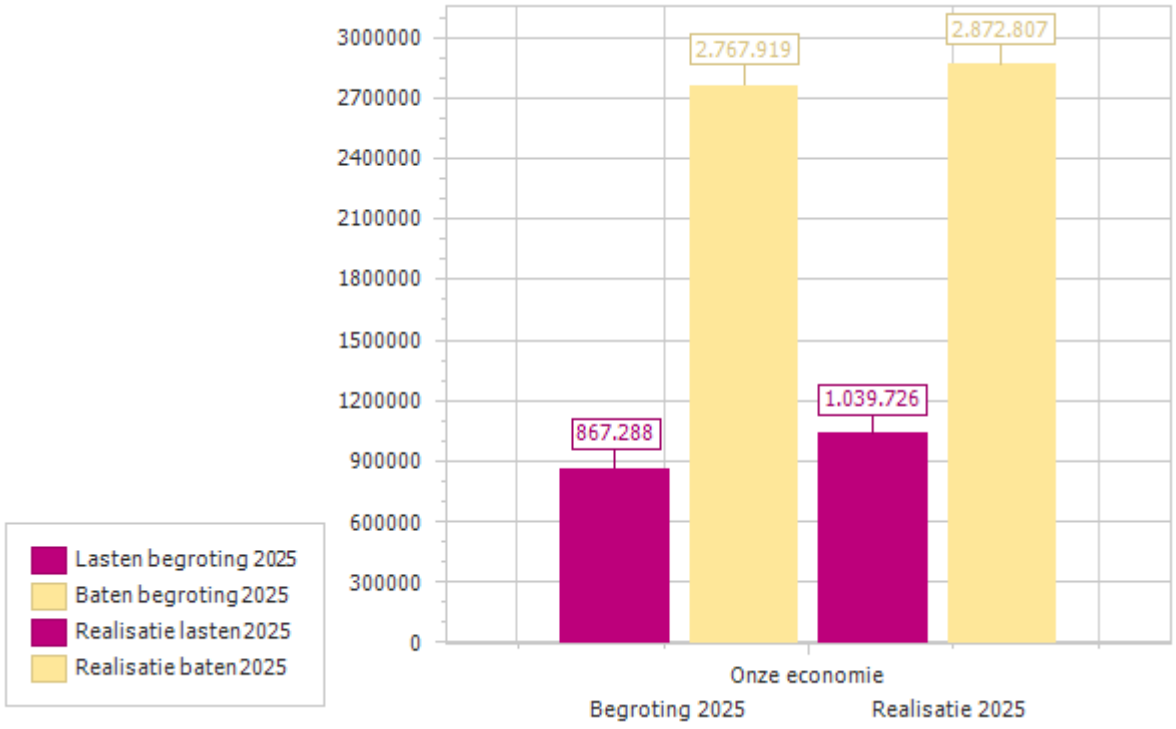
Recreatie en Toerisme			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Een laagdrempelige, verbindende en faciliterende gemeente.	1.1 We faciliteren de sector middels promotie, routes en informatievoorziening zowel voor gasten als inwoners.		
	1.2 We nemen deel aan regionale, landelijke programma's en netwerken om de lokale economie te versterken. Denk aan het Recreatieschap Drenthe, Vitale Vakantieparken Drenthe, BOCE, samenwerkingsverband De Hondsrug, Unesco Global Geopark en Cittaslow.		
	1.3 We ontwikkelen doorfietsroutes in BOCE-verband.		
	1.4 We vervolgen de stimulering van R&T in de veenkoloniën o.a. in samenwerking met andere (Groningse/Drentse) Veenkoloniale gemeenten en Marketing Drenthe.		
	1.5 We stimuleren de duurzaamheid van de R&T sector (mede i.s.m. Recreatieschap).		
	1.6 We nemen deel aan het vervolgprogramma Vitale Vakantieparken Drenthe.		
2. Het vestigingsklimaat is passend bij de behoefte ondernemers.	2.1 We gaan de visie R&T afronden en in 2025 verwerken in een uitvoeringsprogramma.		
	2.2 We stellen als onderdeel van de visie R&T een afwegingskader verblijfsrecreatie op.		
	2.3 We faciliteren de ontwikkeling van het 'UNESCO Geopark Hunebedcentrum', een vernieuwd bezoekerscentrum en museum op de locatie van het Hunebedcentrum.		

Toelichting

1.1 Er wordt momenteel gekeken naar de toekomstbestendigheid van de huidige opzet.
1.4 In dit kader wordt momenteel ook gewerkt aan 4 projecten die worden gecofinancierd vanuit Regiodeal ZOD II. Doelgroep en zijn zowel inwoners als toeristische gasten. Veel enthousiasme vanuit bevolking om mee te werken!
1.5 Ook vanuit projecten Regiodeal ZOD II wordt aan ondernemers ondersteuning geboden.
2.1 De visie R&T is in 2025 afgerond en vastgesteld.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze economie	Begroting 2025			Realisatie 2025		
Taakvelden	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Totaal	**868**	**2.768**	**-1.901**	**1.039**	**2.873**	**-1.833**

Onze toekomst

	Subthema's: - Duurzame ontwikkeling; - De veranderende rol van de gemeente.

DUURZAME ONTWIKKELING

Ambitie

We willen een vitale, duurzame en toekomstbestendige woon- en leefomgeving, waarbij duurzaamheid, klimaat, milieu en biodiversiteit voorop staan. In 2024 is daarvoor een strategische visie opgesteld – De Duurzaamheidsagenda Borger-Odoorn 2024-2030 – Samen duurzaam doen – om -hier tot en met 2030 vorm aan te kunnen geven. In het najaar van 2024 hebben we dit nader gespecificeerd in onze uitvoeringsagenda Duurzaamheid 2024-2026. We werken hierbij aan de hand van 5 thema's:

1. Energietransitie;
2. Klimaatadaptatie;
3. Duurzaam ondernemen en circulariteit;
4. Natuur en biodiversiteit;
5. Duurzame mobiliteit.

We gaan ons in 2025 blijven inzetten voor het bereiken van alle inwoners om invulling te geven aan onze ambities op het gebied van isolatie. We gaan door met de ingezette koers voor energiearmoede en werken verder samen met de energiecoaches. We werken zowel regionaal als lokaal aan klimaatadaptatie. We willen diverse vormen van duurzame mobiliteit stimuleren. Als laatste zetten we ons in voor behoud en bescherming van natuur en biodiversiteit binnen ons uniek (agrarisch) landschap.

Ons land robuust en duurzaam inrichten is een uitdagende puzzel. Voldoende duurzame, betaalbare en bereikbare woningen, schone energie en gezonde natuur is de uitdaging. In het programma Novex werken alle overheden samen aan een plan voor de inrichting van Nederland. Het Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG) wil de provincie Drenthe toekomstbestendig en gezond maken voor haar inwoners. De basis hiervoor is een gezonde bodem, rijke natuur, een schone lucht en voldoende (drink)water. Het nieuwe kabinet heeft weliswaar de NPLG ingetrokken, maar de werkzaamheden die hieruit voortvloeien blijven actueel. We willen als gemeente een pro actieve rol vervullen ten aanzien van de Novex en DPLG.

Doelstellingen

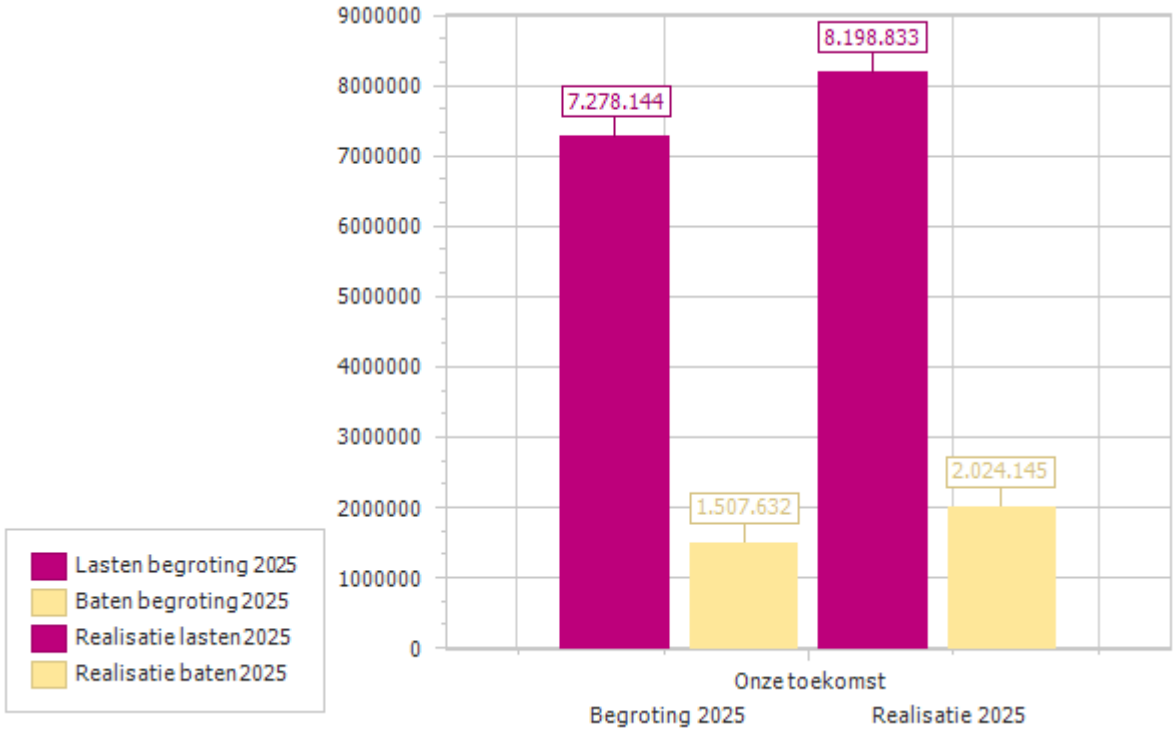
Duurzame ontwikkeling			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Onze gebouwde omgeving is energiezuiniger en wordt in toenemende mate verwarmd op basis van duurzame warmtebronnen.	1.1 Werven en opleiden van energiecoaches-plus.		
	1.2 Uitvoering geven aan de gebiedsgerichte aanpak voor het verduurzamen van woningen voor het veengebied.		
	1.3 Uitvoering geven aan de Wijk Uitvoeringsplannen Valthe en Borger-Noord.		
2. We zetten ons in voor het realiseren van structurele oplossingen voor knelpunten in het elektriciteitsnet.	2.1 In samenwerking met partners pMIEK 2.0 opstellen.		
	2.2 In samenwerking met partners een regionaal kader energieopslag ontwikkelen.		
	2.3 Uitwerken beleid kleine windmolens op boerenerven.		
3. We stimuleren duurzame mobiliteit.	3.1 Opstellen CO2-rapport woon-werkverkeer.		
	3.2 Starten onderzoek naar de mogelijkheden om het wagenpark van de buitendienst te verduurzamen.		
	3.3 Laadpalen plaatsen op strategische plekken in gemeente.		
4. We houden rekening met klimaatadaptatie bij de inrichting van de openbare ruimte en gebouwde omgeving.	4.1 Starten met het vertalen van een Regionale Adaptatie Strategie naar een lokale aanpak voor de gemeente Borger-Odoorn.		
5. We werken aan behoud en bescherming van natuur en biodiversiteit.	5.1 We scheppen randvoorwaarden voor het natuurvriendelijk isoleren; waaronder het plaatsen van alternatieve verblijven voor vleermuizen en vogels.		
	5.2 We starten met het opstellen van een plan 'Basiskwaliteit natuur', voor een meer biodiverse inrichting en beheer van landschap en natuur.		
	5.3 We ontwikkelen een beleidskader voor voedselbossen.		

Toelichting

2.2 De regels voor energieopslag worden opgenomen in de provinciale omgevingsverordening.
2.3 De raad heeft besloten om kleine windmolens van maximaal 15 meter ashoogte onder voorwaarden toe te staan. Daarnaast is er een ruimtelijke verkenning geweest van de (on)mogelijkheden van het plaatsen kleine windmolens met een as-hoogte van 25-30 meter in Borger-Odoorn. Voordat hier (indien gewenst) beleid voor kan worden vastgesteld moet dit eerst worden verwerkt in de Provinciale Omgevingsvisie en de Provinciale Omgevingsverordening.
5.3 Voor de voedselbossen is een brainstorm gehouden en is er gestart met een inventarisatie. Daarna is er een overdrachtsdocument gemaakt omdat de medewerker die zich hier mee bezig hield een andere baan heeft gevonden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze toekomst	Begroting 2025			Realisatie 2025		
Taakvelden	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Totaal	**7.278**	**1.507**	**5.769**	**8.198**	**2.024**	**6.175**

Onze leefomgeving

	Subthema's: - Ruimte en groen; - Wonen en leefbaarheid; - Wegen en verkeer; - Openbare orde en veiligheid.

RUIMTE EN GROEN

Ambitie

Borger-Odoorn is een groene plattelandsgemeente met een toeristisch karakter. De gemeente streeft naar behoud en ontwikkeling van aantrekkelijk, eenvoudig en karakteristiek openbaar groen dat aansluit bij de verschillende kenmerken van het zand en het veen. Aantrekkelijk wonen en leefbaarheid zijn waarden die we willen versterken.

Doelstellingen

Ruimte en groen			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Het beheren van de openbare ruimte op grond van de beleidsnota IBOR.	1.1 Uitwerken van beheerplannen binnen de kaders van de groenvisie.		
2. Verbeteren van de groene leefomgeving.	2.1 Uitvoeren van projecten binnen de kaders van de groenvisie.		

Toelichting

WONEN EN LEEFBAARHEID

Ambitie

Op het gebied van wonen staan we voor een grote opgave. Deze is binnen Borger-Odoorn ook als urgente opgave genoemd. De concrete ambitie van het college is om binnen die opgave in deze bestuursperiode 200 woningen te bouwen. Maar we kijken ook wat er nodig is, om na 2026 een kwalitatieve en goed afgestemde woningvoorraad te hebben.

We werken intensief samen met de woningcorporaties met als doel om voldoende sociale huurwoningen te realiseren. Zo willen we een minimumpercentage sociale huur bij nieuwbouw realiseren en onze eigen inwoners zoveel mogelijk voorrang geven. Ook jongeren willen we stimuleren om zich tijdig bij woningcorporaties aan te melden.

Het maatschappelijk vastgoed in onze gemeente is speerpunt van beleid. We geven uitvoering aan dit beleid om met name de onderwijs- en sportaccommodaties te vernieuwen en/of te privatiseren. In 2025 wordt de vernieuwing van de sport kerncomplexen in Odoorn en Borger afgerond en daarna de privatisering van deze kerncomplexen. Daarnaast gaan we ook het kerncomplex Nieuw Buinen privatiseren. De niet-kerncomplexen in Ees en Buinerveen gaan we tevens privatiseren. De plannen voor de vernieuwing van de onderwijsaccommodaties in Buinerveen / Nieuw-Buinen west,Valthermond en 2 e Exloërmond gaan we uitwerken. Het draagvlakonderzoek naar een MFA in 2 e Exloërmond wordt afgerond. Ook gaan we verder met de herschikking van maatschappelijke voorzieningen in Borger.

Doelstellingen

Wonen en leefbaarheid			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Woningtekort verminderen: voldoende (sociale) huur- en koopwoningen en daarmee de betaalbare woningvoorraad vergroten.	1.1 Daar waar mogelijk versnellen van bestaande processen en nieuwe initiatieven t.o.v. bestaande projecten te prioriteren.		
2. Bouwen voor bepaalde doelgroepen (ouderen, starters en bijzondere woonvormen).	2.1 Minimaal 50 woningen realiseren in Borger- Odoorn, overeenkomstig de Woondeal.		
	2.2 We gaan binnen deze 50 woningen een gedeelte bouwen voor deze doelgroepen.		
3. Kwaliteit verbeteren woningvoorraad/goed geïsoleerde woningen.	3.1 Een aantal buitenplanse omgevingsactiviteiten (BOPA) gaan we voorleggen aan de raad. Een voorbeeld zal de ontwikkeling van het Esdalcollege zijn.		
4. Voorbereiden nieuw woonbeleid.	4.1 Uitvoeren woningmarktonderzoek.		
	4.2 Aansluiten bij nieuwe wet Volkshuisvesting.		
	4.3 Opstellen urgentieverordening.		
	4.4 Actualiseren grondbeleid.		
5. Verbeteren voorzieningen sport.	5.1 Afronden privatisering kerncomplexen Nieuw-Buinen.		
	5.2 Afronden nieuwbouw en privatisering clubgebouw S.V. Borger en Odoorn.		
	5.3 Privatiseren niet-kerncomplexen voetbal.		
6. Actuele voorzieningen voor het basisonderwijs realiseren.	6.1 Realiseren extra ruimte voor het onderwijs in Borger.		
	6.2 Verder uitwerken businesscase Buinerveen/Nieuw-Buinen -West.		
	6.3 Verder uitwerken businesscase De Aanloop Valthermond.		
	6.4 Verder uitwerken businesscase MFA/scholen 2e Exloërmond.		
	6.5 Herschikken van het maatschappelijk vastgoed in Borger.		

Toelichting

2.1 Tot en met Q4 2025 zijn meer dan 200 woningen gerealiseerd. Gemiddeld meer dan 50 woningen per jaar.
4.2 Het betreft nog steeds een wetsvoorstel. Wordt al wel op voorgesorteerd.
6.2 De raad is door middel van een raadsbrief en overdrachtsdocument over de stand van zaken geïnformeerd.
6.3 De raad is door middel van een raadsbrief en overdrachtsdocument over de stand van zaken geïnformeerd.
6.4 De raad is door middel van een raadsbrief en overdrachtsdocument over de stand van zaken geïnformeerd.

WEGEN EN VERKEER

Ambitie

Borger-Odoorn is een groene plattelandsgemeente met een toeristisch karakter. De gemeente streeft naar behoud en ontwikkeling van aantrekkelijk, eenvoudig en karakteristiek openbaar groen dat aansluit bij de verschillende kenmerken van het zand en het veen. Woonaantrekkelijkheid en leefbaarheid zijn waarden die we willen versterken. Ook wil de gemeente over een veilig en goed onderhouden wegennet beschikken.

Doelstellingen

Wegen en verkeer			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Verbeteren verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid.	1.1 Uitvoeren van projecten binnen de kaders van het GVVP.		
	1.2 Verdere ontwikkeling HUB Borger.		
	1.3 Inzet om samen met andere stakeholders de Nedersaksenlijn te realiseren.		
2. Het beheren van de openbare ruimte op grond van de beleidsnota IBOR.	2.1 Uitvoeren van projecten op basis van het meerjareninvesteringsprogramma.		

Toelichting

1.1 Toelichting lopende GVVP-projecten:
- Project Zuiderdiep Drouwenermond: De ontwerpfase voor het verkeerskundig ontwerp is afgerond en de benodigde juridische besluiten zijn genomen. De nutspartijen zijn bezig met het uitvoeren van hun werkzaamheden. In de loop van 2026 zijn de werkzaamheden van de nutspartijen afgerond en kan gestart worden met de gemeentelijke werkzaamheden.
- Project 30 km/u-zone Zandberg: Dit project is gerealiseerd.
- Projecten inrichten 30 km/u-zone Hoofdstraat Buinen en inrichten 30 km/u-zone Ees: De verkeerskundige plannen zijn opgesteld en de bewonersbijeenkomsten zijn gehouden. De technische uitwerking volgt. Jaar van uitvoering van beide projecten is afhankelijk van de definitieve kostenraming en de mate waarin (GVVP)-budget beschikbaar wordt gesteld.
- Project Exloërweg Valthe (ten zuiden van Hondsrugweg): Verkeerskundige planvorming is afgerond. Daarna heeft het project een tijdje stil gelegen, omdat de projecten Zuiderdiep Drouwenermond, 30 km/u-zone Hoofdstraat Buinen en 30 km/u-zone Ees meer prioriteit hebben. De verwachting is dat in 2026 verdere stappen m.b.t. de technische uitwerking volgen.
- Investeringsimpuls verkeersveiligheid: Projecten Fietsoversteek komgrens Hoofdstraat Exloo (N34-zijde), parkeergelegenheid Schaapstreek Odoorn, parkeerplaatsen in blauwe zone Schoolstraat Exloo zijn gerealiseerd.

2.1 De uitvoering van enkele projecten lopen door in 2026.

OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Ambitie

De weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit is in 2025 de rode draad in de werkzaamheden. Het begin 2024 door de provincie Drenthe, de twaalf inliggende gemeenten en de vier inliggende waterschappen aangegane convenant *Drentse Aanpak Ondermijning* is daarbij het instrument.

Doelstellingen

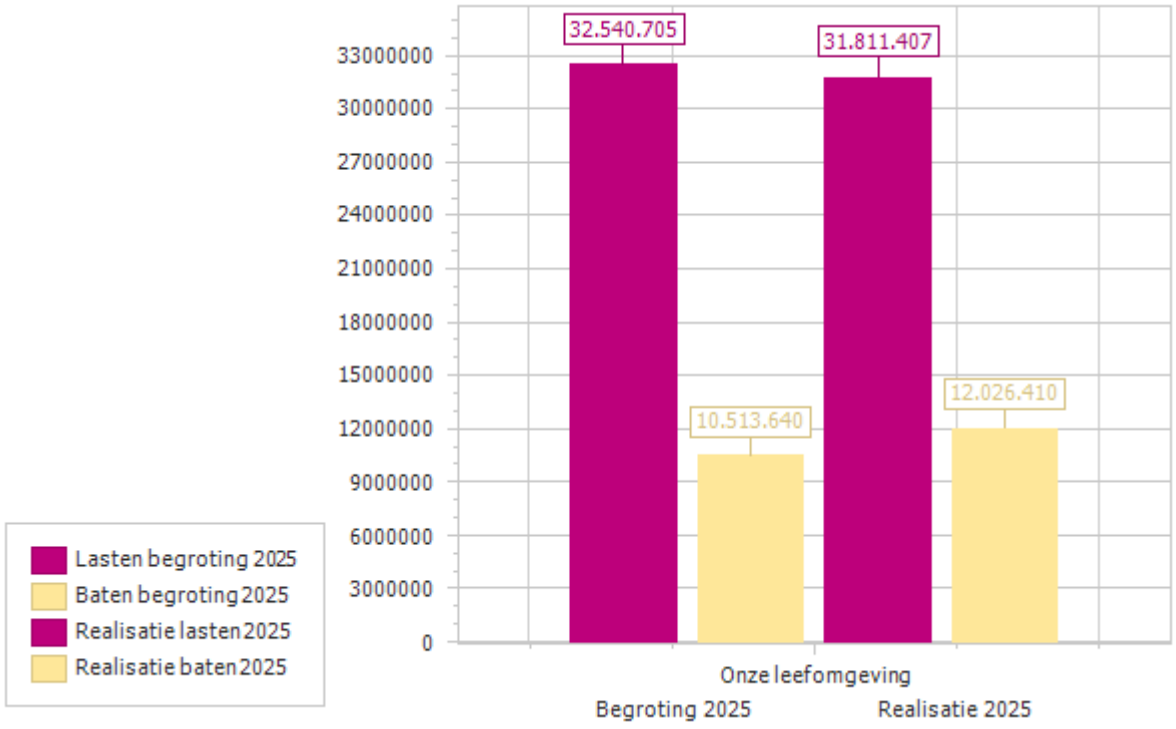
Openbare orde en veiligheid			
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**	**T2**
1. Een gemeente Borger-Odoorn die weerbaar is tegen ondermijnende criminaliteit.	1.1 Realiseren van de in de Drentse Aanpak Ondermijning aangegeven concrete ambities.		
	1.2 Actieve deelname van de gemeente Borger-Odoorn aan de (sub)werkgroep(en) Drentse Aanpak Ondermijning die ten behoeve van de gezamenlijkheid van convenantpartners producten, campagnes, regelgeving en beleidsdocumenten ontwikkelen.		

Toelichting

1.1 Door vertrek medewerkers en minimale formatieve capaciteit bij team OOV hebben we veel, maar niet alle ambities kunnen afwerken.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze leefomgeving	Begroting 2025			Realisatie 2025		
Taakvelden	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Totaal	**32.541**	**10.514**	**22.027**	**31.811**	**12.027**	**19.786**

Onze portemonnee

	Thema Onze portemonnee bevat de volgende onderdelen: - Gemeentefonds; - Overzicht van incidentele baten en lasten; - Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves; - Wat heeft het gekost?

Ambitie

Op het gebied van ICT willen we vooral inzetten op het informatieveiligheid en het voorkomen van bijvoorbeeld cyberaanvallen. Verder is de Common Ground een ontwikkeling die we nadrukkelijk blijven volgen en waar we naar verwachting op termijn in willen investeren om onze systemen veilig en werkbaar te houden.

Voor wat betreft personeel blijven we inzetten op het verhogen van werkgeluk. Ook bevat deze begroting een bestedingsvoorstel om het trainee programma te verlengen, omdat we zien dat de trainees van toegevoegde waarde zijn voor onze organisatie. Waar we dat kunnen gaan we samenwerken met goed gekozen samenwerkingspartners. Ook gaan we het gemeentehuis toekomstbestendig maken door middel van renovatie en verduurzaming.

GEMEENTEFONDS

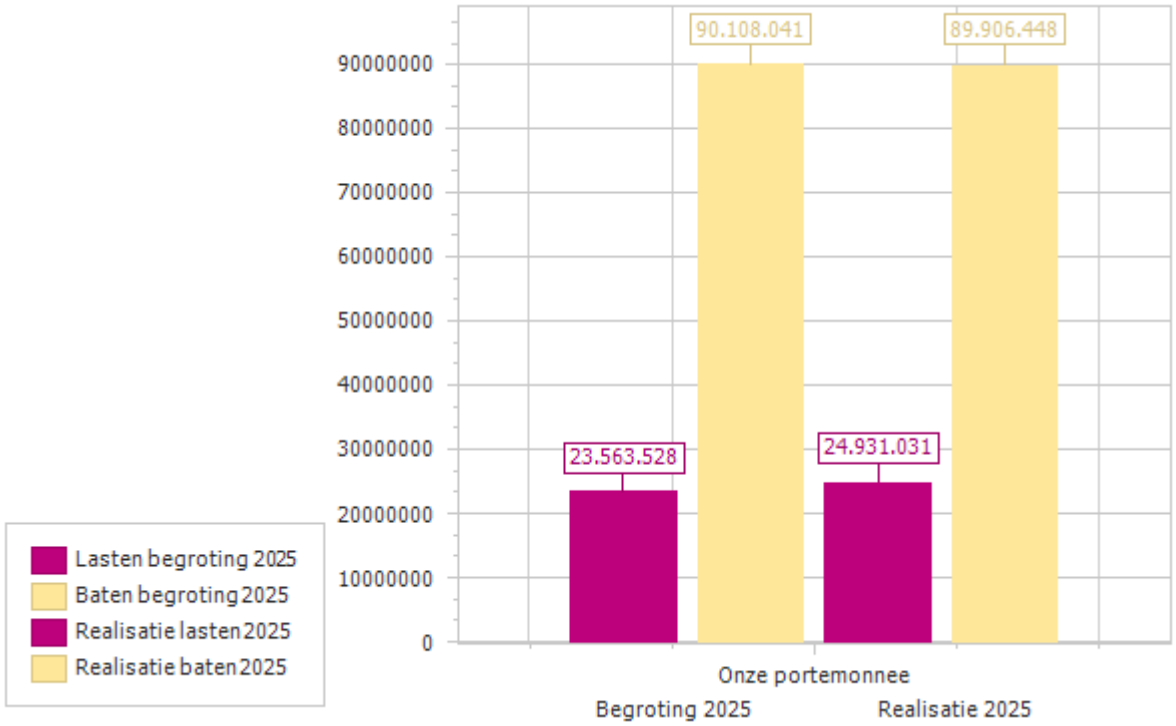
Hieronder het geactualiseerde overzicht van het gemeentefonds in 2025.

Gemeentefonds 2025 I: Algemene Uitkering	September circulaire 2025	December circulaire 2025	Verschil
Algemene Uitkering	59.726.025	59.678.634	-47.391
Verrekening voorgaande jaren	-	-742.071	-742.071
Subtotaal onderdeel I	**59.726.025**	**58.936.563**	**-789.462**
II: Decentralisatieuitkeringen			
Voorschoolse voorziening peuters	66.364	66.364	-
Armoedebestrijding kinderen	84.323	84.323	-
VTH Provinciale taken	74.423	74.423	-
Jeugdhulp kinderen AZC	1.629	1.629	-
Versterkingomgevingsheiligheidsdienst	4.105	4.105	-
Einde lening inburgeringsplicht	1.391	1.391	-
Extra capaciteit BOA's	33.104	33.104	-
Wet kwaliteitsborging bouw	17.237	17.237	-
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	-	69.463	69.463
Veilig wonen	7.062	7.062	-
Uitvoeringskosten Omgevingswet	270.365	270.365	-
Gem. antidiscriminatie voorziening	3.625	3.625	-
Alleenverdieners	42.508	42.508	-
Landelijke aanpak adreskwaliteit	2.909	2.909	-
Wet betaalbare huur	22.872	23.516	644
Openbare bibliotheken	100.000	100.000	-
Register extern veiligheidsrisico	2.485	2.485	-
Spreidingswet	32.338	32.338	-
Implementatie plateau 2	-	13.304	13.304
Ondersteuning lokale energiehulp	-	16.830	16.830
Subtotaal onderdeel II	**766.740**	**866.981**	**100.241**
III: Integratieuitkeringen			
Participatie	5.314.966	5.314.966	-
Subtotaal onderdeel III	**5.314.966**	**5.314.966**	**-**
Totaal per onderdeel			
Totaal onderdeel I	59.726.025	58.936.563	-789.462
Totaal onderdeel II	766.740	866.981	100.241
Totaal onderdeel III	5.314.966	5.314.966	-
Totaal I t/m III	**65.807.731**	**65.118.510**	**-689.221**

Ten opzichte van de begroting, die is gebaseerd op de septembercirculaire 2025, hebben we ruim € 700.000 minder ontvangen. Dit is het gevolg van de decembercirculaire 2025 en verrekeningen van het voorgaande jaar.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Onze portemonnee	Begroting 2025			Realisatie 2025		
Taakvelden	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Totaal	**23.564**	**90.108**	**-66.544**	**24.930**	**89.908**	**-64.976**

Paragrafen

ALGEMEEN

Hierna volgen de paragrafen. Deze zijn, op basis van het BBV, een verplicht onderdeel van de begroting en het jaarverslag. We geven een korte beschrijving van de verschillende paragrafen.

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen
- Kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Openbaarheid
- Grondbeleid

Algemene lijn paragrafen
De paragraaf lokale heffingen geeft een beeld van de belastingen en leges die we innen. In de paragraaf weerstandsvermogen is zichtbaar dat we reserveren om beïnvloedbare en met name ook niet beïnvloedbare risico's te beheersen en financieel af te dekken. Onze kapitaalgoederen geven een beeld van de investeringen die we als gemeente doen en de financiële verplichtingen die we daarvoor meerjarig aangaan. De paragraaf financiering geeft inzicht in onze financiële positie. Bedrijfsvoering gaat over hoe we werken om onze doelen te behalen. De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de bijdragen van de gemeente Borger-Odoorn aan verbonden partijen. Openbaarheid gaat in op de invulling van de Wet Open Overheid. Tot slot hangt ons grondbeleid nauw samen met landelijke en lokale economische ontwikkelingen.

Lokale heffingen

In deze paragraaf gaan we in op onze lokale heffingen voor het jaar 2025. Lokale heffingen zijn onder te verdelen in gemeentelijke belastingen, gebonden heffingen en leges. In onderstaand overzicht zijn de werkelijke opbrengsten van alle lokale heffingen naast de begrote opbrengsten gezet. De lokale heffingen lichten we in de rest van deze paragraaf per onderdeel verder toe.

Lokale heffing	**Begroting 2025**	**Wijziging**	**BERAP 2025-II**	**Rekening 2025**	**Verschil**
Onroerendezaakbelasting	7.253.628	220.000	7.473.628	7.465.290	-8.338
Toeristenbelasting	1.947.500	500.000	2.447.500	2.345.930	-101.570
Forensenbelasting	162.500	-	162.500	173.984	11.484
Afvalstoffenheffing	2.773.988	-	2.773.988	2.773.988	-
Rioolheffing	3.213.105	-	3.213.105	3.213.105	-
Algemene dienstverlening	304.381	-	304.381	325.673	21.292
Fysieke leefomgeving	490.974	-	490.974	643.636	152.662
Europese dienstenrichtlijn	3.151	-	3.151	4.046	895
Lijkbezorgingsrechten	202.494	-	202.494	203.015	521
Marktgelden	8.742	-	8.742	6.315	-2.427
Totaal:	**16.360.463**	**720.000**	**17.080.463**	**17.154.983**	**74.520**

Gemeentelijke belastingen

Gemeenten kunnen op grond van de Gemeentewet (GW) een aantal belastingen heffen. Gemeentelijke belastingen worden gekenmerkt door het feit dat de opbrengst van de belasting vrij te besteden is. Daardoor is het een ongebonden belasting. In de onderstaande tabel staat een overzicht van de verschillende gemeentelijke belastingen die worden geheven in onze gemeente.

Belastingsoort	Artikel GW	Toelichting
Onroerendezaakbelasting	220	Belasting die wordt geheven op eigenaren en gebruikers van onroerende zaken. Als heffingsgrondslag geldt de WOZ-waarde. De peildatum ligt een jaar voor het belastingjaar.
Toeristenbelasting	223	Belasting die wordt geheven op natuurlijke personen die in de gemeente overnachten, maar die niet in de gemeente woonachtig zijn.
Forensenbelasting	224	Een belasting voor natuurlijke personen die gedurende het jaar meer dan 90 maal in de gemeente overnachten, maar die in de gemeente geen hoofdverblijf hebben.

Beleidsuitgangspunten gemeentelijke belastingen 2025
In de volgende tabel staan de belastingen die de gemeente Borger-Odoorn heft. Hierin zijn de uitgangspunten per belastingsoort aangegeven. De verdere regelgeving van elke belastingsoort is vastgelegd in de verschillende belastingverordeningen.

Belastingsoort	Tarief 2025
Onroerendezaakbelasting	- Gebruikersbelasting 0,1249% van de WOZ-waarde - Eigenarenbelasting: · Woningen 0,1533% van de WOZ-waarde · Niet-woningen 0,1533% van de WOZ-waarde
Toeristenbelasting	- groepsaccommodaties € 0,60 per overnachting - campings € 1,30 per overnachting - hotels/BenB/bungalowparken € 1,75 per overnachting
Forensenbelasting	0,40% met een minimum van € 500 en een maximum van € 1.500

Gebonden heffingen

Naast belastingen in de gemeentewet, bestaan er gebonden heffingen. Een gebonden heffing is een belasting voor de bestrijding van specifieke kosten, maar is niet gekoppeld aan een individuele dienst. De begrote opbrengst van de gebonden heffing mag niet hoger zijn dan de voor dat doel begrote kosten. Dat wil zeggen dat de heffingen dus niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Er zijn twee soorten gebonden heffingen, namelijk reinigingsheffing en rioolheffing. Deze zijn weergegeven in de volgende tabel.

Gebonden heffing	Artikel GW	Toelichting
Reinigingsheffing	Wet milieubeheer art. 15.33	Belasting voor de verwijdering van afvalstoffen afkomstig van particuliere huishoudens. Er zijn twee soorten heffingen voor het innemen en verwerken van afvalstoffen: de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht. Afvalstoffenheffing wordt geheven op alle particuliere huishoudens. Ook als er in feite geen afval wordt aangeboden. Reinigingsrechten worden alleen in rekening gebracht ter dekking van de kosten voor het ophalen en verwerken van aangeboden afval. Kleine bedrijven kunnen bijvoorbeeld gebruik maken van de reinigingsrechten.
Rioolheffing	228a	De rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van/het beheer van huishoudelijk en bedrijfsafvalwater, regenwater en de grondwaterstand.

Beleidsuitgangspunten gebonden heffingen
In onderstaande tabel zijn de gemiddelde tarieven aangegeven voor de reinigings- en rioolheffing voor het jaar 2025. De tarieven passen binnen het kader 100% kostendekkendheid dat door uw raad is vastgesteld.

Heffing	Gemiddeld Tarief 2025
Reinigingsheffing	Gemiddeld Tarief 2025 bedraagt € 249
Rioolheffing	Gemiddeld Tarief 2025 bedraagt € 255

Beleid kwijtschelding
Onze gemeente hanteert als kwijtscheldingsnorm 100% van de bijstandsuitkering. Daarmee zit onze gemeente boven de landelijke norm van 90% van de bijstandsuitkering. Men komt in aanmerking voor kwijtschelding als men onder deze norm komt. Kwijtschelding is van toepassing op de OZB, rioolheffing en op het vastrechtgedeelte van de afvalstoffenheffing. Sinds 2006 werken de waterschappen Hunze & Aa's, Vechtstromen en de gemeente samen op het gebied van kwijtschelding van de lokale heffingen. De toetsing of iemand recht heeft op kwijtschelding wordt gedaan door het Noordelijk Belastingkantoor.

Opbrengsten uit gemeentelijke belastingen en gebonden heffingen

Onroerende zaak belastingen (OZB)

Voor 2025 is besloten de opbrengst van de OZB met 2,75% te indexeren en een areaaluitbreiding van € 46.562 mee te nemen. De opbrengsten bestaan uit de onderdelen eigenarenbelasting woningen, eigenarenbelasting niet-woningen en gebruikersbelasting niet-woningen.

Opbrengst 2025
Hieronder staat een specificatie van de OZB opbrengsten. In de bijgestelde begroting (BERAP 2025-II) hebben we de oorspronkelijke raming met in totaal € 220.000 verhoogd. In de jaarrekening 2025 komen we iets lager uit dan de bijgestelde begroting.

De vermelde bedragen zijn de zuivere belastingopbrengsten. In dit overzicht is de kostenvergoeding voor de dwanginvordering niet meegenomen.

Onderdeel	Begroting 2025	Wijziging	BERAP 2025-II	Rekening 2025	Verschil
Eigenaren woningen	5.457.443	150.000	5.607.443	5.879.921	272.478
Eigenaren niet-woningen	1.225.434	-	1.225.434	944.687	-280.747
Gebruikers niet-woningen	570.751	70.000	640.751	640.682	-69
Totaal:	**7.253.628**	**220.000**	**7.473.628**	**7.465.290**	**-8.338**

Toeristenbelasting

De tarieven voor 2025 waren als volgt:

- Groepsaccommodaties € 0,60 per persoon per overnachting;
- Campings € 1,30 per persoon per overnachting;
- Hotels/B&B/bungalowparken € 1,75 per persoon per overnachting.

De tarieven zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2024.

Opbrengst 2025
Het jaar 2025 vertoonde wederom dat onze gemeente in trek is onder toeristen. In de BERAP-II hebben we de geraamde opbrengsten verhoogd met € 500.000. De werkelijke opbrengsten vertonen een lagere opbrengst dan de bijgestelde raming. Een nadeel van € 101.570.

Vergeleken met 2024 zijn de opbrengsten licht gedaald met 2,7%. Dit is grotendeels te verklaren door een afname aan overnachtingen in de vakantieparken.

Onderdeel	Begroting 2025	Wijziging	BERAP 2025-II	Rekening 2025	Verschil
Toeristenbelasting	1.947.500	500.000	2.447.500	2.345.930	-101.570

Forensenbelasting

De forensenbelasting is net als de toeristenbelasting verbonden aan recreatieve activiteiten. Hierdoor loopt de tariefaanpassing van de forensenbelasting gelijk op met een tariefaanpassing van de toeristenbelasting. Voor 2025 zijn de tarieven voor toeristenbelasting ongewijzigd. Ditzelfde geldt dus voor de forensenbelasting.

Opbrengst 2025
In de begroting is een opbrengst geraamd van € 162.500. De werkelijke opbrengst bedraagt € 173.984. Een meeropbrengst van € 11.484.

Onderdeel	Begroting 2025	Wijziging	BERAP 2025-II	Rekening 2025	Verschil
Forensenbelasting	162.500	-	162.500	173.984	11.484

Reinigingsheffingen (combinatie afvalstoffenheffing en reinigingsrechten)

In onze gemeente wordt de afvalstoffenheffing geheven op basis van het Diftar-systeem. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vastrecht deel en een variabel deel. De hoogte van het variabel deel wordt bepaald door het aantal aangeboden kilo's restafval en door het aantal ledigingen van de restcontainer. Het aanleveren van zowel de PMD- als de GFT-container is gratis.

Het BBV schrijft voor dat het tarief van de afvalstoffenheffing niet meer dan 100% kostendekkend mag zijn. Verschillen tussen de begroting en de rekening worden verrekend met de bestemmingsreserve afval. Als de reserve onvoldoende hoog is om een nadeel te dekken komt het nadeel ten laste van de Algemene Middelen.

In de volgende overzichten zijn de tarieven, de afvalstromen en de kostendekkendheid voor 2025 weergegeven. De verschillen tussen de begroting en de jaarrekening worden toegelicht.

Tarieven 2025 voor de burger:

Bij de legesverordening 2025 zijn de volgende tarieven vastgesteld.	
Vast tarief:	€ 169,76 per aansluiting
Variabel tarief:	€ 0,25 per kilo restafval € 4,00 per lediging container restafval € 2,00 per opening ondergrondse container (rest) € 0,00 per kilo GFT/PMD
Afvalbrengpunt (ABP):	€ 0,15 per kilo grof huishoudelijk afval € 0,00 per kilo grof tuinafval
Inzamelingsfrequentie:	3-wekelijks (GFT/PMD), 6-wekelijks (rest)
Aantal aansluitingen:	11.150
Betaalde poorttarieven bij Attero voor de gemeente:	
Verbrandingsbelasting:	€ 39,70 per ton
Poorttarief GRIJS (gemengd):	€ 41,89 per ton
Poorttarief GRIJS (grof):	€ 46,54 per ton
Poorttarief GROEN:	€ 60,00 per ton

Aantallen tonnages/ledigingen 2025

Afvalstromen	Tonnages			Ledigingen		
	Raming 2025	Afloop 2025	Verschil	Raming 2025	Afloop 2025	Verschil
Restafval (grijs)*	1.500	1.829	329	65.000	67.264	2.264
Groenafval (GFT)	3.400	3.348	-52	117.000	116.601	-399
Plastic, Metaal & Drankkartons (PMD)**	900	870	-30	150.000	149.550	-450
Grof (huishoudelijk) afval ABP	510	515	5	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Grof tuinafval ABP	2.300	2.087	-213	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	**8.610**	**8.649**	**39**	**332.000**	**333.415**	**1.415**

*Inclusief 45 ton aan ondergronds restafval (variabele opbrengst) en 130 ton afgekeurd PMD (geen opbrengst).

**Inclusief 130 ton afgekeurd PMD wat via een andere route is afgevoerd.

Kostendekkendheid 2025

Kosten Afval	Begroting 2025	Rekening 2025	Verschil
1. Algemene kosten afval	568.582	579.174	10.592
2. Huis aan huis inzameling	727.902	647.764	-80.138
3. Kosten afvalbrengpunt (ABP)	338.976	363.726	24.750
4. Kosten overige afvalstromen	272.411	277.174	4.763
5. Overige indirecte kosten	866.117	858.611	-7.506
Subtotaal kosten	**2.773.988**	**2.726.450**	**-47.539**
6. Efficiencyvoordeel in reserve	-	47.539	47.539
Totaal kosten	**2.773.988**	**2.773.988**	**0**
Opbrengsten Afval			
7. Opbrengst vast tarief	2.549.738	2.552.938	3.199
8. Opbrengst variabel tarief	224.250	243.786	19.536
Subtotaal opbrengsten	**2.773.988**	**2.796.724**	**22.736**
9. Overschot heffing in voorziening	-	22.736	22.736
Totaal opbrengsten	**2.773.988**	**2.773.988**	**0**
Kostendekkingspercentage	**100%**	**100%**	**0**

Toelichting verschillen Begroting 2025/Rekening 2025
In de tabellen worden voordelen ten opzichte van de primitieve begroting negatief weergegeven en nadelen ten opzichte van de begroting positief weergegeven. De kostendekkendheid wordt berekend na eventuele mutaties in de reserve.

De werkelijke uitgaven afvalstoffen waren in 2025 totaal € 47.539 lager dan begroot. Een efficiencyvoordeel. Dit bedrag is in de bestemmingsreserve afval gestort. De opbrengsten waren € 22.736 hoger dan begroot. Een overschot ten opzichte van de begrote heffing. Dit bedrag is in de voorziening afval gestort als zijnde door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, conform artikel 44 lid 2 van de BBV.

Op begrotingsbasis is een inschatting gemaakt van de ingeleverde kilo's en ledigingen. De hoeveelheid ingeleverd huishoudelijk restafval ten opzichte van de begroting is 329 ton hoger. Deze 329 ton bestaat onder andere uit 45 ton ondergronds restafval (variabele opbrengst) en 130 ton afgekeurd PMD (geen opbrengst). Het aantal ledigingen (grijs) is in 2025 ook hoger dan begroot. De ingeleverde kilo's en het aantal ledigingen GFT en PMD zijn ten opzichte van de begroting licht afgenomen.

De hoeveelheid ingeleverd grof huishoudelijk afval is toegenomen ten opzichte van de begroting terwijl grof tuinafval lager uitvalt.

Toelichting lasten/uitgaven afval

1. Algemene kosten afval

De werkelijke algemene lasten afval zijn € 10.592 hoger dan begroot. De verhoging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door extra onderhoud aan ondergrondse containers.

2. Huis aan huis inzameling

De werkelijke kosten voor de huis aan huis inzameling zijn € 80.138 lager dan begroot. Het voordeel ontstaat door lagere kapitaallasten, minder ledigingen GFT afval en geen verhoging van het tarief voor verwerking van GFT afval.

3. Afvalbrengpunt (ABP)

De werkelijke kosten op het ABP vallen € 24.750 hoger uit dan begroot. Dit nadeel wordt grotendeels veroorzaakt door de extra kosten die gemoeid gaan met het inzamelen en verwerken van lachgascilinders.

4. Overige afvalstromen

Ten opzichte van de begroting vallen de kosten € 4.763 hoger uit. Het nadeel ontstaat deels door de lagere vergoeding die de gemeente ontvangt voor het ingezamelde oud papier en karton.

5. Overige indirecte kosten

De overige indirecte kosten zorgen ook voor een marginaal voordeel, namelijk € 7.506. Dit verschil is niet nader geanalyseerd.

6. Efficiencyvoordeel in reserve

Het voordeel dat ontstaat door lagere lasten wordt gestort in de bestemmingsreserve afval. De stand van de bestemmingsreserve afval na onttrekking 2025 is € 185.698.

Toelichting baten/inkomsten afval

De werkelijke inkomsten afvalstoffen zijn per saldo € 22.736 hoger dan begroot. Dit voordeel werd vooral veroorzaakt door een hogere opbrengst vanuit het afvalbrengpunt.

9. Overschot heffing in voorziening

De hogere opbrengsten van € 22.736 ten opzichte van de begroting is een overschot op de heffing aan de inwoners. Dit bedrag is in de voorziening afval gestort als zijnde door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, conform artikel 44 lid 2 van de BBV. De stand van de voorziening afval is na storting 2025 € 150.234.

Rioolheffing

De geraamde baten en lasten in onze jaarrekening die betrekking hebben op riolering zijn gebaseerd op het Gemeentelijk Riolering Plan (GRP) welke eind 2022 is vastgesteld door de raad. Dit GRP heeft een looptijd tot en met 2029.

Met de gemeenten Coevorden, Emmen, Hardenberg en Ommen is samengewerkt aan de afstemming van de verschillende GRP's. Als gevolg van het nieuwe GRP zullen binnen het product riolering wel verschuivingen plaatsvinden tussen de verschillende rioolbudgetten. Dit verloopt grotendeels budgettair neutraal en heeft geen gevolgen voor het tarief. De hoogte van de opbrengsten verandert dus niet.

Voor de rioolheffing is 100% kostendekkendheid van toepassing. Het GRP is zodanig opgezet dat het gemiddeld tarief jaarlijks met 0,75% stijgt. Aanvullend vindt, conform het GRP, jaarlijks een dotatie plaats aan de voorziening riolering. Deze dotatie wordt gestort in de voorziening riool en ingezet voor de uitvoering van grotere rioolvervangingsinvesteringen.

Hieronder zijn de werkelijke kosten en opbrengsten voor 2025 inzichtelijk gemaakt en toegelicht.

Kostendekkendheid Riolering	**Begroting 2025**	**Rekening 2025**	**Verschil**
1. Kosten riolering	2.159.705	2.050.113	-109.592
2. Kosten verbrede rioolheffing	199.140	297.876	98.736
3. Overheadkosten	385.260	387.387	2.128
4. Compensabele BTW	290.000	290.000	-
5. Nieuwe dotatie voorziening	179.000	179.000	-
Subtotaal kosten	**3.213.105**	**3.204.376**	**-8.729**
6. Efficiencyvoordeel in reserve	0	8.729	8.729
Totaal kosten	**3.213.105**	**3.213.105**	**0**
Opbrengsten riolering			
7. Opbrengst vast tarief	2.868.729	2.802.089	-66.640
8. Opbrengst variabel tarief	344.376	344.376	0
Subtotaal opbrengsten	**3.213.105**	**3.146.465**	**-66.640**
9. Tekort heffing uit voorziening	0	-66.640	-66.640
Totaal opbrengsten	**3.213.105**	**3.213.105**	**0**
Kostendekkingspercentage	**100%**	**100%**	**0**

Toelichting tabel
In de tabel worden voordelen ten opzichte van de primitieve begroting negatief weergegeven en nadelen ten opzichte van de begroting positief weergegeven. De kostendekkendheid wordt berekend na eventuele mutaties in de reserve en voorziening.

Uit de tabel blijkt dat de totale opbrengsten rioolheffing € 3.146.465 bedragen terwijl in de begroting rekening werd gehouden met € 3.213.105 als opbrengsten. Dit tekort op de heffing wordt ten laste van de voorziening gebracht.

De totale lasten bedragen € 3.204.376. Een efficiencyvoordeel van € 8.729 ten opzichte van de begrote lasten van € 3.213.105. Dit voordeel wordt in de bestemmingsreserve riolering gestort.

Nadere toelichting lasten riolering
De totale kosten zijn € 8.729 lager dan begroot. Dit voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door onderuitputting op de kapitaallasten. Deze onderuitputting bestaande uit lagere afschrijvings- en rentelasten bedraag € 74.640. De compensabele btw is conform de begroting geboekt en geeft geen verschillen. Dit efficiencyvoordeel wordt in de bestemmingsreserve riolering gestort.

Nadere toelichting opbrengsten rioolheffing
De totale opbrengst rioolheffing is € 66.640 lager uitgevallen dan geraamd. Het variabel tarief rioolheffing voor 2025 is te laag geraamd. Dit komt omdat we in eerste instantie uitgingen van een hogere WOZ waardestijging voor niet woningen, omdat de herwaardering pas is afgerond op 31-12, gaan we bij de berekening van de tarieven uit van een geschatte opbrengst WOZ-waarde. Dit tekort op de heffing wordt gedekt uit de voorziening riolering conform BBV artikel 44 lid 2.

Verloop reserve riolering 2025
Het verloop van de reserve riolering is in 2025 als volgt:

Reserve riolering	**Bedrag**
Stand 01-01-2025	411.415
- Toevoeging	8.729
- Onttrekking	-
Stand 31-12-2025	**420.144**

De toevoegingen of onttrekkingen aan deze reserve betreffen efficiency verschillen. Het saldo kan worden ingezet om de 100% kostendekkendheid conform het GRP te waarborgen.

Verloop voorziening riolering 2025
Het verloop van de voorziening riolering is in 2025 als volgt:

Voorziening riolering	**Bedrag**
Stand 01-01-2025	1.550.011
- Toevoeging (overig)	179.000
- Onttrekking	-366.640
Stand 31-12-2025	**1.362.371**

Als de werkelijke opbrengsten afwijken van de geraamde opbrengsten is er sprake van een overschot of tekort. Het verschil wordt toegevoegd aan of ten laste gebracht van de voorziening. De overige toevoeging betreft de geraamde bijdrage uit het GRP. De onttrekking betreft de dekking van de uitgaven 2025 van de investeringen. Deze investeringen worden (gedeeltelijk) gedekt uit de voorziening riolering.

Belastingdruk

De stijging van de lokale lastendruk is de gecombineerde stijging van de OZB, reinigingsheffingen en rioolheffing. Hieronder is de lokale lastendruk voor 2025 inzichtelijk gemaakt.

Omschrijving	OZB	Reinigings heffingen	Rioolheffing	Totaal	Lastendruk
Opbrengst 2024, incl. Areaaluitbreiding	**7.205.027**	**2.614.042**	**3.239.592**	**12.646.189**	
1. Mut. OZB + 2,75%	213.701			**213.701**	
2. Mut. Reinigingsheffingen		159.946		**159.946**	
3. Mut. Rioolheffing			26.487	**26.487**	
Totaal verhoging	**213.701**	**159.946**	**26.487**	**400.134**	**3,16%**
Opbrengst exclusief areaal 2025	**7.418.728**	**2.773.988**	**3.266.079**	**13.458.795**	
Areaaluitbreiding 2025	46.562			**46.562**	
Opbrengst 2025	**7.465.290**	**2.773.988**	**3.266.079**	**13.505.357**	

Voor een gemiddeld huishouden betekent de aanpassing van OZB, afvalstoffenheffing en rioolrechten in 2025 een stijging van de lastendruk van afgerond € 30.

Lastendruk per huishouden

Omschrijving	2024	2025
OZB	466	479
Afvalstoffenheffing	234	249
Rioolrechten	253	255
Totaal	**953**	**983**

Kostendekkendheid leges

In dit gedeelte geven we inzicht in de kostendekkendheid van onze leges. Bij de kostendekkendheid van leges maken we onderscheid tussen vijf categorieën. Algemene dienstverlening, fysieke leefomgeving, Europese dienstenrichtlijn, lijkbezorgingsrechten en marktgelden.

Op een aantal leges is kruissubsidiëring van toepassing. Dit houdt in dat de totale opbrengsten de totale kosten per categorie niet mogen overschrijden. Echter, er mogen wel overschrijdingen zijn per onderdeel in een categorie. Zo kan bijvoorbeeld, binnen de categorie algemene dienstverlening, een eventuele overschrijding op rijbewijzen worden gecompenseerd door een onderschrijding op reisdocumenten.

De kostendekkendheid van leges wordt berekend conform regelgeving en jurisprudentie. Dit betekent onder andere dat kosten voor het opstellen van beleid en kosten voor bezwaar- en beroepsprocedures als gevolg van regelgeving niet mogen worden meegenomen in de berekening van kostendekkendheid. Bij de omgevingsvergunningen mogen de kosten voor handhaving, toezicht en controle met uitzondering van de eerste controle en de kosten voor milieu en sloop (uitgezonderd monumenten) eveneens niet worden meegenomen.

Algemene dienstverlening

Onder de algemene dienstverlening vallen bijvoorbeeld de onderdelen burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen. Voor de algemene dienstverlening is kruissubsidiëring toegestaan. Zoals eerder beschreven houdt dit in dat de totale opbrengsten de totale kosten niet mogen overschrijden. Een overschrijding (hogere opbrengst) van één of meerdere onderdelen is wel toegestaan voor zover dit wordt gecompenseerd door onderschrijdingen op andere onderdelen.

In het algemeen valt op dat de kostendekkendheid van de leges rijbewijzen een aantal procentpunten lager uitkomt dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door minder verstrekkingen (lagere opbrengsten) terwijl de loonkosten en overheadkosten wel zijn gestegen. De lagere opbrengsten op deze onderdelen worden in het totale beeld gecompenseerd door de hogere opbrengsten op reisdocumenten.

De totale opbrengsten in 2025 liggen dus vrijwel gelijk aan de begrote opbrengsten. De totale kosten in 2025 vallen hoger uit door bovengenoemde redenen.

TITEL I	Begroting 2025			Rekening 2025		
Leges Algemene dienstverlening	**Kosten**	**Baten**	**% Dekking**	**Kosten**	**Baten**	**% Dekking**
Burgerlijke Stand	63.874	30.250	47%	52.327	24.051	46%
Reisdocumenten, ID	243.577	129.298	53%	322.312	175.683	55%
Rijbewijzen	202.985	103.158	51%	206.217	71.319	35%
Verstrekking BRP	128.077	12.250	10%	135.645	10.991	8%
Bestuursstukken	6.570	750	11%	7.645	62	1%
Overige Publiekszaken	27.735	8.085	29%	32.829	7.500	23%
Leegstandswet	5.832	1.937	33%	1.328	302	23%
Kansspelen	2.955	708	24%	988	184	19%
Verkeer en vervoer	39.237	11.198	29%	48.420	20.426	42%
Diversen	36.023	6.157	17%	35.875	13.786	38%
Aansluiting en riolering	590	590	100%	1.369	1.369	100%
Totaal	**757.455**	**304.381**	**40%**	**844.952**	**325.673**	**39%**

Fysieke leefomgeving

Onder de fysieke leefomgeving vallen de omgevingsvergunningen, denk bijvoorbeeld aan bouwplannen. Vanaf 2014 is er een aparte legesverordening omgevingsvergunning. Ook binnen deze legesverordening omgevingsvergunning is kruissubsidiëring toegestaan. Om kleine bouwplannen haalbaar en betaalbaar te houden is er met name sprake van kruissubsidiëring tussen de grote en kleine bouwplannen. Het loslaten van deze kruissubsidiëring leidt tot onaanvaardbaar hoge tarieven voor de kleine bouwplannen.

De opbrengsten op de bouwleges vallen opnieuw hoger uit dan begroot. Evenals voorgaande jaren zorgen de 10 grootste projecten voor ruim 50% van de opbrengst. De kosten zijn eveneens gestegen, echter niet in dezelfde proportie door efficiëntere werkzaamheden. Dit zorgt voor een hogere kostendekkendheid. Zoals al werd verwacht heeft de invoering van de Omgevingswet geen invloed gehad op de kostendekkendheid.

TITEL II	**Begroting 2025**	**Rekening 2025**
Leges Fysieke leefomgeving	**Kosten**	**Kosten**
Kosten taakvelden incl. rente	395.475	498.873
Inkomsten, excl. heffingen	0	0
Netto kosten	**395.475**	**498.873**
Toe te rekenen overhead	258.424	258.410
Toe te rekenen BTW	12.106	235
Totaal	**666.005**	**757.518**
Leges Fysieke leefomgeving	**Opbrengsten**	**Opbrengsten**
Opbrengst heffingen	490.974	643.636
Totaal	**490.974**	**643.636**
Kostendekkendheid	**74%**	**85%**

Europese dienstenrichtlijn

Onder de Europese dienstenrichtlijn valt dienstverlening voor onder andere horeca en evenementen. Hier is kruissubsidiëring, een overschrijding (opbrengst hoger dan kosten) per onderdeel, niet toegestaan. De toename van de kostendekkendheid wordt veroorzaakt doordat er meer Drank- en Horecavergunningen zijn verleend.

TITEL III	**Begroting 2025**	**Rekening 2025**
Leges Europese dienstenrichtlijn	**Kosten**	**Kosten**
Horeca	9.987	10.484
Organiseren van evenementen	499	524
Prostitutiebedrijven	-	-
Totaal	**10.486**	**11.008**
Leges Europese dienstenrichtlijn	**Opbrengsten**	**Opbrengsten**
Horeca	3.145	3.862
Organiseren van evenementen	6	185
Prostitutiebedrijven	-	-
Totaal	**3.151**	**4.046**
Kostendekkendheid	**30%**	**37%**

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten

Dit betreft de rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Kruissubsidiëring is niet toegestaan. De kostendekkendheid van de leges lijkbezorgingsrechten in 2025 is lager dan geraamd. Dit is veroorzaakt doordat de kosten van personeel en onderhoud zijn gestegen.

Verordening Lijkbezorging	**Begroting 2025**	**Rekening 2025**
Leges Lijkbezorgingsrechten	**Kosten**	**Kosten**
Lijkbezorgingsrechten	431.987	500.623
Totaal	**431.987**	**500.623**
Leges Lijkbezorgingsrechten	**Opbrengsten**	**Opbrengsten**
Lijkbezorgingsrechten	202.494	203.015
Totaal	**202.494**	**203.015**
Kostendekkendheid	**47%**	**41%**

Kostendekkendheid marktgelden

Dit betreft de heffing van marktgelden voor bepaalde aangewezen standplaatsen. Kruissubsidiëring is niet toegestaan. De lagere kostendekkendheid van de marktgelden wordt veroorzaakt door minder standplaatsen in 2025. Dit terwijl de kosten van personeel wel zijn gestegen.

Verordening Marktgelden	**Begroting 2025**	**Rekening 2025**
Leges Marktgelden	**Kosten**	**Kosten**
Marktgelden	15.452	15.900
Totaal	**15.452**	**15.900**
Leges Marktgelden	**Opbrengsten**	**Opbrengsten**
Marktgelden	8.742	6.315
Totaal	**8.742**	**6.315**
Kostendekkendheid	**57%**	**40%**

Toelichting toerekenen van overhead

De definitie van overhead conform BBV wetgeving luidt: ‘alle kosten die samenhangen met sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.’ Onder de overhead vallen bijvoorbeeld de kosten van het gemeentehuis, maar ook de salariskosten van de ondersteunende afdelingen, zoals financiën, juridische zaken en communicatie.

Het uitgangspunt met betrekking tot overhead is dat kosten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taken en/of activiteiten. Voor het toerekenen van de overhead aan de tarieven voor de belastingen wordt het overheadpercentage gebruikt dat is berekend. Voor 2025 is dit een opslagpercentage van 15,33%.

Omdat de leges uit de algemene legesverordening grotendeels een directe relatie hebben met de personeelslasten door de ambtelijke inzet is gekozen voor toerekening van de overhead op basis van een opslag van het uurtarief. Voor de berekening van dit uurtarief zijn de totale overheadkosten gedeeld door het aantal productieve uren op de overige taakvelden. Voor 2025 bedraagt dit overheadtarief € 53,76.

Weerstandsvermogen en Risicomanagement

In deze paragraaf geven wij u een beeld van de financiële positie van de gemeente. De financiële positie van de gemeente is niet eenvoudig te bepalen en hangt samen met diverse kengetallen.

Op basis van de uitkomsten van een aantal belangrijke financiële kengetallen hebben wij het volgende vastgesteld voor 2025:

- Onze weerstandsratio is uitstekend;
- Onze schuldpositie ligt in de veilige zone;
- Onze vermogenspositie is voldoende;
- Onze grondexploitatie ligt in de veilige zone;
- Onze structurele begrotingsruimte is toereikend;
- Onze belastingcapaciteit voor woningeigenaren is gemiddeld in vergelijking met andere gemeenten op landelijk niveau;
- Onze belastingcapaciteit voor huurders is laag in vergelijking met andere gemeenten op landelijk niveau.

Op basis van het bovenstaande is de conclusie dat er sprake is van een gezonde financiële positie.

In de verschillende onderdelen van deze paragraaf wordt toelichting gegeven hoe de kengetallen tot stand zijn gekomen en de interpretatie daarvan.

Weerstandsvermogen en risico's

We onderscheiden twee soorten risico’s. Risico’s die voorzienbaar zijn en risico’s die niet zijn te voorzien. Voor risico’s die we voorzien en dus te beheersen zijn hebben wij bestemmingsreserves en voorzieningen gevormd. Voor de onvoorziene risico’s kijken we naar ons weerstandsvermogen.

Wij geven hierbij antwoord op de vraag in hoeverre onze gemeente in staat is de niet in de begroting geraamde risico’s te kunnen opvangen. Dit doen we door een inventarisatie te maken van de niet geraamde risico’s en het berekenen van ons weerstandsvermogen. Door ons weerstandsvermogen af te zetten tegen de niet geraamde risico’s kan een oordeel worden gegeven over de omvang van ons weerstandsvermogen.

De gemeente past de volgende maatregelen toe om het weerstandsvermogen minimaal in stand te houden en de risico’s te beperken.

- Incidentele meevallers aanwenden of reserveren voor verwachte kosten.
- Geen eigen personeelskosten toerekenen aan investeringen.
- Het behoedzaam ramen van een (accres)verhoging van het gemeentefonds door in de meerjarenbegroting een lagere uitkering te ramen van 5 (accres)punten per jaar.
- Een sluitende begroting en zo mogelijk ook een sluitende meerjarenbegroting presenteren, ook in tijden van bezuinigingen.
- Het uitgangspunt hanteren om taken zo mogelijk binnen de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten uit te voeren.
- Het opnemen van budgetruimte in de begroting voor nieuw beleid.
- Het controleren en verbeteren van de meest kritische processen in de organisatie op basis van een controleplan.

Inventarisatie weerstandsvermogen

Onderstaand zijn in een tabel de onderdelen benoemd die tot het weerstandsvermogen mogen worden gerekend.

Onderdeel	Begroting 01-01-2025	Rekening 31-12-2025
Weerstandsdeel Algemene Reserve (WAR)	13.270.663	13.721.695
Vrije Algemene Reserve (VAR)	5.391.139	4.496.998
Totaal weerstandscapaciteit	**18.661.802**	**18.218.693**

Toelichting weerstandscapaciteit
Uit de tabel blijkt dat de weerstandscapaciteit per 31-12-2025 met € 443.109 is afgenomen ten opzichte van de stand per 2025. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een toename van de WAR met € 451.032 en anderzijds door een afname van de VAR met € 894.141.

De WAR geeft het weerstandsdeel voor algemene financiële tegenvallers aan. Deze reserve is een algemene buffer en niet vrij aan te wenden. Het saldo van de WAR bedraagt per 31 december 2025 € 13,7 miljoen.

De VAR is ingesteld om eventuele rekeningtekorten op te vangen. Het minimum van de VAR wordt naar aanleiding van de Nota Reserves en Voorzieningen gesteld op 1% van de begroting. Per 31-12-2025 is dit 4%.

Onderstaand zijn de mutaties van de VAR gespecificeerd.

Het verloop van de VAR is als volgt	Bedrag
Stand per 1 januari 2025	**5.391.139**
Af: Bestuurlijke voorstellen	-2.230.000
Af: Extra afschrijvingen Kadernota 2025	-1.422.544
Bij: Uit bufferreserve gronden	500.000
Bij: Rekeningresultaat 2024	2.258.403
Stand per 31-12-2025	**4.496.998**

Risico’s

Het volgende overzicht geeft de niet geraamde risico’s weer. Per onderdeel is een bedrag ingeschat voor het risico dat zich kan voordoen. Dit bedrag wordt vervolgens vermenigvuldigd met de kans dat het risico zich voordoet (zeer klein =10%, klein = 30%, gemiddeld = 50%). Als de kans groter is dan 50% wordt hiervoor een bedrag in de begroting geraamd.

Omschrijving	Bedrag	Kans	Risicobedrag
1: Gronden bij de gemeente	4.700.000	30%	1.410.000
2: Vastgoed	1.000.000	50%	500.000
3: Decentralisaties/sociaal domein	1.500.000	30%	450.000
4: Gemeenschappelijke Regelingen	1.300.000	50%	650.000
5: Accres Gemeentefonds	1.500.000	10%	150.000
6: Grondexploitaties	0	0%	0
7: Btw-compensatiefonds	200.000	50%	100.000
8: Leningen BBZ	150.000	50%	75.000
9: Verzekeringen	200.000	30%	60.000
10: Juridische procedures	200.000	50%	100.000
11: Garantieverplichtingen	250.000	10%	25.000
12: Rente	150.000	30%	45.000
13: Bodemsanering	100.000	30%	30.000
14: Planschade	100.000	30%	30.000
15: Cybercrime	3.500.000	15%	525.000
16: Arbeidsmarktproblematiek	500.000	50%	250.000
17: Inflatie / indexaties	2.000.000	50%	1.000.000
18: Bedrijfsvoering	650.000	50%	325.000
Totaal	**18.000.000**		**5.725.000**

De risico’s zijn geactualiseerd en wijken deels af van de begroting 2025.

De belangrijkste risicobedragen (> € 250.000) worden hierna toegelicht.

Gronden bij de gemeente (1)
Dit betreft de boekwaarde van de gronden die nog niet in productie zijn genomen (de Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG)) en de overige gronden zoals cultuurgronden. De NIEGG zijn wel aangekocht met de bedoeling om deze te zijner tijd te ontwikkelen en in het Grondbedrijf op te nemen. Het grootste risico met betrekking tot deze gronden is dat één of meerdere plannen niet in productie kan worden genomen en dat de actuele boekwaarde moet worden verlaagd tot bijvoorbeeld de landbouwwaarde.

In het verleden is het risicobedrag berekend op basis van de restant boekwaarde van de nog niet in productie genomen gronden. Dit is een algemene methode.

In deze begroting hebben we specifiek beoordeeld welke gronden niet tegen landbouwwaarde zijn gewaardeerd en waar de gemeente een risico loopt op afwaardering. Deze specifieke methode geeft beter inzicht in de risico's dan de algemene methode.

Het bedrag waarover we risico's lopen bedraagt € 4,7 miljoen. Dit betreft o.a. het Strijkijzer en de gronden voor dagrecreatie in Borger. Voor deze specifieke gronden maken we een visie Borger West en daarna zal blijken welke mogelijkheden en kansen, maar ook welke risico's er voor deze gronden zijn.

Het risico dat een plan niet in productie wordt genomen en moet worden afgewaardeerd is 30%. Er zijn al vergevorderde plannen voor het in exploitatie nemen van de gronden Borger West. Het uiteindelijk risico wordt geraamd op € 1.410.000. Dit is onveranderd gebleven ten opzichte van de begroting 2025.

Vastgoed (2)
De gemeente bezit zowel maatschappelijk als strategisch vastgoed. Dit vastgoed kan soms ‘onder water’ staan wanneer de boekwaarde hoger is dan de marktwaarde. Het risico bestaat dat op de boekwaarde van deze strategische gronden en panden moet worden afgeboekt als gevolg van een lagere marktwaarde. De boekwaarde van strategisch vastgoed gronden en panden bedraagt € 1 miljoen. Het risico op afwaardering is 50%, zodat het risico, conform vorig jaar, € 0,5 miljoen bedraagt. Dit is onveranderd gebleven in 2025. Dit is onveranderd gebleven ten opzichte van de begroting 2025.

Decentralisaties / Sociaal Domein (3)
De budgetten van de Wmo en Jeugd zijn niet standaard geïndexeerd. De huidige ramingen hebben financiële risico’s. Voor een groot deel is er sprake van een openeinderegeling. We schatten de kans op overschrijdingen van het Sociaal Domein op 30%. We schatten het risico op € 1.500.000. Dit komt door vergrijzing, lage eigen bijdrage en relatief hoge prijsstijgingen. Dit is onveranderd gebleven ten opzichte van de begroting 2025.

Gemeenschappelijke Regelingen (4)
Met betrekking tot de Gemeenschappelijke Regelingen loopt de gemeente het risico dat hogere financiële tekorten achteraf door de deelnemende gemeenten moeten worden bijgepast. Dit risicobedrag wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van onze bijdrage aan de 7 belangrijkste Gemeenschappelijke Regelingen (VRD, GGD, RUD, Emco, Wedeka, Recreatieschap Drenthe en Publiek Vervoer).

Het risicobedrag wordt ingeschat op 25% (= € 1.300.000) van het totaalbedrag van afgerond € 5,2 miljoen dat in 2025 aan de 7 genoemde Gemeenschappelijke Regelingen als gemeentelijke bijdrage is bijgedragen. De kans dat het risico zich voordoet wordt ingeschat op 50% (= € 650.000).

Cybercrime (15)
Binnen onze gemeente krijgt informatiebeveiliging steeds meer aandacht, waarbij wij nauw samenwerken met de BOCE-gemeenten. Cybercrime vormt een groeiend risico: criminelen kunnen ongeautoriseerd toegang verkrijgen tot gegevens en systemen blokkeren, waardoor organisaties geen toegang meer hebben tot hun eigen informatie. Vaak wordt daarbij losgeld geëist om de gegevens weer beschikbaar te maken.

Ervaringscijfers laten zien dat de schade van een ernstige cyberaanval aanzienlijk kan zijn en in sommige gevallen kan oplopen tot circa € 140 per inwoner. Voor onze gemeente komt dit neer op een maximale impact van circa € 3.500.000. Gelet op de aard van de dreiging en ervaringen binnen de sector wordt de kans op een dergelijk incident als laag tot middelgroot ingeschat.

Arbeidsmarktproblematiek (16)
In de huidige arbeidsmarkt wordt het steeds lastiger om bepaalde vacatures in te vullen. De vraag is groot terwijl het aanbod onder druk staat. Het risico bestaat dat onze dienstverlening door deze ontwikkeling in gevaar komt en we hogere kosten moeten maken voor werving en selectie of externe inhuur. Dit is onveranderd gebleven ten opzichte van de begroting 2025.

Inflatie (17)
Het risico van loon- en prijsstijgingen bestaat dat de stelpost voor indexatie wordt overschreden. We hebben het risico globaal geraamd op 5% van het niet geïndexeerde deel van de begrote lasten. Dit is onveranderd gebleven ten opzichte van de begroting 2025.

Bedrijfsvoering (18)
Een nieuw onderkend risico heeft betrekking op de bedrijfsvoering. Zo ontvangen wij als gemeente tijdelijke gelden die we benutten voor de inzet van personeel met vaste dienstverbanden. Dit personeel heeft geen vaste formatieruimte waardoor er een risico is dat de tijdelijke gelden stoppen en de vaste kosten blijven. Het totaalbedrag van het personeel waarvoor dit van toepassing is, is in 2025 € 650.000. Er wordt uitgegaan van 50% kans dat dit risico zich voordoet.

Berekening weerstandsratio

Jaarlijks wordt de weerstandsratio berekend om uitdrukking te kunnen geven hoe de gemeente er financieel voorstaat. Hierbij wordt het weerstandsvermogen afgezet tegen de risico’s. In onderstaande tabel zijn de scores hiervoor aangeduid.

Onderstaand is de weerstandscapaciteit weergegeven in een absoluut bedrag en als ratio in relatie tot de risico's.

Uitkomst Ratio	**Aanduiding**
Groter dan 2,0	Uitstekend
Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
Tussen 0,8 en 1,0	Matig
Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
Lager dan 0,6	Zeer Onvoldoende

Ratioberekening	**Rekening**	**Rekening**	**Rekening**
	2023	**2024**	**2025**
Weerstandscapaciteit	20.173.938	18.661.802	18.218.693
Risico's	5.769.000	5.759.000	5.725.000
Weerstandsratio	**3,50**	**3,24**	**3,18**

Toelichting uitkomsten ratioberekening
De weerstandsratio is in de jaarrekening 2025 ten opzichte van de jaarrekening 2024 met 0,06 procentpunt afgenomen. Deze afname is veroorzaakt doordat er extra geld uit de algemene reserve is gehaald om beleidsmatige voorstellen uit te voeren. De risico's zijn nagenoeg gelijk gebleven. Geconstateerd wordt dat de ratio in 2025 boven de 2,0 blijft. Dit geeft aan dat het weerstandsvermogen uitstekend is.

Verplichte kengetallen

Om een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente zijn naast de berekening van het weerstandsvermogen de volgende belangrijke financiële kengetallen berekend.

Financiële kengetallen.
- De weerstandsratio;
- De schuldquote;
- De solvabiliteitsratio (vermogenspositie);
- De grondexploitatie;
- De structurele exploitatieruimte;
- De belastingcapaciteit;

Verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie
De provincie heeft een indeling gemaakt met een normering van deze kengetallen. Deze provinciale signaleringswaarden zijn ingedeeld in categorie A, B en C waarbij A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

Kengetal	A	B
Weerstandsratio	> 1,4	1,4 - 0,8
Netto schuldquote	< 90	90 - 130
Netto schuldquote (gecorrigeerd)	< 90	90 - 130
Solvabiliteitsratio	> 50	20 - 50
Grondexploitatie	< 20	20 - 35
Structurele exploitatieruimte	> 0	0
Belastingcapaciteit	< 95	95 - 105

Onderstaand zijn de uitkomsten vermeld van de voorgeschreven kengetallen.

Kengetal	Score	Begroting		Rekening	
t.o.v. afgelopen jaren	2025	2024	2025	2024	2025
Weerstandsratio	A	3,50	3,58	3,24	3,18
Netto schuldquote	A	50%	44%	25%	37%
Netto schuldquote (gecorrigeerd)	A	45%	39%	21%	32%
Solvabiliteit	B	33%	35%	42%	41%
Grondexploitatie	A	0%	0%	1%	1%
Structurele exploitatie	C	4%	2%	0%	-1%
Belastingcapaciteit (eigenaar)*	B	101%	98%	105%	100%
Belastingcapaciteit (huurder)**	A	54%	54%	52%	50%

*) De belastingcapaciteit zoals in de tabel weergegeven met 100% (100% is het gemiddelde) betreft de woonlasten (ozb, afval en riool) voor een eigenaar bewoner in onze gemeente. Daarmee staat onze gemeente op de 192e (vorig jaar 219) plaats van de totaal 346 (deel) gemeenten (bron: Coelo atlas 2025).
**) De belastingcapaciteit voor een huurder valt voor onze gemeente veel gunstiger uit. Deze is 50% (100% is het gemiddelde), waarmee onze gemeente op de 7e (vorig jaar 111) plaats staat van de totaal 346 (deel) gemeenten (bron: Coelo atlas 2025).

Toelichting kengetallen

Weerstandsratio
Onder weerstandsratio verstaan we de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. De weerstandsratio wordt berekend door het totaalbedrag aan weerstandscapaciteit te delen door het totaalbedrag van de risico's. De berekening van de weerstandsratio (vermogen gedeeld door risico's) levert als uitkomst een getal op (ratio).

Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Bij de netto schuldquote worden de netto schulden gewogen ten opzichte van de baten. Met andere woorden, het geeft aan in hoeverre de begroting de schulden kan dragen.

Netto schuldquote gecorrigeerd
Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen van gelden wordt de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het aandeel van het eigen vermogen wordt afgezet tegen het totaal vermogen.

Grondexploitatie
Grondexploitatie kan een flinke impact hebben op de financiële positie van de gemeente. Deze ratio geeft aan in hoeverre de waarde van de gronden kan worden terugverdiend. Een ratio van 0 betekent dat er geen boekwaarde aanwezig is wat terugverdiend moet worden. Een ratio van 35 betekent dat de grondexploitatie als kwetsbaar wordt ervaren.

Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Bij een positief percentage zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft een indicatie van de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden in vergelijking tot het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar. Een laag percentage (kleiner dan 100%) betekent dat de gemeente eenvoudig meer opbrengsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een beleidskeuze.

Kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn duurzame goederen (assets) in de openbare ruimte die een lange economische levensduur hebben. Gemeentelijke kapitaalgoederen zijn te verdelen in goederen met maatschappelijk nut of economisch nut. Kapitaalgoederen met economisch nut hebben een winstoogmerk of genereren een opbrengst, terwijl daar bij maatschappelijk nut geen sprake van is.

In de paragraaf maken we onderscheid tussen de volgende kapitaalgoederen:
1. Wegen (ook openbare verlichting);
2. Groen (waaronder begraafplaatsen, sportvelden, speeltuinen);
3. Riolering;
4. Gebouwen;
5. Water (waaronder bruggen, duikers en watergangen).

IBOR
Tijdens de gemeenteraadsvergadering op 25 november 2021 is de beleidsnota over onderhoud en beheer van de openbare ruimte (IBOR) ter besluitvorming voorgelegd en unaniem door uw raad aangenomen. De nota IBOR gaat in op het onderhoud van wegen, groen, kunstwerken, openbare verlichting, water en meubilair. Per kapitaalgoed zijn de beleidsuitgangspunten, het areaal, de actuele kwaliteit en de onderhoudsniveaus beschreven. Tevens zijn de benodigde en beschikbare middelen weergegeven voor het in stand houden van de kapitaalgoederen. De nota is van toepassing tot en met 2028. Gewenste differentiaties in onderhoudsniveau en middelen zijn door verschillende fracties ter afweging voorgelegd en vastgesteld. In 2024 is gestart met de beleidsmatige tussenevaluatie van de nota IBOR. Deze is in 2025 afgerond en aangeboden aan de gemeenteraad.

Geen achterstallig onderhoud
Volgens de notitie 'Materiële vaste activa' van de commissie BBV is er sprake van achterstallig onderhoud als er kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties voorkomen. Onze werkwijze ten aanzien van onderhoud is als volgt. Jaarlijks vindt een fysieke inspectie van de onderhoudstoestand plaats. Aan de hand van deze inspectie wordt een meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) per kapitaalgoed opgesteld. De MJOP is de basis voor het uit te voeren onderhoud in het begrotingsjaar. Indien kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties dreigen te ontstaan, dan wordt in de MJOP een hoge prioriteit hieraan gegeven en wordt dit direct in het begrotingsjaar uitgevoerd. Door deze werkwijze te volgen is er geen achterstallig onderhoud zoals in het BBV is verwoord en is het ook niet noodzakelijk een voorziening achterstallig onderhoud op te nemen.

Beleids- en beheerstukken
In het IBOR was de volgende aanbeveling opgenomen: ‘De beleidsdocumenten die de gemeente heeft zijn veelal deels verouderd. Het verdient de aanbeveling deze te actualiseren, waardoor weer duidelijk weergegeven kan worden wat de gemeente nastreeft’. De aanbeveling om deze te actualiseren, waardoor weer duidelijk gegeven kan worden wat de gemeenteraad nastreeft, is in 2021 overgenomen.

De afgelopen jaren zijn de verouderde beleidsnota's geactualiseerd.
Het totaaloverzicht van de beleidsnota's van onze kapitaalgoederen is nu als volgt:

Kapitaalgoed	Beleids- en beheerstuk	Datum vaststelling raad
Wegen	Beleidsplan wegenonderhoud 2018-2023 'Van planning tot uitvoering'	22 mei 2025
Verkeer	Gemeentelijk verkeer- en vervoersplan 2019-2029	19 september 2019
	Fietsplan Borger-Odoorn	21 november 2024
Groen	Groenvisie Borger-Odoorn	23 januari 2025
	Visie Ruimte voor de laatste rustplaats 2008-2018	
Kunstwerken	Beleidsplan Bruggen 2024-2028	12 december 2024
	Beleidsplan Natte Kunstwerken *(in concept gereed)*	Via een raadsbrief is de stand van zaken over de voortgang aangeboden.
Openbare verlichting	Beleidsplan Licht in de openbare ruimte 2018-2027	8 maart 2018. Via een raadsbrief is een evaluatie van het beleidsplan aangeboden.
Water	Gemeentelijk rioleringsplan 2023-2029	15 december 2022
Meubilair	Beleidsplan straatmeubilair 2025-2029	10 juli 2025

Investeringen
Kapitaalgoederen gaan langere tijd mee, maar daarvoor is onderhoud noodzakelijk. In het BBV is vastgelegd dat groot onderhoud aan kapitaalgoederen met economisch en maatschappelijk nut moet worden geactiveerd. Dat betekent dat de totale last van de investering niet in één keer in de exploitatie wordt gedragen, maar dat het kapitaalgoed als een bezitting op de balans wordt geplaatst en over meerdere jaren wordt afgeschreven in de exploitatie. In onderstaande tabel staan de uitgangspunten omschreven die wij hanteren bij het afschrijven van kapitaalgoederen.

Grens van investeren	Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
Toerekenen rente	2,5%
Afschrijvingsmethodiek	Lineair afschrijven tot nihil.
Afschrijvingstermijn	Varieert van 3 tot 60 jaar. Per type kapitaalgoed is dit vastgelegd in financiële verordening.
Start afschrijving	Begroting: Op het moment dat het budget beschikbaar is gesteld. Realisatie: Op 1 januari van het jaar volgend op de afronding/uitvoering van het werk.
Restwaarde	Geen, vanwege afschrijving tot nihil.

Uitgangspunt in ons beleid is dat investeringen in openbaar gebied (riool, wegen, groen) zoveel mogelijk gecombineerd worden uitgevoerd.

Vastgoed & Geld

In 2025 was een totaal bedrag van € 302.920 beschikbaar voor het uitvoeren van extra onderhoudsprojecten voor groen en gebouwen. Ieder jaar wordt het budget verhoogd met € 25.000 (60% voor groen en 40% voor gebouwen).

De volgende bedragen waren beschikbaar in 2025:

Omschrijving	**Percentage**	**2025**
Groen	60%	181.752
Gebouwen	40%	121.168
Totaal	**100%**	**302.920**

In de subparagraaf wegen worden de uitgevoerde projecten aangegeven. In de subparagraaf groen noemen we de projecten die zijn uitgevoerd met de beschikbare middelen voor groen. Het budget voor gebouwen is ingezet voor de uitvoering van het onderhoud op grond van de opgestelde meerjarenonderhoudsprogramma's (MJOP's) voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.

Wegen

Het wegenonderhoud is onderverdeeld in klein onderhoud en groot onderhoud. Onder klein onderhoud wordt verstaan: het aanbrengen van slijtlagen, het dichten van kleine gaten en het aanpakken van voorkomende calamiteiten. De grootschalige onderhoudsprojecten vallen onder het groot onderhoud en staan op de meerjarenplanning. Deze meerjarenplanning geeft een technisch en financieel beeld van de onderhoudsprojecten voor de komende drie jaar.
In het voorjaar van 2025 is de meerjarenplanning opnieuw vastgesteld door het college en ter informatie aangeboden aan de raad. Daarnaast is een keuze gemaakt van de uit te voeren werken in 2025. In 2025 zijn de volgende wegenprojecten opgestart:

Project	Begroot	Werkelijk	Status 31-12-2025
Herstel onverharde paden	35.000	1.700	In uitvoering
Hoofdstraat Exloo (extra deklaag)	89.750	63.834	Gereed
Oostervleddersdijk Exloo (prijsindexatie)	97.500	43.713	Gereed (1)
Herstel betonnen geleider Valthermond	52.000	35.637	Gereed
Hammeersweg (huisnr 13 - inrit sportpark) Odoorn	24.500	22.500	Gereed
Verbetertraject voetpaden gehele gemeente (3/3)	81.250	85.528	Gereed
Fietspad Zdiep (Mondenweg - Hfdkade BV) B'veen - NB	423.000	350.127	Gereed
Boermastreek (nabij huisnr. 20) Exloerveen, 1e fase	90.000	120.692	Gereed (1)
Zuiderstraat (Zuidelijke 2/3 weg - Hfdstr.) Buinerveen	325.500	303.800	In voorbereiding (2)
Hoofdstraat (Schaapskuilweg - Vlintweg) Valthe, voorb.	25.000	-	In uitvoering
Hoofdstraat (Torenlaan - Kruisstraat) Borger, reparatie	20.000	6.766	Gereed
Dreef (Kavelingen - einde verharding) Valthermond	106.500	89.881	Gereed
Oosterweg (Boerweg - Buinerweg) Ees	123.000	133.352	Gereed (1)
Exloërveen (Tuinbouwstraat - Nieuwe Dijk)	166.000	139.158	Gereed
Fietspad 1e Exloërmond (hsnr. 115 - gemeentegrens)	176.500	2.577	Gereed
Kerklaan (langsparkeerstrook westzijde school), Zndberg	20.000	20.000	Gereed
Valtherblokken-noord V'mond	274.500	259.353	Gereed (1)
Hoofdstraat (Gasselterstraat - Lemenweg), Drouwen	272.750	18.686	In voorbereiding (2)
Herinrichting Zuiderdiep Drouwenermond (GVVP)	113.500	26.971	In voorbereiding (3)
Nieuwe Dijk (zagen), fietsroute LOFAR	30.000	-	In voorbereiding
Totaal opgestarte projecten	**2.546.250**	**1.724.276**	

(1) Conform beleid investeren we circa € 400.000 per jaar in plattelandswegen.
(2) In 2025 zijn de nutsbedrijven gestart met vernieuwen van kabels en leidingen. Civiele
uitvoering start in 2026.
(3) Dit is een eerste reservering voor uitvoering in 2026.

Financiering wegenonderhoud
Op 22 mei 2025 is het beleidsplan wegen 2025-2030 vastgesteld. Hieruit blijkt dat jaarlijks circa € 2.433.500 nodig voor het onderhoud van de verhardingen. In de begroting is dit bedrag structureel in de begroting opgenomen (groot en klein onderhoud samen).
Bij projecten waar ook de riolering wordt verbeterd, wordt het budget van de wegaanpassing in het GRP ondergebracht. Dit jaar speelde dat bij de aanleg van de regenafvoer De Slieten - kanaal Buinen-Schoonoord in Borger en bij het oplossen van de waterproblematiek aan de Boslandenweg in Borger.

Speerpunten onderhoud 2025
1. Hoofdstraat (Gasselterstraat - overgang asfalt Lemenweg) Drouwen
Dit betreft de belangrijkste verkeersader door Drouwen. Het plan voorziet in het herstraten van de klinkerverharding en het realiseren van extra verkeersmaatregelen conform het SPV-risicothema Snelheid in het verkeer: 30 km/u-wegen. Het participatieproces is al in 2024 gestart. Dit jaar is de planvoorbereiding afgerond en zijn de nutsbedrijven gestart met het vernieuwen van de kabels en leidingen. De civiele uitvoering start in 2026.

2. Herstel van de voetpaden (2023-2025)
Uw raad heeft voor de jaren 2023, 2024 en 2025 een totaalbedrag van € 305.000,- beschikbaar gesteld om de kwaliteit van de voetpaden in de hele gemeente te verbeteren.
De werkzaamheden zijn dit jaar afgerond

Openbare verlichting

Vervanging van de openbare verlichting vindt zo mogelijk plaats bij reconstructiewerkzaamheden aan de weg en is vastgelegd in het gemeentelijke verlichtingsplan. De financiering hiervan is geregeld in de exploitatiebegroting. Jaarlijks is hiervoor € 125.000 beschikbaar. De volgende projecten zijn in 2025 opgepakt.

Project	Begroot	Werkelijk	Status 31-12-2025
Hoofdstraat (Gasselterstraat - Lemenweg) Drouwen	26.100	-	In uitvoering (1)
Vervangen verouderde PLL-armaturen naar LED	98.900	-	In uitvoering (2)
Totaal opgestarte projecten	**125.000**	**-**	

(1) Betreft aanpassingen i.c.m. wegverbetering.
(2) Combinatie met het project verduurzaming van de openbare verlichtingsinstallatie (zie 2e tabel).

Verduurzaming openbare verlichting
In 2019 is uw raad akkoord gegaan met de verduurzaming van de openbare verlichtingsinstallatie in de komende 6 jaar. Dit betekent het ombouwen van alle energie onzuinige (niet PL) verlichting naar LED. Dit is het laatste uitvoeringsjaar. We hebben hierbij 23 masten en 599 armaturen vervangen.
Begin 2026 wordt aan de gemeenteraad een evaluatieverslag van dit project aangeboden.

Groen

Gemeentelijk groen

Omschrijving	Eenheid	2025
Bos (plantsoen) en heide	m2	2.916.850
Heesters, hagen en vaste planten	m2	97.150
Gras, gazon, berm	m2	5.234.500
Sportvelden	m2	204.000
Bermsloten en schouwsloten	m1	500.812
Vijvers en natuurvriendelijke oevers	m2	190.050
Volkstuinen	m2	8.000
In gebruik gegeven grond	m2	376.600
Bomen	St	42.000

Beleid
Begin 2025 is een nieuwe Groenvisie vastgesteld. Vijf waarden, Biodiversiteit, Klimaatbestendigheid, Identiteit & Beleving, Gezondheid & Welzijn en Samenwerking & Organisatie vormen de rode draad in deze visie. In 2025 is al gestart met de vertaling van de Groenvisie, zoals het opstellen van beheerplannen. In het beleidsstuk Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) zijn keuzes gemaakt omtrent onderhoudsniveau en financiën. Het onderhoudsniveau voor het groen is vastgesteld op niveau C, sierheesters binnen de kom onderhouden we niveau op B, begraafplaatsen onderhouden we op niveau A.

Beheer en onderhoud
Het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte en het snoeien van bomen wordt grotendeels uitgevoerd door de buitendienst. Het grasmaaien binnen de bebouwde kom en een deel van de onkruidbeheersing wordt uitbesteed aan de sw-bedrijven Wedeka en Emco. In 2025 is het openbaar groen totaal vier keer, door daartoe opgeleide medewerkers van de buitendienst, geschouwd en is geconcludeerd dat het overgrote deel van het beheer en onderhoud conform afspraak is uitgevoerd.

Groenrenovaties
In 2023 is gestart met het vernieuwen van versleten groen. Ook in 2025 zijn diverse projecten gestart om het groen renoveren.

Data op orde blijft aandacht vragen
Continu wordt de data van de openbare ruimte gecontroleerd en bijgewerkt waardoor de kwaliteit van de data sterk is verbeterd. De gegevens zijn gekoppeld met de BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie) maar vraagt na elke mutatie in de buitenruimte bijwerking van de data. We werken met hulpprogrammatuur voor bomenbeheer en het bestrijden van de eikenprocessierups.

Financiën
De reguliere onderhoudsbudgetten voor groen waren in 2025 over het algemeen toereikend.

In 2025 liepen diverse projecten:

Project	Begroot	Werkelijk	Status 31-12-2025
Buinerweg (Dorpsstraat- komgrens) Ees	10.000	2.696	Afgerond
Hoofdstraat Odoorn (zuid komportaal)	5.000	1.443	In uitvoering
Valtherweg - Exloërweg (Exloo-Valthe)	20.000	16.570	In uitvoering
Trechterbeker Borger	12.000	3.189	In uitvoering
Natuurpark Aukje Wolf Valthermond	138.000	115.918	Afgerond
Aanleg/aanplant groen Z'diep/Hoofdst Bvn	131.240	97.579	In uitvoering
Groen A. de Vriesstraat 2e Exloërmond	30.000	11.050	In uitvoering
Begoniastraat (2/3 weg-Parkl.) Nw-Buinen	90.000	90.092	Afgerond
Parklaan (parallelweg/2e fase)	75.000	64.517	In uitvoering
Daalkampen II	142.000	108.428	In uitvoering
Drouwen (totaal)	52.000	48.875	In uitvoering
Dalkampen Borger	30.000	7.344	In uitvoering
Begraafplaatsen fase 2 Urnenvoorziening	308.066	248.724	In uitvoering
Begraafplaatsen fase 2 Urnentuin	60.500	95.608	In uitvoering
Begraafplaatsen fase 2 Groen	115.000	36.547	In uitvoering
Begraafplaatsen fase 2 Verharding	200.908	200.451	In uitvoering
2e Exloërmond Exloerkijl-Zuid	74.000	37.700	In uitvoering
Westeresch/Noorderesch Exloo	110.000	81.222	In uitvoering
Langhieten I/Oosterveld Odoorn	216.000	143.169	In uitvoering
Lisdodde/Kalmoes/Krabbescheer Nieuw-Buinen	210.000	166.160	In uitvoering
Wollegras/Valkruid Nieuw-Buinen	126.000	106.346	In uitvoering
Zuiderdiep/Noorderdiep ged Mondenweg-Dwarsdiep	84.000	51.407	In uitvoering
Hoofdstraat (Bos-Douglaslaan) Exloo	60.000	51.116	In uitvoering
Beukenlaan Nieuw-Buinen	30.000	18.549	In uitvoering
Groen Z'diep 2e Mond (gem.grens-nr. 374),	110.000	98.435	Afgerond
Groenrevitalisatie Buinen	134.000	10.984	In uitvoering
Groenrevitalisatie Klijndijk	113.000	59.786	In uitvoering
Ren. plantvakken/aanplant bomen Valthe	215.000	126.948	In uitvoering
Totaal	**2.901.714**	**2.100.855**	

Begraafplaatsen

Beleid
Voor de begraafplaatsen is in maart 2008 de visie begraafplaatsen Ruimte voor de laatste rustplaats vastgesteld. Dit beleid is nader uitgewerkt in een ruimtelijke Inrichtingsvisie begraafplaatsen Borger-Odoorn voor alle acht begraafplaatsen. In 2024 is gestart met het opstellen van een nieuw toekomstbestendig begraafplaatsenbeleid. De verwachting is dat dit eind 2026 afgerond wordt.

Kengetallen

Omschrijving	Aantal 2022	Aantal 2023	Aantal 2024	Aantal 2025
Overledenen personen ingeschreven in Borger-Odoorn	323	294	309	285
Begraafplaatsen	8	8	8	8
Begrafenissen	69	63	60	44
Bijzettingen urnen	20	17	17	9
Asverstrooiingen		3	2	4

Beheer en onderhoud
Voor begraafplaatsen is het onderhoudsniveau voor groen vastgesteld op niveau A conform het CROW. Voor gebouwen op de begraafplaatsen is dit vastgesteld op conditieniveau 2 (goed niveau). Het beeld op de begraafplaatsen voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau.

Project urnentuin Borger
In 2025 is gestart met de uitvoering van het project om de huidige urnennissen op de begraafplaats in Borger te vervangen en de capaciteit voor nieuwe asbestemmingen uit te breiden.

Financiën
De totale uitgaven voor begraven excl. de inkomsten uit grafrechten en de vergoedingen onderhoud graven bedroeg in 2025 € 375.372. Voor inhuur derden en leveranties is een bedrag opgenomen van € 33.743.

Sportvelden

Beleidskader
In 2010 is de sport en beweegnota Sport zet in beweging vastgesteld. Hierin is op hoofdlijnen aangegeven welke kant we als gemeente uit willen met voetbal. In de beleidsnotitie Leefgebied en sport uit 2014 zijn kaders aangegeven hoe de gemeente omgaat met (met name de accommodaties van) voetbal en tennis. Beide nota's zijn geëvalueerd met de verenigingen en in 2022 opnieuw door de gemeenteraad vastgesteld.

Kengetallen

Omschrijving	Aantal 2025
Sportparken	8
Wedstrijdvelden	17
Trainingsvelden	7

Beheer en onderhoud
In 2022 is een bestek voor alle (groot) onderhoudswerkzaamheden aan de sportvelden opgesteld en aanbesteed voor een periode van twee jaren met een mogelijkheid om drie maal met een jaar verlengen. Bouma Sport en Groen voert ook nu weer de onderhoudswerkzaamheden uit. Betere afspraken in het contract en wijzigingen in de organisatie bij Bouma hebben voor betere dienstverlening gezorgd.
De kwaliteitseis voor de sportvelden is dat zij moeten voldoen aan de KNVB-norm. De eigen dienst onderhoudt de singels en bomen op en rondom de sportvelden. De verenigingen zorgen zelf voor klein onderhoud, zoals het speelklaar maken van de velden, belijning aanbrengen, zwerfafval verwijderen, afvalbakken legen, overhangend groen terugsnoeien etc. Daarnaast wordt door een aantal verenigingen boventallige sportvelden die zij willen blijven gebruiken, zelf onderhouden. Deze boventallige velden zijn in 2014 uit het gemeentelijk onderhoud genomen. Alle sportvelden (bestek en boventallig) worden regelmatig gecontroleerd op de KNVB-norm. Een keer in de drie jaar wordt de kwaliteit bepaald door ISA-sport, waarbij de sportvelden worden beoordeeld op bodem, waterhuishouding, vlakheid en grasbestand. Hiervan wordt een kwaliteitszorgrapportage per veld opgesteld, waarin een onderhouds- en bemestingsadvies per veld wordt gegeven.

Werkzaamheden 2025
Zoals ook in voorgaande jaren, wordt het onderhoud van natuurgrasvelden door het veranderende klimaat steeds uitdagender. Voor de start van het groot onderhoud van de velden in juni/juli 2025 hadden we te maken met droogte. De maand augustus, waarin de velden zich moesten herstellen, was iets gematigder waardoor de velden na de zomerstop weer goed bespeeld konden worden. Na augustus kregen een aantal velden last van engerlingen (larven van de meikever) welke de wortels onder de grasmat wegvreten. Door bestrijding van de engerlingen en door extra graszaad te zaaien, hebben de velden zich weer kunnen herstellen.

Financiën
Voor het uitbesteden van de onderhoudswerkzaamheden aan de sportvelden is een budget begroot van € 144.429. In 2025 is er aan onderhoud velden een bedrag van € 164.821 excl. btw besteed. Met name de kosten van bemesting, regulier onderhoud beregeningsinstallaties, indexering onderhoud sportvelden en het bestrijden van Engerlingen heeft ervoor gezorgd dat het budget is overschreden.

Voor de renovatie van de velden en de beregening op de kerncomplexen en de niet-kerncomplexen, is in totaal € 300.250 gereserveerd. In 2024 is een start gemaakt met deze werkzaamheden. In 2025 zijn deze werkzaamheden verder opgepakt. De laatste werkzaamheden betreffen het aansluiten van de beregeningsinstallaties in de meterkasten op de niet-kerncomplexen. Deze werkzaamheden zullen begin 2026 afgerond worden. Voor het tweede deel renovatie velden, beregening en onderhoud sporttechnische inrichting is nieuw budget nodig voor 2027-2031.

Speeltuinen

Beleidskader
In de nota speelruimtebeleid Ruimte voor jou zijn de hoofdlijnen bepaald voor het spelen en ontmoeten. Om uitvoering te kunnen geven aan de nota is het uitvoeringsplan Ruimte voor jou 2010-2017 opgesteld en vastgesteld in 2010.

Kengetallen

Omschrijving	Aantal 2025
Speeltoestellen	335 incl. zwembaden
Locaties, beheer verenigingen	39 excl. Zwembaden
Locaties, beheer gemeente	14 excl. Zwembaden

Beheer en onderhoud
Nieuwe en bestaande speeltuinen moeten voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen (WAS). Beheer en onderhoud wordt zoveel mogelijk door bewoners op eigen kracht uitgevoerd. Vanaf 2021 maakt men gebruik van een nieuw beheersysteem om de logboekregistraties in bij te houden. Daarnaast worden alle toestellen twee keer per jaar door een externe inspecteur beoordeeld. Het algehele beeld is dat de speeltuinen veilig zijn en er geen acuut gevaarlijke situaties aanwezig zijn. In 2025 waren 30 speeltuinverenigingen actief.

Onderhoud en renovatie
Bij speeltuinen is in beperkte mate achterstallig onderhoud geconstateerd. Dit leidt niet tot gevaarlijke situaties, maar behoeft wel de aandacht. Vervanging van toestellen en speeltuinvernieuwing wordt door de beheerders in overleg met de gemeente uitgevoerd. De gemeente stelt voor de vervanging van speeltoestellen een subsidie beschikbaar. In de speeltuinen Florapark (Nieuw-Buinen), Veldakkers (Borger), Noorderesch (Exloo) en Kijlhoukie (2e Exloërmond) lopen nog initiatieven om de speeltuinen (deels) te vernieuwen. De speeltuinen Kindervreugd (Nieuw-Buinen), Rondom 60 (Valthermond) zijn in 2025 vernieuwd. Er is één nieuwe speelplek bijgekomen aan de Raatakkers in Borger-West.

Financiën
Het totale structurele budget voor speeltuinen bedraagt € 68.927. Dit budget is op dit moment voldoende om de toestellen goed te onderhouden en veiligheid te garanderen. Er moeten de komende jaren veel toestellen vervangen worden gezien de leeftijd. Er was vanuit het uitvoeringsplan jaarlijks € 20.000 beschikbaar gesteld voor nieuwe initiatieven. Dit budget is er vanaf 2016 niet meer. Dit betekent dat er geen financiële ruimte is voor nieuwe speellocaties behalve in uitbreidingsplannen. Daarvoor is budget in de exploitatieopzet meegenomen. Voor het onderhoud van nieuwe speellocaties is geen structureel budget gereserveerd.

Riolering

Beleidskader
Een goed functionerende riolering is essentieel voor de inzameling en het transport van (afval)water. Dit draagt bij aan de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het beperken van wateroverlast. In het Gemeentelijke RioleringsPlan (GRP) staat beschreven hoe de gemeente invulling geeft aan deze zorgplichten. Het GRP 2023-2029 is eind 2022 door de gemeenteraad vastgesteld.

Functiegericht beheer
In 2020 is de overgang naar functiegericht beheer gestart. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de fysieke staat van de riolering, maar vooral naar de functie en de mogelijke gevolgen bij falen. Afhankelijk van de functie worden specifieke constructieve eisen gesteld. Sinds 2022 is het functiegericht beheer volledig geïmplementeerd.

Onderhoudsniveau
Riolering wordt 30 jaar na aanleg voor het eerst geïnspecteerd met een video-inspectie. Daarna vindt inspectie om de 10 jaar plaats. Deze inspecties worden gecombineerd met het reinigen van de riolering. Op basis van de inspectieresultaten wordt het onderhouds- en vervangingsprogramma opgesteld.

Klein onderhoud omvat het:
- Oplossen van doorstekende inlaten.
- Frezen van ingegroeide wortels.
- Repareren van kleine scheuren en lekkages.

Groot onderhoud betreft vervangingswerkzaamheden of relining van bestaande leidingen. Deze projecten zijn opgenomen in de meerjarenplanning REAL. Bij rioolvervanging wordt voorkeur gegeven aan een gecombineerde aanpak met de bovengrondse inrichting.

Beheer en onderhoud
- Kolkenreiniging en onderhoud van gemalen: uitgevoerd door BORG.
- Kleine rioolreparaties en vervangingen: uitgevoerd door BORG.
- Grote onderhouds- en vervangingswerkzaamheden: uitgevoerd door derden.
- Reiniging en inspectie van riolering: uitgevoerd door derden via een meerjarig onderhoudscontract.

Klimaatadaptatie
Het onderdeel klimaatadaptatie dat samenhangt met de zorgplichten op het gebied van riolering en water is meegenomen in het GRP. Het vakgebied riolering en water is nauw betrokken bij het wateroverlastprogramma.

Drinkwater
Binnen de discipline Riolering wordt extra gelet op lekkende riolen in drinkwatergebieden. Riolen in deze gebieden worden vaker geïnspecteerd en bij afwijkingen sneller aangepakt.

Kengetallen

Omschrijving	Eenheid	2025
Vrijverval riolering	km	290
Drukriool (vrijverval)	km	23
Persriolering	km	110
Rioolgemalen	st	47
Minigemalen (buitengebied)	st	447
Poldergemalen	st	4
Bergbezinkbassin	st	1
Overstorten gemengde stelsel	st	44
Huisaansluitingen (cf. rioolheffing)	st	12.800
Straatkolken	st	11.140
Iba's	st	90
Infiltratievoorzieningen	st	700

Financiën
Het onderhoud en de vervanging van de riolering, inclusief afkoppelen, is kostendekkend via het GRP geregeld. De financiële paragraaf bij het GRP gaat uit van een jaarlijkse stijging van de rioolheffing van 0,75%.

Reserves en voorzieningen riolering
Voor de opvang van pieken in het toekomstig onderhoud wordt een voorziening opgebouwd. De stortingen hierin zijn opgenomen in het GRP. De voorziening geldt als een door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, conform artikel 44 lid 2 van de BBV. De stand van de voorziening per 31-12-2025 bedraagt € 1.362.371. Hiervan is € 300.000 geoormerkt voor lopende investeringen en is € 66.640 ingezet om het heffingstekort op te vangen.

In de loop van de jaren is ook een reserve opgebouwd. Deze wordt volledig gevoed door efficiencyvoordelen in de kosten en door hogere baten. De stand van de reserve per 31-12-2025 bedraagt € 420.144.

Gebouwen

Kengetallen gebouwen

Omschrijving	Aantal 2025
Gemeentelijk vastgoed	5
Maatschappelijk vastgoed	4
Binnensport	6
Buitensport	8
Zwembaden	0
Onderwijs	3
Strategisch vastgoed	8
Diversen	12
Totaal aantal objecten	**46**

Beleidskader
In 2025 is het oude clubgebouw van SV Borger gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Het clubgebouw is daarbij geprivatiseerd en behoort dus niet meer tot de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

De nauwe samenwerking met Emmen is voortgezet. De gemeente Emmen heeft ook in 2025 mede geadviseerd in de keuzes van het planmatig onderhoud. De veiligheid, bedrijfsvoering en technische levensduur zijn primair richtinggevend geweest bij het maken van deze keuzes.
De budgetten in 2025 voor correctief en preventief onderhoud zijn wederom in lijn met de uitgaven van de afgelopen jaren.

Onderhoudsniveau
In 2025 waren er geen onderhoudskosten voor het clubgebouw van SV Borger. Dit in verband met de sloop en nieuwbouw van het gebouw. SV Borger is sinds de privatisering in 2025 zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van hun clubgebouw. Deze kosten komen niet langer ten laste van het onderhoudsbudget van de gemeente.

In 2025 waren er ook weinig onderhoudskosten aan het gemeentehuis omdat er een start is gemaakt met de verbouw en revitalisatie van het gebouw.

De prijzen van (bouw) materialen zijn gestabiliseerd, maar de loonkosten in de bouw zijn wel weer gestegen. De verwachting is dat met het vernieuwen, verduurzamen, afstoten en de sloop/nieuwbouw van enkele gebouwen, de onderhoudskosten op termijn zullen dalen. Hierdoor zal het onderhoudsbudget de komende jaren beter passend zijn. Met name correctief onderhoud zal naar verwachting lager uitvallen. De kosten voor planmatig onderhoud zullen voorlopig nog hoger uitvallen om de inhaalslag die nodig is te kunnen maken.

Verduurzaming
Op het gebied van verduurzaming zijn er in 2025 mooie stappen gezet. Zo is er een start gemaakt met het verwarmen middels aardwarmte van de Willibrordkerk in Borger. De kerk zal daarmee in 2026 aardgasvrij zijn.

Het nieuwe clubgebouw van SV Borger is ook aardgasvrij en duurzaam gebouwd en met de revitalisatie van het gemeentehuis zal ook dit gebouw substantieel energiezuiniger zijn.

Financiën
Voor het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed is in het jaar 2025 € 900.000 (structureel + incidenteel) aan kosten gemoeid, inclusief ambtelijke inzet van de gemeente Emmen.

Water

Beheer en onderhoud bruggen
Dit jaar zijn bij twee bruggen aan het Zuiderdiep in Valthermond de dekplanken vervangen, een vleugelwand vernieuwd en kleine reparaties uitgevoerd. Bij de brug in Westdorp (Schoonloerstraat) is het brugdek vervangen en zijn de remmingswerken verwijderd.

Speerpunt groot onderhoud 2025/2026
De renovatie van alle gemeentelijke perceelbruggen in Valthermond (tussen de Drentse Mondenweg en de Kavelingen) hebben een hoge prioriteit. Wij zijn bezig met de voorbereiding van dit grote project, waarbij meerdere bruggen in één keer worden gerenoveerd. Ook dit jaar is via de MJIP een bedrag van € 196.800 beschikbaar gekomen. Dit bedrag is voor dit doel gereserveerd.

Meerjarenbeleid bruggen
In het beleidsplan bruggen 2024-2028 is het te verwachten onderhoud in beeld gebracht voor de komende 5 jaar. Het gaat hierbij om vervangen van brughoofden, brugdekken, bekleding, houten damwanden, remmingswerken, schilderwerk en schoonmaak. Vervanging van bruggen is hierin niet meegenomen.

Financiering meerjarenplanning
Vanuit de begroting is een structureel bedrag beschikbaar van € 70.539,- voor het uitvoeren van regulier onderhoud. De jaarlijkse kapitaallasten voor groot onderhoud € 9.840 zijn opgenomen op de MJIP.

Duikers en watergangen

Beheer en onderhoud
Het onderhoud van watergangen en duikers wordt uitgevoerd door de buitendienst.

Beleid
De watergangen worden onderverdeeld in bermsloten en schouwsloten. Voor de belangrijkste waterafvoerende sloten heeft het waterschap een schouwplicht vastgesteld. Deze watergangen moeten jaarlijks vóór 15 november zijn onderhouden.

Financiën
De kosten voor het onderhoud van watergangen en duikers worden gedekt vanuit het GRP.

Financiering

Algemeen
Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten en investeringen wordt uitgegaan van integrale financiering. Dat wil zeggen dat voortdurend wordt gekeken naar de totale financieringsbehoefte van de gemeente. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door vooral de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat optimaal te maken. Bij de huidige verwachtingen over de renteontwikkeling wordt ook met kort geld gefinancierd, omdat de rente hiervan nog steeds uitzonderlijk laag is. Financiering voor een periode van langer dan een jaar wordt alleen aangetrokken voor de uitoefening van de publieke taak. De termijn wordt daarbij bepaald door te kijken naar de aard van de te financieren investeringen, de resterende looptijd van de bestaande leningen en de te betalen rentepercentages bij de verschillende looptijden van de leningen.

De investeringen in vaste activa en de beschikbare financieringsmiddelen op lange termijn staan in het volgende overzicht.

Financieringspositie	**Saldo per 01-01-2025**	**Mutaties in 2025**	**Saldo per 31-12-2025**
Vaste activa	78.428.565	9.693.752	88.122.317
Totaal vaste activa	**78.428.565**	**9.693.752**	**88.122.317**
Reserves	46.385.152	-2.927.897	43.457.255
Voorzieningen	6.120.746	417.510	6.538.256
Langlopende leningen o/g	33.415.262	-3.458.483	29.956.779
Totaal vaste passiva	**85.921.160**	**-5.968.870**	**79.952.290**
Financieringspositie	**7.492.595**	**-15.662.622**	**-8.170.027**

De financieringspositie is in 2025 gewijzigd met een bedrag van € -15.581.473
Dit resulteert in een financieringstekort van € -8.088.878 per 31 december 2025.
In het volgende overzicht wordt het verloop van de financieringspositie nader weergegeven.

Financieringspositie (overschot) 01 januari 2025	**7.492.595**
De financieringspositie in het verslagjaar is GEDAALD door:	
- Een toename van de vaste activa (er is meer geïnvesteerd)	-9.693.752
- Een afname van de reserves (inclusief resultaat)	-2.927.897
- Een afname van de langlopende leningen	-3.458.483
De financieringspositie in het verslagjaar is GESTEGEN door:	
- Een toename van de voorzieningen	417.510
Financieringspositie (tekort) 31 december 2025	**-8.170.027**

In het volgende overzicht wordt het verloop van de financieringspositie nader weergegeven.

Omschrijving	Besteding	Herkomst
Immateriële vaste activa, netto investeringen	424.626	
Immateriële vaste activa, afschrijvingen		21.312
Materiële vaste activa, netto investeringen	12.652.370	
Materiële vaste activa, afschrijvingen		4.224.612
Financiële vaste activa, netto investeringen	906.175	
Financiële vaste activa, aflossingen		43.496
Mutatie vaste activa	**13.983.171**	**4.289.420**
Algemene reserve, toename		951.032
Algemene reserve, afname	3.652.544	
Bestemmingsreserves, toename		11.421.308
Bestemmingsreserves, afname	13.441.006	
Rekeningresultaat 2025		1.793.313
Mutatie eigen vermogen	**17.093.550**	**14.165.653**
Voorzieningen, toename		1.077.990
Voorzieningen, afname	660.479	
Waarborgsommen o/g, opname		20.297
Langlopende geldleningen o/g, aflossingen	3.478.780	
Mutatie vreemd vermogen	**4.139.259**	**1.098.287**
Totaal	**35.215.980**	**19.553.360**
Saldo: besteding minus herkomst	**-15.662.620**	

Renterisico

Renterisico korte schuld
Een belangrijk uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is het vermijden van grote schommelingen in de rentelasten van openbare lichamen. Schommelingen in de rente van kortlopende schulden hebben een directe invloed op de rentelasten. Met de kasgeldlimiet stelt de wet een grens aan de financiering met kortlopende geldleningen. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal en bedraagt voor 2025 afgerond
€ 8,9 miljoen. De gemiddelde kortlopende schuld bleef gedurende het jaar onder de kasgeldlimiet. De hoogst waargenomen stand van de netto vlottende schuld was € 656.914. Hiermee is voldaan aan de normen zoals opgenomen in de Wet fido.

Renterisico vast schuld / Renterisiconorm
Het renterisico op de vaste schuld gaat over het renterisico dat wordt gelopen over geldleningen die zijn afgesloten voor een looptijd van minimaal een jaar of langer. Dit renterisico moet voldoen aan de renterisiconorm die hiervoor wettelijk is voorgeschreven.
Deze renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering en/of een renteherziening in aanmerking mag komen. Voor onze gemeente betekent dit voor het jaar 2025 een bedrag van € 20.913.334. Dit is namelijk 20% van het begrotingstotaal van de begroting 2025 van € 104.566.669.

Schematisch kan onze ruimte onder de risiconorm als volgt worden berekend:

Berekening Renterisiconorm vaste schuld	**Bedrag**
Renterisico op onze vaste schuld	
1. Netto renteherziening op vaste schuld	0
2. Betaalde aflossingen	3.478.780
3. Renterisico op onze vaste schuld (1+2)	**3.478.780**
Renterisiconorm	
4a. Begrotingstotaal 2025	104.566.669
4b Het hiervoor vastgesteld percentage	20%
4. Renterisiconorm (4a * 4b)	**20.913.334**
Toets Renterisiconorm	
5a Ruimte onder renterisiconorm (4-3)	**17.434.554**

Uit de tabel blijkt, dat in 2025 geen sprake is van een overschrijding van de renterisiconorm.

Geconcludeerd kan worden dat er voldoende ruimte in 2025 aanwezig is om binnen de renterisiconorm de investeringen te kunnen financieren met langlopende leningen.

Bedrijfsvoering

Deze paragraaf beschrijft hoe we invulling geven aan de bedrijfsvoering van onze organisatie. Een goede bedrijfsvoering is een basisvoorwaarde om de organisatiedoelstellingen te behalen. In de thema's is beschreven 'Wat we willen bereiken' en 'Wat we daarvoor gaan doen'. In deze paragraaf geven wij aan 'Hoe' we de dingen als organisatie doen, vanuit welke filosofie we dat doen en welke instrumenten wij hiervoor inzetten.

Organisatieontwikkeling

Belangrijke en/of complexe ontwikkelingen in 2025 waren de Gebiedsontwikkeling Nieuw-Buinen/NSL; de continuerende vraag naar opvang voor ontheemden, wonen, digitalisering dienstverleningen de start van de implementatie van de omgevingswet. Deze ontwikkelingen hebben langdurige invloed op de inzet en capaciteit binnen onze organisatie.

In 2025 hebben we focus aangebracht in de organisatie-ontwikkeling. Een aantal belangrijke documenten zoals Koersdocument en Swingende Tent zijn 'eervol gearchiveerd', met behoud van wat ze hebben opgeleverd. De Kadernotitie Zelforganisatie en de besturingsfilosofie zijn geactualiseerd. En in verschillende sessies heeft het MT de focus voor 2025 en verder bepaald. Speerpunten zijn:

- We werken aan een flexibele en wendbare organisatie
- voor een optimale dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven/organisaties
- met een integrale aanpak
- met zelforganisatie als belangrijk organisatieprincipe
- en werkgeluk als drager.

Een concrete organisatiewijziging is het terug naar de lijn brengen van het programma 'opvang vluchtelingen'. Dit begon als crisisorganisatie en is opgepakt in een programmatische aanpak. Nu komt het terug in de lijn, met als uitgangspunt dat vluchtelingen zoveel mogelijk in de reguliere werkwijze worden opgenomen. In 2026 worden verdere stappen gezet om deze taken onder te brengen bij de Stichting Sociale Teams Borger-Odoorn.

Huisvesting en hybride werken
In 2024 is de besluitvorming rondom de revitalisering van ons gemeentehuis, inclusief vernieuwing van de raadzaal, afgerond. De verbouwwerkzaamheden zijn in de zomer van 2025 gestart. Gedurende de verbouwperiode werkt een deel van het personeel in het oude Esdal College in Borger, waar ook de raadsvergaderingen plaatsvinden. Voor vergaderingen in Exloo wordt voornamelijk gebruik gemaakt van het Dorpshuis.

Een ander deel van het personeel doet hun werk vanuit de westvleugel van het gemeentehuis, die (nog) niet wordt verbouwd omdat het voor de verhuur is bestemd. Ook de balies voor inwoners zijn verplaatst naar de westvleugel. Met passen en meten lukt het om de dienstverlening 'gewoon' te continueren, maar het zal goed zijn om allemaal weer vanuit het vernieuwde gemeentehuis te kunnen werken.

Met de buitendienst in 2e Exloërmond werken we nu dus vanuit 3 locaties. Dat brengt logistieke uitdagingen met zich mee, maar ook organisatorische. Hoe houden we verbinding met elkaar en blijven we elkaar vinden waar nodig? Vanuit het projectteam zijn hier veel verschillende activiteiten voor georganiseerd, zoals een uitzwaailunch, voute kerstontbijt en verbouwingsbingo. Een mooi initiatief is de verbouwingsbarometer op iBO, waarbij per week wordt aangegeven hoeveel overlast de verbouwing de komende week zal geven. Dit geeft medewerkers de gelegenheid om bij incidentele grote overlast het werk thuis of op een andere locatie te plannen.

BOCE samenwerking
In de begroting 2025 hebben we het volgende gerapporteerd over de BOCE samenwerking:

"In de raadsvergadering van 25 januari 2024 is het raadsvoorstel Rekenkameronderzoek samenwerkingsverband BOCE behandeld. Uw raad heeft naar aanleiding van het debat een amendement aangenomen. Uit dit amendement blijkt o.a. dat aanbeveling 1 van de lokale rekenkamer over de informatiebehoefte van de raad op te pakken in commissie financiën. In de commissie Financiën van 15 april 2024 is vervolgens toegezegd dat er voor de deelovereenkomsten ICT en Sociale Zaken een korte rapportage wordt opgesteld, gericht op de punten “kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid”. De rapportage is vervolgens in de commissievergadering van 16 september 2024 toegelicht. De conclusie van deze rapportage zijn als volgt:

- De BOCE samenwerking levert zowel voor de ICT en Sociale Zaken een meerwaarde op:
- De meerwaarde is voor alle 3 zogenaamde K’s: Kosten, Kwaliteit en Kwetsbaarheid:
- De meerwaarde is met name voor Kwetsbaarheid;
- BOCE samenwerking is een adequate oplossing voor het reduceren van de kwetsbaarheid, namelijk zowel ICT als Sociale Zaken zijn erg specialistische taken van de gemeente.

De commissie financiën heeft geconcludeerd dat het amendement op dit wijze is afgehandeld en dat we jaarlijks in de Begroting en ook in de Rekening rapporteren over voor de raad relevante informatie in deze paragraaf Bedrijfsvoering."

In deze jaarrekening 2025 kunnen we rapporteren dat er geen relevante additionele informatie voor de raad beschikbaar is.

Personeel

Onze organisatie staat of valt met de inzet, bevlogenheid en veerkracht van onze medewerkers. In een tijd waarin maatschappelijke opgaven steeds complexer worden en de arbeidsmarkt onder druk staat, blijft het belangrijk om te investeren in goed werkgeverschap. We werken constant toe om een prettigere en veiligere werkomgeving te realiseren waarin ruimte voor ontwikkeling, werkgeluk en vitaliteit centraal staat.

Arbeidsmarkt en continuïteit
Het is ons ook in 2025 gelukkig steeds gelukt om de openstaande vacatures in te vullen, ondanks de voortdurende krapte op de arbeidsmarkt. Ons professioneel recruitment en ons werkgeversmerk spelen daar een belangrijke rol bij. Het werven van nieuwe medewerkers blijft een aandachtspunt. Eén van de maatregelen die we hebben genomen, is op verschillende manieren samenwerken met de andere Drentse gemeenten en de Provincie Drenthe, met als doel om elkaar te versterken in plaats van in elkaars vijver te vissen.

In 2025 hebben 29 medewerkers onze organisatie verlaten, op eigen verzoek maar ook door pensionering, einde tijdelijk dienstverband of traineeship. Na een piek in 2023 is het verloop van personeel in 2025 dus verder gedaald. Onze investeringen in vitaliteit en werkgeluk hebben daar ongetwijfeld een rol in gespeeld, naast de meer macro (geopolitieke) ontwikkelingen. Veel collega's hebben een kans gepakt om zich intern verder te ontwikkelen, hetzij met een volgende stap naar een 'hogere' functie, hetzij met een stap 'in de breedte'.

Het inzetten van traineeships voor het binnenhalen van jonge nieuwe medewerkers blijft onverminderd succesvol. Van de 6 trainees van wie in de zomer 2025 hun traineeship eindigde, zijn er 5 bij onze gemeente in dienst gebleven, waarvan 3 in een structurele functie. In september 2025 is een nieuwe lichting trainees gestart.

Onze inhuur van extern personeel loopt sinds maart 2025 via Staffing Management Services. Dat is het resultaat van een gezamenlijke aanbesteding met Emmen en Coevorden. Er zit een licht dalende lijn in het aantal extern inhuurkrachten. Of die lijn doorzet, moet in 2026 worden bekeken.

Werkgeluk en vitaliteit
In 2025 is een Vitaliteitsbeleid vastgesteld, gekoppeld aan een Vitaliteitskalender per jaar, waarop diverse vitaliteitsbevorderende activiteiten zijn opgenomen. De pilot met de inzetbaarheidscoach is medio 2025 met een jaar verlengd, omdat er onvoldoende tijd was om haar inzet goed te evalueren.

In het kader van werkgeluk zijn diverse activiteiten georganiseerd om vooral de (ver)binding met elkaar en met de organisatie te behouden en versterken, zeker nu we in meerdere locaties aan het werk zijn. Voorbeelden hiervan zijn zeepkistsessies, een zomerbuffet in Italiaanse sferen, een pubquiz en de kerstmarkt.

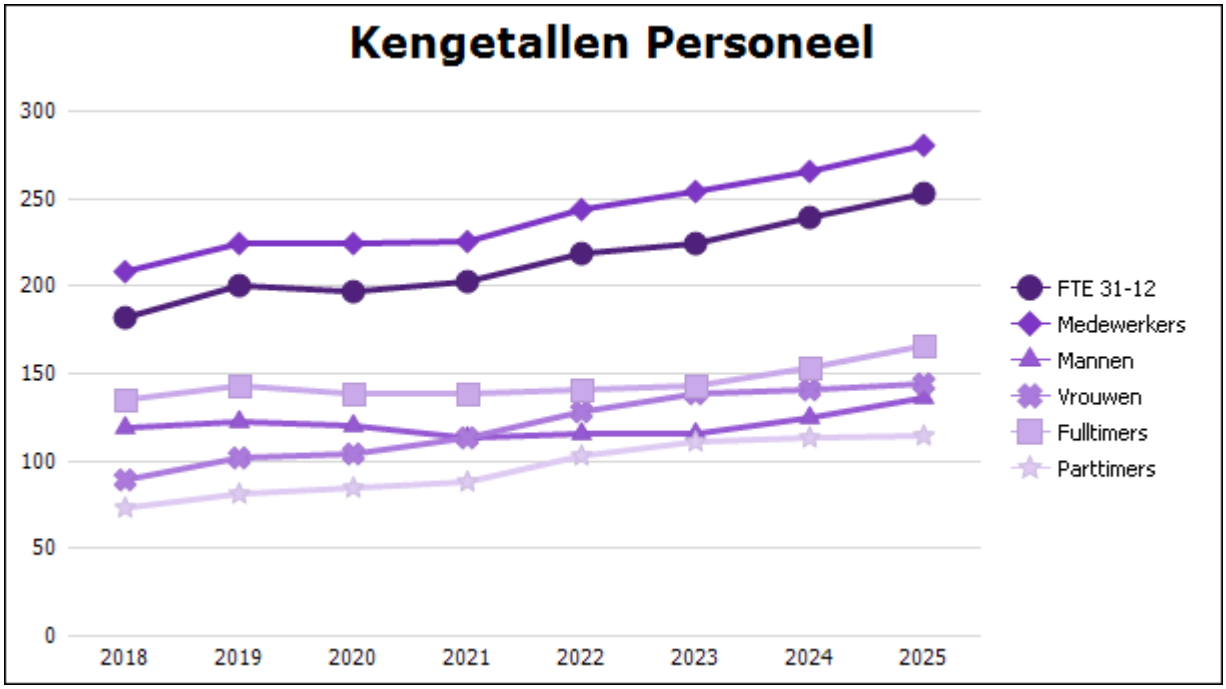
In 2025 is aan alle medewerkers een PMO (Preventief Medisch Onderzoek) aangeboden. De eerste uitkomsten lijken uit te wijzen dat medewerkers aangeven dat er veel werk te doen is, maar dat dat in veel gevallen niet per se tot een negatief ervaren werkdruk leidt. Een nadere analyse van de uitkomsten en adviezen over vervolgstappen kom in de eerste helft van 2026.

Voor medewerkers die (toch) stress ervaren of dat juist willen voorkomen heeft onze interne coach in diverse teams een sessie stressmanagement gedaan. Daarnaast heeft de BOCE-academie een divers aanbod aan trainingen die raken aan stressmanagement, vitaliteit, gezonde leefstijl, etc.

Ook hebben we een training georganiseerd voor managers en coördinatoren, waarin vooral aandacht is geschonken aan vroegsignalering. Welke signalen duiden erop dat een medewerker dreigt uit te vallen? Wat moeten we doen om dat te voorkomen?

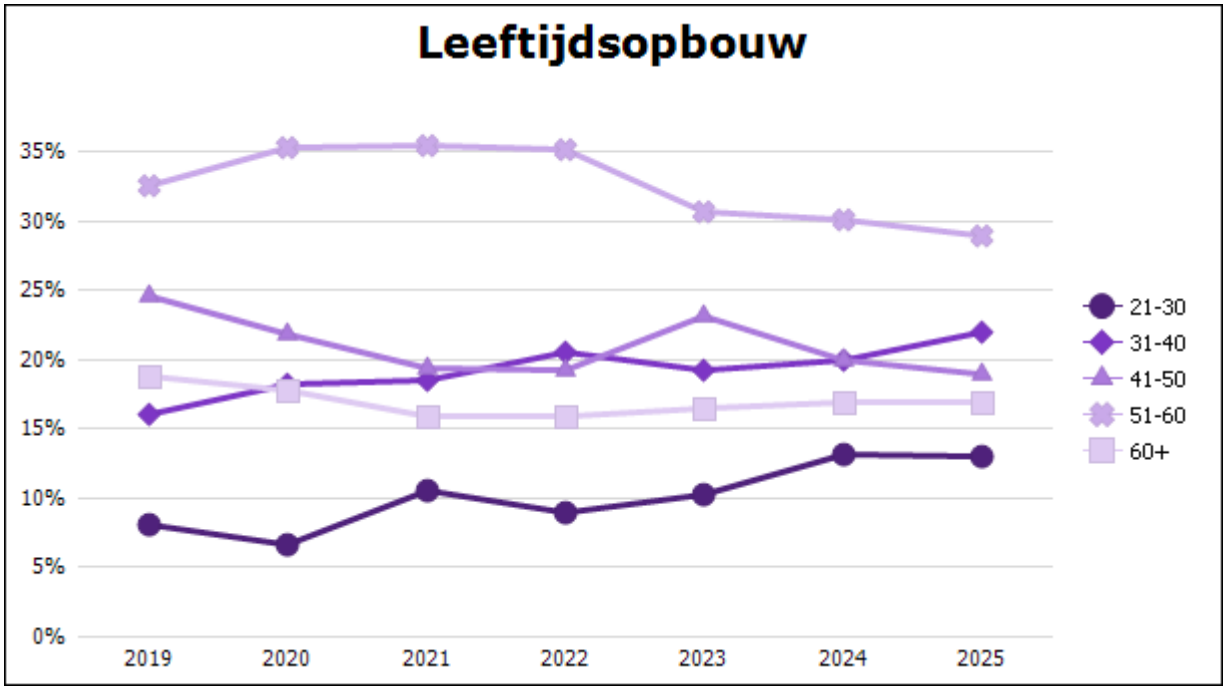
Opleiding, vorming en training
Ons opleidingsbudget bedraagt ongeveer 2% van de totale loonsom. Samen met onze BOCE partners hebben we de zogenaamde BOCE-academie opgericht. Dit is de verzamelnaam voor initiatieven gericht op leren en ontwikkelen binnen de gemeentelijke organisaties Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen. Een aanbod aan scholing en bijeenkomsten helpt medewerkers zich te ontwikkelen en persoonlijk leiderschap te tonen. Op die manier kunnen zij een betekenisvolle bijdrage leveren aan de veranderende samenleving.

Personeelsontwikkelingen in beeld
Hieronder enkele grafieken waarbij we de ontwikkelingen ten aanzien van onze vaste formatie in beeld brengen:

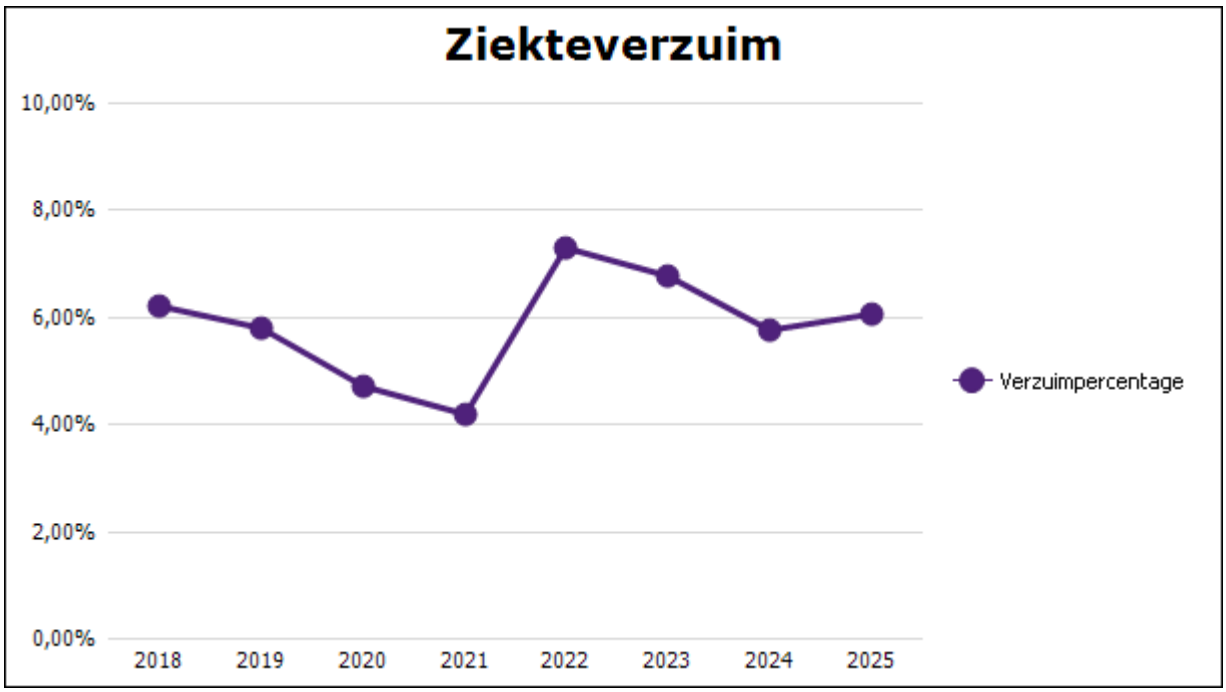

Na jarenlange afname van de vaste formatie zien we vanaf 2018 weer een toename van ons personeelsbestand. In de beginperiode was dit vooral het gevolg van het structureel op orde brengen van de formatie in het sociaal domein. In 2020 en 2021 leidde de uitwerking van het plan "Kiezen voor de Toekomst" tot een formatietoename. In 2022 hebben we onder andere uitbreiding gehad bij Openbare orde en veiligheid en hebben we zelf programmamanagers en projectleiders in dienst genomen. In 2023 is er een lichte toename van het aantal fte's t.o.v. 2022. Er zijn onder andere een Recruiter en een Online specialist in vaste dienst genomen. In 2024 is de lichte toename vooral toe te schrijven aan medewerkers voor duurzaamheid en energie en het aanstellen van een tijdelijke inzetbaarheidscoach. 2025 laat wederom een stijging zien van het aantal fte's. Dit komt voornamelijk door het invullen van vacatures binnen het sociale domein.

Het aantal fulltimers is in 2025 gestegen, terwijl het aantal parttimers nagenoeg gelijk is gebleven. De mannen hebben in 2025 wederom wat terrein gewonnen ten opzichte van de vrouwen, waarmee we dichter bij een 50/50 verdeling uit zijn gekomen.

In bovenstaand grafiek is nog steeds een verjonging zichtbaar, vooral de groep (31-40 jaar) laat een toename zien. De groep van 41-50 jarigen en 51-60 jarigen is wat afgenomen.

De dalende lijn van het verzuimpercentage vanaf 2023 heeft zich voortgezet in 2025. Desondanks blijft het voorkomen van verzuim en het terugdringen van bestaand verzuim ook een speerpunt. In 2025 hebben we, vooralsnog tijdelijk, een inzetbaarheidscoach in dienst die zich specifiek op preventie en verzuim richt. In 2025 zijn ook preventie medische onderzoeken beschikbaar gesteld voor alle medewerkers.

Bedrijfsvoering in cijfers
In onderstaand overzicht is de bedrijfsvoering in cijfers uitgedrukt, waarin een vergelijking wordt gemaakt tussen de begroting 2025, de BERAP 2025-II en de rekening 2025.

Omschrijving	Begroting 2025	Wijziging	BERAP 2025-II	Rekening 2025
Basisbedrag	18.226.636	1.705.287	19.931.923	19.596.513
Ziektebudget	100.000	0	100.000	100.000
Garantiebanen	60.000	0	60.000	60.000
Index 4% (CAO verhogingen)	720.000	0	720.000	720.000
Subtotaal salariskosten	**19.106.636**	**1.705.287**	**20.811.923**	**20.476.513**
ICT (€)	3.059.359	42.975	3.102.334	3.413.475
Voertuigen/machines (€)	620.079	243.827	863.906	791.737
Overig (€)	1.467.395	-36.877	1.430.518	1.540.692
Subtotaal overig	**5.146.833**	**249.925**	**5.396.758**	**5.745.904**
Totaal Bedrijfsvoering	**24.253.469**	**1.955.212**	**26.208.681**	**26.222.417**

(Wettelijke) beleidsindicatoren	Begroting 2025	Rekening 2025
FTE	247	253
Formatie per 1.000 inwoners	9,48	9,71
Bezetting per 1.000 inwoners	8,53	9,00
Apparaatskosten per inwoner	932	1.007
Externe inhuur in %-age loonsom	15,00%	17,33%

In dit overzicht is te zien dat de salariskosten van het vaste personeel lager ligt dan begroot. De totale ICT-kosten liggen daarentegen hoger. Hierdoor komen de totale kosten van bedrijfsvoering redelijk overeen met de bijgestelde begroting in de BERAP 2025-II.

Dit overzicht is inclusief de onderuitputting van kapitaallasten op het onderdeel voertuigen/machines. De informatie heeft enkel betrekking op het ambtelijke apparaat. Kosten voor de raad, het college en de griffie zijn hier niet in meegenomen.
Het percentage van externe inhuur ten opzichte van de loonsom ligt hoger dan het begrote percentage. Er zijn verschillende redenen die ervoor zorgen dat het inhuurpercentage zo is uitgevallen:

- Voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen en andere ontheemden zijn er door projectorganisatie veel werkzaamheden verricht. Dit had tot gevolg dat er veel externe inhuur heeft plaatsgevonden. Hiervoor zijn middelen vanuit het rijk beschikbaar gesteld.
- Diverse grote programma's en projecten zoals de Omgevingswet en het realiseren van nieuwe woningen hebben dit jaar wederom gezorgd voor een aanzienlijk deel aan externe inhuur.

Informatisering & automatisering

Onze strategie en de ontwikkelingen op gebied van informatisering en automatisering vloeien voort uit landelijke ontwikkelingen en behoeften van de organisatie. We hebben de automatisering uitbesteed bij de gemeente Emmen en bij informatisering kiezen we waar mogelijk voor standaardisatie en samenwerking met andere gemeenten.

Landelijke ontwikkelingen - VNG agenda digitale samenleving 2028
Onze leidraad voor de inzet op het gebied van informatisering en digitalisering is gebaseerd op de "Digitale Agenda Gemeenten 2028" die door de VNG is opgesteld. In essentie gaat het hierin om het versterken van de regie op de digitale transformatie van de samenleving door het collectief van gemeenten.
De agenda is opgebouwd uit drie doelstellingen:

1. Normeren en democratiseren – o.a. bescherming van digitale grondrechten van inwoners en ethische kaders van technologiegebruik.
2. Mogelijk maken – o.a. collectieve transformatie van de informatiehuishouding (zoals Common Ground) en versterken van digitale veiligheid en privacy.
3. Kansen benutten – het verantwoord inzetten van technologie voor maatschappelijke opgaven (zoals innovatie met generatieve AI en datagedreven werken)

De agenda benadrukt dat de digitalisering niet alleen heel veel kansen biedt, maar ook risico's zoals cybercrime, desinformatie, polarisatie en democratische ondermijning. Meer en meer ontstaat het besef dat standaardisatie en grootschalige samenwerking op gebied van digitalisering noodzakelijk is in een tijd van schaarste van mensen en middelen.

Wij spelen in op deze ontwikkelingen. We gaan voor een kwalitatief goede digitale dienstverlening. De informatievoorziening moet hierbij voldoen aan actuele eisen op het gebied van informatieveiligheid en privacy en we willen samenwerken en innoveren. Maar ook onze medewerkers moeten in staat zijn in deze ontwikkelingen mee te gaan. Om onze doelstellingen te behalen is een gerichte aanpak nodig. Dit doen we o.a. door steeds meer samen te werken in BOCE- en Dimpactverband.

Visie "Common Ground"
Informatie en uitwisseling van gegevens zijn essentiële onderdelen van de overheid. De manier waarop de (lokale) overheid dit tot op heden in haar ICT systemen heeft gebouwd is te complex geworden en niet langer houdbaar. De gegevensuitwisseling verloopt traag en is bovendien nog eens kostbaar en fout- en privacygevoelig. De toeslagenaffaire heeft laten zien waar het o.a. goed fout kan gaan bij de huidige ICT systemen van de overheid. Vandaar dat er landelijk een nieuwe informatiekundige visie is gemaakt waaraan gemeenten zich collectief hebben verbonden; "Common Ground".

Met "Common Ground" gaan we af van ingewikkelde koppelingen tussen grote ICT systemen en het veelvuldig kopiëren van gegevens.
In plaats daarvan komt er een landelijk basislandschap, waar met behulp van kleine stukjes generieke software (API's) alle openbare gegevensbronnen bevraagd kunnen gaan worden die nodig zijn voor de processen. Dit moet de overheid in staat stellen om de dienstverlening en bedrijfsvoering aanzienlijk te verbeteren en op een moderne en flexibele manier in te spelen op maatschappelijke opgaven.

Bij deze ontwikkeling (die een flink aantal jaren zal duren) zullen nieuwe en oude toepassingen naast elkaar komen te staan, wat de complexiteit groter zal maken tijdelijke en een grotere aanslag op de beheercapaciteit zal hebben.

De ontwikkelingen bij Dimpact maken dat wij al vrij snel met Common Ground geconfronteerd worden. Ook andere ICT-leveranciers stappen steeds vaker over op de nieuwe wijze van gegevensuitwisseling.

Digitale dienstverlening en Dimpact
Binnen de vereniging Dimpact wordt gewerkt aan de vernieuwing van het centrale dienstverleningsportaal /zaaksysteem op basis van de principes van Common Ground. We trekken hier als BOCE gemeenten zoveel mogelijk samen in op.

Gebleken is dat we als Borger-Odoorn nog behoorlijk moeten bijtrekken om een goede rol binnen de vereniging te pakken, maar ook om ons voor te bereiden op de veranderingen. Hiervoor is in 2025 een incidenteel bedrag door de raad beschikbaar gesteld.
Uiterlijk medio 2027 zullen we de nieuwe toepassing in gebruik moeten hebben genomen. Het uiteindelijke doel van de vernieuwing is het optimaliseren van de digitale dienstverlening en het vereenvoudigen van de werkprocessen.

In 2025 is de centrale "mijn omgeving" technisch in de lucht gebracht. In de jaren 2026 en volgende willen we verschillende klantprocessen via dit digitale kanaal beschikbaar stellen.

Digitale transformatie
Naast de informatiekundige visie "Common Ground" zien we dat robotisering, taalmodellen (zoals ChatGPT en CoPilot) en Artificial Intelligence (AI) een enorme vlucht nemen in de (informatie)samenleving. Dit biedt enorme toekomstige mogelijkheden en kansen binnen onze bedrijfsvoering. Maar het heeft ook ethische kanten waar we oog voor moeten houden. Europese en landelijke wetgeving zijn nagenoeg afgerond om deze nieuwe technologieën te reguleren.

De impact op de organisatie zal groot zijn, maar is op dit moment nog moeilijk in te schatten. We gaan ons hier de komende tijd op richten en de organisatie hierop voorbereiden. We krijgen te maken met andere ICT-oplossingen, processen die nieuw en anders worden; een beheerorganisatie die erop ingericht moet worden en wellicht nog andere/nieuwe samenwerkingsvormen. En onze medewerkers moeten tenslotte in staat worden gesteld om hierin mee te gaan en mee te kunnen.

In 2025 hebben we gekeken hoe we dit proces het beste vorm kunnen geven. Begin 2026 hebben we met een grote groep medewerkers en externe begeleiders gekeken wat ons verder gaat helpen en hoe we dit het beste kunnen organiseren. Hier gaan we in 2026 mee door.

Datagedreven werken
De kern van datagedreven werken is dat je snellere én betere op data-gebaseerde beslissingen kunt nemen. Een datagedreven organisatie maakt goed gebruik van beschikbare data om beleidskeuzes te onderbouwen, om de effecten te volgen en om dat doelmatig te doen.

Binnen het Sociaal Domein hebben we ervaringen opgedaan met datagedreven werken; het gebruik van data bij het ondersteunen van onze beslissingen, het maken van beleid en de uitvoering van onze processen. De raad wordt hierin periodiek meegenomen via de klankbordgroep Sociaal Domein.

In 2025 hebben we met behulp van externe ondersteuning geleerd hoe we datagedreven werken breder kunnen toepassen en kunnen verbinden aan onze maatschappelijke opgaven. We hebben beter zicht gekregen op wat nodig is aan kennis, middelen organisatie en techniek.

We hebben geconstateerd dat deze manier van werken van grote toegevoegde waarde is. We gaan de opgedane ervaringen van de pilot structureel inbedden in de organisatie. Dit doen we laagdrempelig en binnen de bestaande formatieruimte.

Informatieveiligheid
Toenemende digitalisering maar ook de toenemende dreiging van cyberaanvallen maakt het verbeteren van de informatieveiligheid bij overheidsorganisaties steeds belangrijker. Informatieveiligheid richt zich op de Beschikbaarheid, Integriteit en Vertrouwelijkheid van informatie. Informatie moet beschikbaar zijn wanneer nodig, correct en betrouwbaar zijn, en alleen toegankelijk voor bevoegde personen. Dit vraagt om een integrale aanpak van techniek (ICT), processen en menselijk handelen.

Informatieveiligheid en digitale weerbaarheid (cybersecurity) vormt een essentieel aandachtspunt voor de organisatie. We vergroten onze weerbaarheid door:

- Het treffen van passende ICT-maatregelen, in samenspraak met onze leveranciers;
- Het versterken van bewustwording onder medewerkers en bestuur
- Het verder op orde brengen en borgen van processen;
- Het verbeteren van inzicht in de gehele informatieveiligheidsketen.

Als normkader hanteren we de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO), volgens het principe "pas toe of leg uit". We werken planmatig en risico gestuurd.

In 2024 zijn we, in samenwerking met de gemeenten Emmen en Coevorden, gestart met een programmatische aanpak rond het thema informatieveiligheid. Hiermee vergroten we de urgentie, samenhang en bestuurlijke aandacht voor dit onderwerp binnen de organisaties.

In 2025 zijn binnen BOCE de eerste stappen gezet, waaronder:

- BIO-training voor functioneel beheerders;
- Opstellen van tactische deelbeleidsstukken;
- Verdere professionalisering van risicomanagement;
- Versterking van bewustwording bij medewerkers.
- Cyberoefening voor burgemeesters/portefeuillehouders

Cybercrime
Onlangs is een de nieuwe Europese richtlijn "NIS2" vastgesteld. Deze heeft als doel de cyberbeveiliging en weerbaarheid van essentiële diensten te versterken. De Cyberbeveiligingswet (Cbw) vormt de nationale implementatie van NIS2 en maakt de daarin opgenomen eisen voor informatiebeveiliging en incidentmelding juridisch bindend voor onder andere gemeenten.

Binnen onze gemeente krijgt informatiebeveiliging steeds meer aandacht, waarbij wij nauw samenwerken met de BOCE-gemeenten. Cybercrime vormt een groeiend risico: criminelen kunnen ongeautoriseerd toegang verkrijgen tot gegevens en systemen blokkeren, waardoor organisaties geen toegang meer hebben tot hun eigen informatie. Vaak wordt daarbij losgeld geëist om de gegevens weer beschikbaar te maken.

Ervaringscijfers laten zien dat de schade van een ernstige cyberaanval aanzienlijk kan zijn en in sommige gevallen kan oplopen tot circa € 140 per inwoner. Voor onze gemeente komt dit neer op een maximale impact van circa € 3.500.000. Gelet op de aard van de dreiging en ervaringen binnen de sector wordt de kans op een dergelijk incident als laag tot middelgroot ingeschat (circa 10–20%). Dit resulteert in een gewogen risicobedrag in de orde van grootte van € 350.000 tot € 700.000.

Vanwege de onzekerheden in zowel kans als impact betreft dit een indicatieve inschatting. In de paragraaf Weerstandsvermogen hebben dit risico specifiek benoemd.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)
De gemeente legt jaarlijks verantwoording af over de kwaliteit van de informatieveiligheid van diverse informatiesystemen. Sinds 2017 gebeurt dit via de ENSIA-auditmethodiek. Op basis van een zelfevaluatie wordt inzicht gegeven in de stand

van zaken van de getroffen beveiligingsmaatregelen en wordt gelijktijdig verantwoording afgelegd aan de stelselhouders van de Basisregistratie Personen, de Paspoortuitvoeringsregeling, Suwinet, DigiD, BAG, BGT en BRO (verticale verantwoording). Het netwerk- en systeembeheer dat de gemeente Emmen uitvoert voor Borger-Odoorn wordt eveneens in deze audit meegenomen.

Het algemene beeld uit de evaluatie is dat er in 2025 verdere verbeteringen zijn gerealiseerd ten opzichte van 2024. De aandachtspunten uit de ENSIA worden meegenomen in de verdere uitvoering van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), waaraan de komende jaren verder wordt gewerkt.

Privacy en AVG
In een samenleving waar digitalisering een steeds grotere rol speelt en dreigingen steeds complexer worden, staat de gemeente voor de voortdurende uitdaging om de informatie van haar inwoners, bedrijven en medewerkers veilig te beheren en te beschermen.

In 2025 zijn diverse acties uitgevoerd om de bewustwording van medewerkers over het passend en zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens te vergroten. Zo zijn er meerdere nep-phishing e-mails verzonden aan medewerkers. Dit leidt tot een grotere alertheid onder medewerkers voor echte verdachte situaties.

Gedurende 2025 zijn 17 beveiligingsincidenten vastgesteld. Van deze incidenten zijn er negen als datalek geclassificeerd, waarvan één is gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Twee gemeentelijke processen (Uitvoering BOA taken en leerplicht) vallen onder de Wet Politiegegevens en kennen aanvullende eisen op gebied van informatiebeveiliging en privacy. We hebben gekozen voor een projectmatige aanpak om aan deze eisen te voldoen en de nodige verbeteringen door te voeren. Dit project ronden we begin 2026 af. Een externe auditor blijft ons periodiek monitoren. Het verwerkingsregister heeft in 2025 een uitgebreide actualisatie gekregen. In samenwerking met de betrokken afdelingen is een groot deel van het register bijgewerkt.

Overige onderwerpen

Inkoopbeleid
In 2026 wordt het inkoopbeleid herzien naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen.

In de actualisatie komt de nadruk te liggen op marktconforme en haalbare duurzaamheidscriteria, passend bij het ambitieniveau van de gemeente. Hiermee blijven wij duurzame producten, leveringen en werken stimuleren, met oog voor uitvoerbaarheid en proportionaliteit. Ook blijft aandacht bestaan voor administratieve lastenverlichting aan zowel de gemeentelijke als de leverancierszijde. Doel is om een aantrekkelijke en professionele opdrachtgever te zijn, die binnen de geldende kaders ruimte biedt om de lokale economie te ondersteunen.

Verder wordt in 2026 het nieuwe digitale startformulier onderdeel van het inkoopbeleid. Dit formulier sluit aan op de vernieuwde digitale werkomgeving en ondersteunt een zorgvuldige en tijdige start van inkooptrajecten.

Los van de beleidsherziening starten wij een verkenning naar de toekomstige inrichting van contractmanagement. Nu het contractenbeheer steeds beter is geborgd, ontstaat ruimte om contractmanagement verder te ontwikkelen. In 2026 krijgt dit vooral een adviserende invulling. Het belang hiervan is groot, omdat goed contractmanagement bijdraagt aan rechtmatigheid, doelmatigheid en risicobeheersing.

Duurzaamheid
Duurzaamheid is een UMO en een belangrijk beleidsthema binnen de gemeente. Binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering speelt duurzaamheid een steeds grotere rol. We helpen medewerkers bij het maken van duurzamere keuzes en maken een belangrijke stap door ons eigen gemeentehuis te verduurzamen.

Daarnaast hebben we duurzame mobiliteit bevorderd, onder andere doordat de gemeenteraad de laadvisie heeft vastgesteld en door ons eigen wagenpark steeds meer elektrisch te laten rijden. En waar dat nog niet kan, zijn we overgestapt op HVO.100 als brandstof. Dit heeft in 2025 408.264 kg CO2 bespaard: dat staat gelijk aan ruwweg 2 miljoen kilometer rijden met een gewone benzine-auto.

Verder ondersteunen we inwoners hun huis te isoleren, om hun energierekening en de CO2-uitstoot te verlagen. We helpen hen met raad en daad, en met subsidies. In 2025 hebben ongeveer 500 huishoudens zich hiervoor aangemeld. Verder hebben we voortgang geboekt in de bescherming van zeldzame diersoorten en in de bescherming van onze inwoners tegen het veranderende klimaat. Tot slot bereiden we ons voor op een aardgasvrije toekomst. Daartoe heeft de gemeenteraad in 2025 uitgangspunten voor de warmtetransitie vastgesteld.

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het boekjaar 2023 legt het college een verklaring af over de rechtmatigheid van het gemeentelijk handelen. In deze verklaring geeft het college aan of de gemeente Borger-Odoorn heeft gehandeld in overeenstemming met geldende wet- en regelgeving. Voor het afleggen van deze verklaring moet worden getoetst aan negen verantwoordingscriteria. Zes daarvan hebben betrekking op getrouwheid en worden gecontroleerd door de accountant. De overige drie vallen onder de rechtmatigheidsverantwoording en betreffen:

- het **begrotingscriterium**;
- het **voorwaardencriterium**;
- het criterium **misbruik en oneigenlijk gebruik**.

Toetsing aan deze criteria betekent achtereenvolgens dat:

- wordt beoordeeld of is gehandeld binnen de vastgestelde begroting;
- gelden zijn besteed of ontvangen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving;
- afdoende maatregelen zijn getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen

Verantwoordingsgrens
Tijdens de raadsvergadering van 27 november 2025 zijn de kaders voor de rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld. De verantwoordingsgrens is bepaald op 2% van de totale lasten, exclusief dotaties aan de reserves. Daarnaast is een rapporteringsgrens vastgesteld van € 100.000. Dit betekent dat de raad wordt geïnformeerd over fouten en onduidelijkheden die deze grens overschrijden.

Rechtmatigheid	Percentage	Grondslag	Verantwoordingsgrens
Fouten & onduidelijkheden	2%	€ 110.337.624	€ 2.206.752

*De grondslag is op basis van de jaarrekening 2025.

Voorwaardencriterium
Met betrekking tot het voorwaardencriterium zijn drie posten als onrechtmatig gekwalificeerd. Dit betreft:

Onderdeel	Bedrag
Niet Europese aanbestede opdracht inzake inkoop PMD-zakken	€ 247.383
Niet Europees aanbestede diensten inzake omgevingsdienst	€ 277.058
Niet Europees aanbestede opdracht inzake schulddienstverlening	€ 281.800

Niet Europese aanbestede opdracht inzake inkoop PMD-zakken
Dit betreft het inkopen van PMD-zakken door een publieke partij waar de gemeente Borger-Odoorn geen onderdeel van uitmaakt en waarin zij ook geen vertegenwoordiging heeft. De afname van PMD-zakken kan daardoor niet worden aangemerkt als een inhouse-situatie.
Daarnaast geldt dat, wanneer de PMD-zakken afzonderlijk worden geleverd en gefactureerd, sprake is van een losse levering van goederen. Deze levering is aanbestedingsplichtig. Aangezien geen aanbestedingsprocedure is gevolgd, is de afname van de PMD-zakken in 2025 onrechtmatig. Komend jaar zal een inbesteding met deze leverancier plaatsvinden, waardoor de onrechtmatigheid in 2026 komt te vervallen.

De werkzaamheden die worden uitgevoerd in het kader van de nieuwe Omgevingswet bedragen € 277.058. Omdat hiermee de Europese aanbestedingsgrens voor leveringen

en diensten van € 221.000 wordt overschreden, wordt het gespecificeerde bedrag als onrechtmatig aangemerkt. In 2026 wordt een analyse uitgevoerd naar de werkzaamheden in het kader van de Omgevingswet. Daarbij wordt beoordeeld of alsnog een vooraankondiging plaatsvindt of dat de werkzaamheden conform de aanbestedingsregels in de markt worden gezet.

Bij de niet-Europees aanbestede opdracht op het gebied van schulddienstverlening is het drempelbedrag van € 750.000 voor sociale en andere specifieke diensten al in eerdere jaren overschreden. De partij die verantwoordelijk is voor de uitvoering van schuldhulpverlening aan inwoners van de gemeente Borger-Odoorn was in het verleden een verbonden partij. Hierdoor was zij vrijgesteld van de Europese aanbestedingsplicht. Aangezien deze verbondenheid inmiddels niet meer van toepassing is, wordt de partij nu aangemerkt als marktpartij en geldt de vrijstelling niet langer. In 2026 wordt de organisatie omgevormd tot een stichting. Vervolgens wordt beoordeeld of de dienstverlening rechtmatig kan worden voortgezet via quasi-inbesteding, mits wordt voldaan aan de voorwaarden uit de Aanbestedingswet.

Begrotingscriterium
Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn.

Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig worden aangemerkt indien zij niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
Conform de financiële verordening 2025 worden deze afwijkingen echter als acceptabel beschouwd, mits zij tijdig aan de raad worden gerapporteerd. Deze rapportage vindt plaats bij de vaststelling van de jaarstukken.

In de inleiding op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn een aantal scenario's beschreven op basis waarvan deze afwijkingen als acceptabel kunnen worden aangemerkt.
Vóór het invoeren van de rechtmatigheidsverantwoording had de accountant de mogelijkheid om niet alle onrechtmatigheden mee te nemen in zijn oordeel. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is deze mogelijkheid vervallen. Ook afwijkingen die wel passen binnen het door de raad vastgestelde beleid, maar die formeel niet zijn vastgelegd in een begrotingswijziging dienen mee te worden genomen in het rechtmatigheidsoordeel.

Er is sprake van een bruto begrotingsonrechtmatigheid van € 1,69 miljoen ten opzichte van Berap II 2025, rekening houdend met de bepalingen uit de Nota Reserves en Voorzieningen. Deze begrotingsonrechtmatigheid past volledig binnen het door de raad vastgestelde beleid en de kaders van de Financiële Verordening 2025 en wordt daarom als acceptabel aangemerkt. Voor de geconstateerde afwijkingen zijn aanvaardbare verklaringen aanwezig, zoals open-einderegelingen en overschrijdingen waar direct gerelateerde baten tegenover staan. De afwijkingen blijven formeel onrechtmatig, maar worden als acceptabel beschouwd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
Als onderdeel van de jaarlijkse verbijzonderde interne controle zijn de financieel meest kritische processen binnen de organisatie gecontroleerd, waarbij tevens aandacht is besteed aan mogelijke frauderisico's. Uit de uitgevoerde werkzaamheden zijn geen aanwijzingen naar voren gekomen voor fraudegevallen die van invloed zijn op de jaarrekening. Daarnaast zijn met betrekking tot het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik geen fouten of onduidelijkheden geconstateerd.

Verbonden partijen

Een aantal gemeentelijke taken is uitbesteed aan een verbonden partij. Er is sprake van een verbonden partij als de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft in de verbonden partij.

Belang verbonden partij	**Omschrijving**
Financieel belang	Wanneer de gemeente middelen beschikbaar heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald bij de gemeente.
Bestuurlijk belang	Zeggenschap, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht.

Verbonden partijen verdelen we onder in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.

Verbonden partij	**Omschrijving**
Gemeenschappelijke regeling	Een samenwerkingsverband tussen overheidslichamen dat op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht.
Vennootschap en coöperatie	Vaak privaatrechtelijke organisaties waar de gemeente een bepaald belang in heeft. Bij een vennootschap kan ook sprake zijn van het bezit van aandelen en het uitkeren van dividend.
Stichtingen en verenigingen	Stichtingen en verenigingen worden opgericht met een bepaald doel. Ze mogen winst maken, maar de winst moet worden ingezet voor het doel dat wordt nagestreefd.
Overige verbonden partijen	Overige partijen waarin de gemeente wel een financieel en bestuurlijk belang heeft, maar waarbij geen sprake is van één van de andere rechtsvormen.

In algemene zin wordt opgemerkt dat de leden van het algemeen bestuur en andersoortige commissies van de verbonden partijen bij de benoeming van het nieuwe college opnieuw worden benoemd.

Gemeenschappelijke regelingen

Hieronder worden de Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en) weergegeven. Bij de GR'en gebruiken we kleurtjes. Deze geven een indicatie van het financieel risico. De volgorde van de GR'en bepalen we aan de hand van het risico. GR'en met een hoog risico noemen we als eerste.

Hoog risico
Gemiddeld risico
Laag risico

<table>
<tr><td colspan="6">GGD Drenthe</td></tr>
<tr><td>Locatie</td><td colspan="5">Assen</td></tr>
<tr><td>Doelstelling</td><td colspan="5">De GGD Drenthe bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten.</td></tr>
<tr><td>Beleidsontwikkeling</td><td colspan="5">De GGD werkt aan een voorstel voor een verbreding van het basisaanbod en over onder welke voorwaarden de GGD incidenteel en additionele werkzaamheden oppakt. Dit in opdracht van het Algemeen bestuur.</td></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang</td><td colspan="5">Wethouder A.T.J. van Tongeren is lid Algemeen Bestuur. Wethouder J.B. Jansen is plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur.</td></tr>
<tr><td rowspan="7">Financieel belang</td><td>Werkelijk 2024</td><td></td><td>Werkelijk 2025</td><td></td><td>Begroot 2026</td></tr>
<tr><td>1.114.860</td><td></td><td>1.325.101</td><td></td><td>1.323.363</td></tr>
<tr><td colspan="2">Eigen vermogen</td><td rowspan="3"></td><td colspan="2">Vreemd vermogen</td></tr>
<tr><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td></tr>
<tr><td>2.808.000</td><td>2.827.000</td><td>9.036.000</td><td>6.737.000</td></tr>
<tr><td colspan="5">Financieel resultaat 2025</td></tr>
<tr><td colspan="5">67.421</td></tr>
<tr><td>Financiële risico’s</td><td colspan="5">De belangrijkste financiële risico’s liggen bij structurele arbeidsproblematiek, naleving van de AVG en digitale verstoringen, zorgend voor hoge lasten. Hoewel er voldoende reserves zijn, daalt de solvabiliteit de komende jaren, wat de weerbaarheid beperkt.</td></tr>
<tr><td>Beoordeling risico</td><td colspan="5">De solvabiliteit laat een stijgende lijn zien wat positief is. Daarnaast zijn er weinig schulden. Het risico blijft hoog doordat de bijdrage relatief hoog is vergeleken met andere GR'en. De bijdrage is aanzienlijk gestegen met meer dan 10% ten opzichte van 2024.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="6">Veiligheidsregio Drenthe (VRD)</th></tr>
<tr><td>Locatie</td><td colspan="5">Assen</td></tr>
<tr><td>Doelstelling</td><td colspan="5">Vergroten van de (fysieke) veiligheid van de inwoners en bezoekers van Drenthe.</td></tr>
<tr><td>Beleidsontwikkeling</td><td colspan="5">Belangrijkste nieuwe beleidsontwikkeling voor 2026 is het thema ‘Vergroten van de weerbaarheid in de samenleving’ ten gevolge van toenemende geopolitieke spanningen.</td></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang</td><td colspan="5">Burgemeester J. Seton is lid van het Algemeen Bestuur.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Financieel belang</td><td>Werkelijk 2024</td><td></td><td>Werkelijk 2025</td><td></td><td>Begroot 2026</td></tr>
<tr><td>1.673.199</td><td></td><td>1.827.894</td><td></td><td>1.844.979</td></tr>
<tr><td colspan="2">Eigen vermogen</td><td rowspan="3"></td><td colspan="2">Vreemd vermogen</td></tr>
<tr><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td></tr>
<tr><td>3.102.220</td><td>3.382.288</td><td>35.060.489</td><td>32.218.834</td></tr>
<tr><td colspan="5">Financieel resultaat 2025</td></tr>
<tr><td colspan="5">-194.295</td></tr>
<tr><td>Financiële risico’s</td><td colspan="5">De financiële risico’s zijn aanzienlijk, vooral door klimaateffecten, arbeidsmarktproblematiek, cybercrime en risico’s rond brandweerpersoneel. Ook energieprijzen, loon- en prijsontwikkelingen en huisvesting vormen aandachtspunten.</td></tr>
<tr><td>Beoordeling risico</td><td colspan="5">De VRD heeft een hoog risico. De schuldpositie is aanzienlijk hoog, de solvabiliteit is erg laag en er is een nadelig financieel resultaat behaald. Daarnaast is de exploitatiebijdrage van Borger-Odoorn is relatief hoog in vergelijking met andere GR'en. Dat komt doordat brandweerzorg een relatief kapitaalintensief karakter heeft.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="6">Omgevingsdienst Drenthe</th></tr>
<tr><td>Locatie</td><td colspan="5">Assen</td></tr>
<tr><td>Doelstelling</td><td colspan="5">De Omgevingsdienst Drenthe is ingericht voor taken op het gebied van toezicht en handhaving van de milieuvoorschriften.</td></tr>
<tr><td>Beleidsontwikkeling</td><td colspan="5">De provinciebrede U&H-strategie zal verder ontwikkeld worden, met daarbij een herijking van de Drentse Maat.</td></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang</td><td colspan="5">Wethouder J.B. Jansen is lid Algemeen Bestuur.
Wethouder K. Smidt is plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur.
Gemeentesecretaris E.W. Bennema is voorzitter Raad van Opdrachtgevers.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Financieel belang</td><td colspan="2">Werkelijk 2024</td><td>Werkelijk 2025</td><td colspan="2">Begroot 2026</td></tr>
<tr><td colspan="2">1.020.639</td><td>1.304.878</td><td colspan="2">1.357.572</td></tr>
<tr><td colspan="2">Eigen vermogen</td><td rowspan="3"></td><td colspan="2">Vreemd vermogen</td></tr>
<tr><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td></tr>
<tr><td>1.837.000</td><td>2.781.854</td><td>8.909.000</td><td>12.233.146</td></tr>
<tr><td colspan="5">Financieel resultaat 2025</td></tr>
<tr><td colspan="5">1.300.023</td></tr>
<tr><td>Financiële risico’s</td><td colspan="5">Er zijn geen noemenswaardige risico’s, behalve bij onverwachte extra opdrachten en milieudelicten die nader onderzoek vereisen. De kans hierop is groot, gezien de toename van milieudelicten en de verwachting van twee aanvullende opdrachten buiten de begroting.</td></tr>
<tr><td>Beoordeling risico</td><td colspan="5">De organisatie heeft een solide financiële positie met een positief resultaat en een groeiend eigen vermogen, wat risico’s dempt. Tegelijkertijd is de kans op onverwachte extra werkzaamheden en milieudelicten relatief hoog. Dit kan leiden tot aanvullende kosten buiten de begroting. Per saldo is het risico beheersbaar, maar vraagt het om blijvende aandacht.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="2">Recreatieschap Drenthe</th></tr>
<tr><td>Locatie</td><td>Diever</td></tr>
<tr><td>Doelstelling</td><td>Het ondersteunen, ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten ter ondersteuning van de toeristische sector met oog voor de omgeving.</td></tr>
<tr><td>Beleidsontwikkeling</td><td>Versterken R&T als motor voor economie en leefbaarheid. Belangrijk zijn doorontwikkeling van Routebureau, stimuleren innovatieve projecten en verbeteren data- en informatievoorziening. Verder nadruk op verduurzaming, arbeidstekorten, ruimtedruk en ondersteunen organisaties bij toekomstbestendigheid.</td></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang</td><td>Wethouder K. Smidt is lid Algemeen Bestuur.</td></tr>
<tr><td>Financieel belang</td><td>
<table>
<tr><th>Werkelijk 2024</th><th></th><th>Werkelijk 2025</th><th></th><th>Begroot 2026</th></tr>
<tr><td>123.576</td><td></td><td>119.815</td><td></td><td>129.011</td></tr>
<tr><th colspan="2">Eigen vermogen</th><th></th><th colspan="2">Vreemd vermogen</th></tr>
<tr><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td><td></td><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td></tr>
<tr><td>1.624.308</td><td>1.678.093</td><td></td><td>967.566</td><td>2.204.532</td></tr>
<tr><th colspan="5">Financieel resultaat 2025</th></tr>
<tr><td colspan="5">49.043</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Financiële risico’s</td><td>De regeling heeft in het verleden geen tekorten gekend. Over het jaar 2023 is een overschot uitgekeerd. Dit biedt echter geen garantie voor de toekomst. Het blijft van belang om ontwikkelingen in de sector en de financiële positie zorgvuldig te blijven monitoren.</td></tr>
<tr><td>Beoordeling risico</td><td>Op basis van de stabiele historische resultaten en de huidige solide financiële positie wordt het risico als laag ingeschat. De regeling heeft in het verleden geen tekorten laten zien en beschikt over voldoende financiële ruimte. Tegelijkertijd bieden resultaten uit het verleden geen zekerheid voor de toekomst. Ontwikkelingen binnen de sector kunnen invloed hebben op de financiële positie. Daarom blijft monitoring van belang.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="2">Emco Groep</th></tr>
<tr><td>Locatie</td><td>Emmen</td></tr>
<tr><td>Doelstelling</td><td>Uitvoeren WSW voor mensen met een arbeidshandicap of een grote afstand tot de arbeidsmarkt.</td></tr>
<tr><td>Beleidsontwikkeling</td><td>Het verder ontwikkelen van de transformatie naar een volwaardig Sociaal Ontwikkelbedrijf. In 2026 wordt er verder onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen EMCO en de deelnemende gemeenten.</td></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang</td><td>Wethouder J.B. Jansen is lid van het dagelijks bestuur en samen met wethouder A.T.J. van Tongeren lid van het Algemeen bestuur.</td></tr>
<tr><td>Financieel belang</td><td>
<table>
<tr><th>Werkelijk 2024</th><th></th><th>Werkelijk 2025</th><th></th><th>Begroot 2026</th></tr>
<tr><td>168.000</td><td></td><td>216.582</td><td></td><td>189.000</td></tr>
<tr><th colspan="2">Eigen vermogen</th><th></th><th colspan="2">Vreemd vermogen</th></tr>
<tr><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td><td></td><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td></tr>
<tr><td>0</td><td>0</td><td></td><td>18.329.000</td><td>13.658.000</td></tr>
<tr><th colspan="5">Financieel resultaat 2025</th></tr>
<tr><td colspan="5">Saldo voor gemeentelijke bijdragen: -1.223.000
Na extra gemeentelijke bijdragen: 0</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Financiële risico’s</td><td>De begroting blijft erg afhankelijk van de rijksbijdrage WSW. De ontwikkeling naar een Sociaal ontwikkelbedrijf vraagt om aanpassingen in de bedrijfsvoering</td></tr>
<tr><td>Beoordeling risico</td><td>EMCO heeft een beperkte schuldenpositie, wat zorgt voor een relatief laag risico. Wel is er een nadelig resultaat behaald waardoor een extra bijdrage noodzakelijk is geweest.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">Wedeka bedrijven</td></tr>
<tr><td>Locatie</td><td>Stadskanaal</td></tr>
<tr><td>Doelstelling</td><td>Uitvoeren WSW voor mensen met een arbeidshandicap of een grote afstand tot de arbeidsmarkt.</td></tr>
<tr><td>Beleidsontwikkeling</td><td>Het verder ontwikkelen van de transformatie naar een volwaardig Sociaal Ontwikkelbedrijf.</td></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang</td><td>Wethouder J.B. Jansen is lid van het dagelijks bestuur en samen met wethouder A.T.J. van Tongeren lid van het Algemeen bestuur.</td></tr>
<tr><td>Financieel belang</td><td>
<table>
<tr><td>Werkelijk 2024</td><td></td><td>Werkelijk 2025</td><td></td><td>Begroot 2026</td></tr>
<tr><td>560.522</td><td></td><td>352.836</td><td></td><td>360.000</td></tr>
<tr><td colspan="2">Eigen vermogen</td><td></td><td colspan="2">Vreemd vermogen</td></tr>
<tr><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td><td></td><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td></tr>
<tr><td>12.213.000</td><td>8.068.000</td><td></td><td>6.799.000</td><td>10.527.000</td></tr>
<tr><td colspan="5">Financieel resultaat 2025</td></tr>
<tr><td colspan="5">-1.277.000</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Financiële risico’s</td><td>De begroting blijft erg afhankelijk van de rijksbijdrage WSW. De ontwikkeling naar een Sociaal ontwikkelbedrijf vraagt om aanpassingen in de bedrijfsvoering.</td></tr>
<tr><td>Beoordeling risico</td><td>Wedeka heeft een gezonde verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen. Er is een nadelig financieel resultaat behaald en er is negatieve structurele exploitatieruimte.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="6">Publiek Vervoer Groningen Drenthe</th></tr>
<tr><td>Locatie</td><td colspan="5">Assen</td></tr>
<tr><td>Doelstelling</td><td colspan="5">Het creëren van een betaalbaar, duurzaam en toekomstbestendig vervoersnetwerk in Groningen en Drenthe</td></tr>
<tr><td>Beleidsontwikkeling</td><td colspan="5">2026 zal in het teken staan van de aanbestedingsprocedure van doelgroepenvervoer. De uitvoeringsorganisatie gaat ondergebracht worden bij het OV-Bureau Groningen-Drenthe.</td></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang</td><td colspan="5">Wethouder J.B. Jansen is vertegenwoordiger van de gemeente.</td></tr>
<tr><td rowspan="7">Financieel belang</td><td>Werkelijk 2024</td><td rowspan="2"></td><td>Werkelijk 2025</td><td rowspan="2"></td><td>Begroot 2026</td></tr>
<tr><td>23.477</td><td>26.399</td><td>21.383</td></tr>
<tr><td colspan="2">Eigen vermogen</td><td rowspan="3"></td><td colspan="2">Vreemd vermogen</td></tr>
<tr><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td></tr>
<tr><td>483.000</td><td>718.000</td><td>189.000</td><td>164.000</td></tr>
<tr><td colspan="5">Financieel resultaat 2025</td></tr>
<tr><td colspan="5">234.830</td></tr>
<tr><td>Financiële risico’s</td><td colspan="5">Publiek Vervoer is een kleine uitvoerende organisatie. Die omvang maakt het kwetsbaar.</td></tr>
<tr><td>Beoordeling risico</td><td colspan="5">De kwetsbaarheid wordt aangepakt en de financiële bijdrage is beperkt. Financiële mee- en tegenvallers worden verdeeld onder de 22 deelnemende gemeenten. Aandeel Borger-Odoorn is 1,95%.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="6">Eems Dollard Regio (EDR)</th></tr>
<tr><td>Locatie</td><td colspan="5">Bad Nieuweschans</td></tr>
<tr><td>Doelstelling</td><td colspan="5">Bevorderen van de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar deelnemers op het gebied van ruimtelijke ordening, infrastructuur, bevordering van de regionale economie, cultuur e.d.</td></tr>
<tr><td>Beleidsontwikkeling</td><td colspan="5">Inzet op gebied van grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederlandse en Duitse bedrijven en het stimuleren van studentenuitwisseling via het onderwijs.</td></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang</td><td colspan="5">Burgemeester J. Seton is lid Algemeen bestuur.
Wethouder K. Smidt is plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur.</td></tr>
<tr><td rowspan="7">Financieel belang</td><td>Werkelijk 2024</td><td rowspan="2"></td><td>Werkelijk 2025</td><td rowspan="2"></td><td>Begroot 2026</td></tr>
<tr><td>3.948</td><td>4.822</td><td>4.000</td></tr>
<tr><td colspan="2">Eigen vermogen</td><td rowspan="3"></td><td colspan="2">Vreemd vermogen</td></tr>
<tr><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td><td>Begin 2025</td><td>Eind 2025</td></tr>
<tr><td>N.B.</td><td>N.B.</td><td>N.B.</td><td>N.B.</td></tr>
<tr><td colspan="5">Financieel resultaat 2025</td></tr>
<tr><td colspan="5">N.B.</td></tr>
<tr><td>Financiële risico’s</td><td colspan="5">Het is een relatief kleine organisatie met weinig risico's.</td></tr>
<tr><td>Beoordeling risico</td><td colspan="5">De gemeentelijke bijdrage is laag en dat geldt ook voor de afhankelijkheid. Daarom een laag risico.</td></tr>
</table>

Vennootschappen en coöperaties

Verbonden partij	Bestuurlijk belang	Financieel belang	
Dimpact Locatie: Enschede	Wethouder J.B. Jansen vertegenwoordigt de gemeente.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	248.395 290.800 325.000
Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) Locatie: Assen	Wethouder H.J. Zwiep vertegenwoordigt de gemeente.	Aandelenkapitaal 2025 Dividend 2025	3.200 0
Bank Nederlandse gemeenten (BNG) Locatie: Den Haag	Wethouder H.J. Zwiep vertegenwoordigt de gemeente.	Aantal aandelen 2025 Dividend 2025	80.340 201.653
BAN personeelsdiensten Locatie: Assen	Gemeentesecretaris E.W. Bennema vertegenwoordigt de gemeente.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	4.000 3.145 4.000
Zwembaden Borger-Odoorn B.V. Locatie: Diverse locaties in de gemeente	Er is namens de gemeente een raad van commissarissen aangesteld.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	590.454 605.454 620.454

Stichtingen en verenigingen

Verbonden partij	Bestuurlijk belang	Financieel belang	
Vereniging Drentse Gemeenten (VDG) Locatie: Emmen	Burgemeester J. Seton is lid Algemeen bestuur. Wethouder H.J. Zwiep is lid Algemeen Bestuur.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	28.100 26.466 26.465
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) Locatie: Den Haag	Burgemeester J. Seton is lid van het College van Arbeidszaken. Wethouder A.T.J. van Tongeren is lid van de commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	28.100 49.576 50.000
Stichting Sociale Teams Borger-Odoorn Locatie: Borger	Er is namens de gemeente een raad van toezicht aangesteld.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	3.423.755 3.609.035 3.739.114
Cittaslow International Locatie: Orvieto Italy	Burgemeester J. Seton vertegenwoordigt de gemeente.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	2.500 2.500 2.500
Stichting De Hondsrug UNESCO Global Geopark Locatie: Borger	Wethouder K. Smidt is lid van het stichtingsbestuur.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	28.278 29.209 27.000

Overige verbonden partijen

Verbonden partij	Bestuurlijk belang	Financieel belang	
Agenda voor de veenkoloniën Locatie: Valthermond	Wethouder K. Smidt is lid van de stuurgroep.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	5.682 5.000 5.000
P10 gemeenten Locatie: Goor	Wethouder K. Smidt en burgemeester J. Seton hebben zitting in het AB van de P10.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	15.000 17.355 15.000
Samenwerkingsverband Noordelijke Vechtstromen	Wethouder K. Smidt is lid van de stuurgroep.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	15.436 12.001 16.000
Regio Deal Zuid- en Oost Drenthe	Wethouder K. Smidt is lid van de stuurgroep.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	223.960 248.072 225.000
Dutch TechZone	Wethouder K. Smidt is lid van de Program Board.	Werkelijk 2024 Werkelijk 2025 Begroot 2026	0 26.112 27.500

Openbaarheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. De Woo verplicht gemeenten niet alleen tot het behandelen van verzoeken om informatie (passieve openbaarmaking), maar introduceert tevens een actieve openbaarmakingsplicht. Dit betekent dat gemeenten bepaalde categorieën informatie uit eigen beweging en op een toegankelijke wijze openbaar moeten maken.

Van de zeventien informatiecategorieën die de Woo onderscheidt, zijn er elf van toepassing op gemeenten. De actieve openbaarmakingsplicht wordt stapsgewijs ingevoerd in vier tranches. De eerste tranche is inmiddels van kracht en daar voldoen wij als gemeente aan. De tweede en opvolgende tranches worden naar verwachting in 2027 van toepassing.

In 2025 is binnen BOCE-verband projectmatig gewerkt aan het selecteren van een geschikt platform voor het actief openbaar maken van Woo-informatie, dit wordt voortgezet in 2026. In 2026 worden verdere voorbereidingen getroffen om processen, systemen en organisatie-inrichting aan te passen aan de komende tranches.

Grondbeleid

In de nota grondbeleid 2021-2024 zijn de richtlijnen vastgelegd voor het gemeentelijk grondbeleid. Om in te kunnen spelen op de actuele situatie in de markt is in de nota grondbeleid gekozen voor situationeel beleid, zodat per situatie een keuze gemaakt kan worden tussen de verschillende vormen van grondbeleid. In 2025 werd gehandeld volgens deze nota. Inmiddels is het grondbeleid geactualiseerd (nota grondbeleid 2026 – 2030) en vastgesteld door de raad.

Woningbouwbehoefte:
Ontwikkelingen woningbouwopgave 2024/2025:
Met de komst van 500 nieuwe woningen in een goede mix wordt ingespeeld op het woningtekort in de gemeente. Het geeft mogelijkheden voor senioren om kleiner te gaan wonen, maar ook mogelijkheden voor starters, mensen die graag in bijzondere woonvormen willen wonen. Verder bevordert het de doorstroom. Er komt meer ruimte voor jonge gezinnen om in Borger-Odoorn te wonen. Het aantal huurhuizen in het goedkope en middensegment neemt toe. Bij het ontwikkelen van nieuwe woningbouwplannen, maar ook bij lopende plannen, wordt ingespeeld op de kansen die zich voordoen in de markt. Dit sluit aan bij de ambitie die wij hebben uitgesproken ‘groei van het inwonersaantal’. Wij hebben gevraagd deze ambities te vertalen naar beleidsuitgangspunten. Dit is vertaald naar de Woonvisie 2022+ gemeente Borger-Odoorn en bijbehorende uitvoeringsagenda. Dit beleid is gericht op de korte termijn (komende 2-4 jaar), maar er is ook aandacht voor de langere termijn (tot 2030). Dit is o.a. gekoppeld aan de mogelijke inbreidingslocaties in de dorpen (opgehaald bij de dorpen), met daarnaast de focus op eigen gronden, zoals in Borger, Drouwenermond en Nieuw-Buinen. Inmiddels zijn wij stappen aan het nemen om te komen tot een volkshuisvestingsprogramma als opvolger van de huidige woonvisie.

We gaan verder met de lijn die in 2024 is ingezet. De nieuwbouwopgave wordt opgepakt door het programma wonen. De verwachting is dat het programmateam wonen in 2025 net zoveel werk heeft als in 2024. De verschillende projecten lopen en ook op portfolio niveau is het programma onder controle. We proberen processen te versnellen en waar mogelijk een goede prioriteitstelling bij nieuwe initiatieven te stellen. Het zal ook betekenen dat de gemeente soms wat goed afgewogen risico’s moet nemen om de doelen te realiseren. Te denken valt aan het aankopen van nieuwe gronden en goed bekijken naar de effecten van het Didam arrest. Ook betekent het in een aantal gevallen onderbouwd nee verkopen, omdat het niet past in het woonprogramma.
De komende jaren wordt structureel geïnvesteerd in het woonprogramma. Het gaat hierbij gedeeltelijk om een voorfinanciering, deze krijgt de gemeente weer terug vanuit de grondexploitatie en de anterieure overeenkomsten, en gedeeltelijk voor inzet van externe expertise.

De eerste projecten worden opgeleverd, maar de opgave loopt door tot 2030. De projecten bestaan uit ontwikkelingen op eigen gronden en ontwikkelingen op particuliere gronden. Zo zijn we als gemeente aan de slag gegaan in Borger-West met de verdere invulling van Daalkampen II (fase 3, o.a. cpo jongeren en ouderen). Daarnaast zijn we de Koesteeglocatie aan het ontwikkelen voor woningbouw. De eerste stappen voor ontwikkelingen achter het gemeentehuis in Exloo en locatie Oude Esdalcollege zijn gedaan.
In Nieuw-Buinen loopt plan Oosterwijk en in Drouwenermond zijn kavels verkocht en een deel onder optie.

Op de particuliere/zakelijke markt zijn o.a. de plannen aan Eeserstraat te Borger, de "De Gloep" te Exloo, "De Wissel" in Nieuw-Buinen en transformaties in Valthermond voor woningbouw in ontwikkeling en/of is gestart met de verkoop van bouwkavels.

Stand van bestemmingsplannen/kaveluitgifte grondbedrijf

Woningbouw
In 2025 zijn geen nieuwe plannen in exploitatie genomen. In voorbereiding zijn twee plannen in Borger (Koesteeg en oud Esdal) en in Exloo het plan op de voormalige voetbalvelden. De exploitatieopzet van het plan Borger-Koesteeg wordt in mei 2026 aangeboden aan de gemeenteraad.

Alle beschikbare kavels in het plan Daalkampen II (fase 3) zijn verkocht of onder optie. Voor de invulling van het gebied links en rechts van het nieuwe Esdal-college voeren wij gesprekken met twee CPO's, de CPO-jongeren en CPO-ouderen. De gesprekken met de CPO-jongeren zijn afgerond en in 2026 is de bouw gestart.
De gesprekken met de CPO-ouderen zijn in een afrondende fase. Start bouw wordt verwacht in 2027.

Drouwenermond III wordt in twee fasen uitgegeven. Voor dit plan is veel belangstelling. De kavels die zijn vrijgegeven (1e fase) zijn of verkocht of in optie. Gezien het succes van de 1e fase is de 2e fase ook vrijgegeven en ook hiervan liggen alweer 4 kavels onder optie.

Alle kavels in de overige plannen in exploitatie zijn verkocht.

In alle dorpen zijn de mogelijke inbreidingslocaties, in overleg met deze dorpen, in beeld gebracht en is gekeken wat haalbaar is voor woningbouw. Dit geldt zowel voor ontwikkelingen op gemeentegrond, als op gronden van derden.
Voorbeelden van ontwikkeling op gronden derden onder anderen zijn Borger - Eeserstraat, Exloo - De Gloep en Nieuw-Buinen - De Wissel.

Verderop in deze paragraaf worden de lopende ontwikkelingen per plan nader toegelicht.

Overzicht kaveluitgifte van woningbouwplannen in exploitatie 2025:

Bestemmingsplannen	Verkopen		Verloop kavels		
	Raming	Verkocht	Totaal	Verkocht	Rest
Valthermond Plaats 62	-	-	33	33	-
Borger Daalk. II (1/2A)	-	-	143	143	-
Borger Daalk. II (2B)	-	-	25	25	-
Borger Daalk. II (3)*	6	6	25	22	3
Dr'mond Fase III	9	7	20	9	11
Nieuw-Buinen Nw-Veenlanden	-	-	57	57	-
Nieuw-Buinen Oosterwijk**	14	4	65	4	61
Totaal woningbouw	**29**	**17**	**368**	**293**	**75**

*Gebied voor CPO's wordt gezien als 2 kavels. Het aantal woningen zal meer zijn.

**Inclusief gronden Lineauslaan

* Gebied voor CPO's wordt gezien als 2 kavels. Het aantal woningen zal meer zijn.
** Inclusief gronden Lineauslaan

Bedrijventerreinen
Ook in 2025 is de vraag naar kavels op bedrijventerreinen gebleven. In het plan Aan de Strengen zijn alle kavels in 2025 definitief verkocht. De verwachting is dat, na verkaveling van het gebied tussen Aan de Strengen en Rolderstraat, er in 2026 nog 2-3 kavels uitgegeven worden maar daarna is er niets meer beschikbaar. Het bedrijventerrein Noorder- Zuiderkijl is afgerond.
De Drentse Poort is de laatste kavel in 2024 verkocht. De wens om De Drents Poort met ca. 2 hectare in uit te breiden is voorlopig uitgesteld. Eerst zal de besluitvorming over de aanleg en ontwikkeling van de nabijgelegen Nedersaksenlijn afgerond moeten worden om te bepalen of uitbreiding dan nog mogelijk is.

De Regiodeal Zuid- en Oost Drenthe project "Toekomstbestendige Bedrijventerreinen" is in 2025 voorgezet waarbij, naast bedrijventerrein De Drentse Poort, ook bedrijventerrein Noorderkijl-Zuiderkijl in 2e Exloërmond is aangehaakt.
Met het merendeel van de ondernemers op deze bedrijventerreinen zijn naar aanleiding van de uitkomsten van het eerdere onderzoek, inventarisatiegesprekken gevoerd. Er zijn stappen gezet om te komen tot een sterk(ere) georganiseerde ondernemerssamenwerking en verdere verduurzaming van de bedrijfsgebouwen en terreinen.

In 2025 zijn de ondernemers tijdens bedrijfsbezoeken, ondernemersbijeenkomsten en andere communicatie middelen actief geïnformeerd over de mogelijkheden en ondersteuning van Ik Ben Drents Ondernemer (IBDO) en de overige regelingen die beschikbaar zijn vanuit de provincie Drenthe en het Energiefonds Drenthe.

Overzicht kaveluitgifte van alle bedrijventerreinen 2025:

Bestemmingsplannen	**Verkopen**		**Verloop kavels**		
	Raming	**Verkocht**	**Totaal**	**Verkocht**	**Rest**
Borger Aan de Strengen	2	2	20	18	2
Nieuw-Buinen Drentse Poort	-	-	4	4	-
Totaal bedrijventerreinen	**2**	**2**	**24**	**22**	**2**

Vennootschapsbelasting
Het gemeentelijk grondbedrijf is bij een eventuele fiscale winst verplicht om vennootschapsbelasting (VPB) af te dragen. Voor de berekening van de af te dragen vennootschapsbelasting worden alle bestemmingsplannen geclusterd.
Op basis van de fiscale winst wordt rekening gehouden met een afdracht van € 96.778.

Financiële uitgangspunten

Algemeen
Het grondbedrijf is ingericht conform de BBV-voorschriften.

Grondexploitaties in het grondbedrijf
In het grondbedrijf zijn per 1-1-2025 9 actieve bestemmingsplannen opgenomen. Het betreft 7 woningbouwplannen en 2 bedrijventerreinen. Van deze plannen sluiten momenteel 6 woningbouwplannen met een positief resultaat. Het woningbouwplan Nieuw-Veenlanden en de bedrijventerreinen sluiten met een negatief resultaat. Voor deze plannen is een voorziening getroffen.

Per 31-12-2025 worden 3 bestemmingsplannen afgesloten. De bestemmingsplannen die worden afgesloten zijn de woningbouwplannen Valthermond - Plaats 62 en Nieuw-Buinen - Nieuw-Veenlanden. Het bedrijventerrein Nieuw-Buinen - Drentse Poort wordt eveneens afgesloten. Om tot een goede afhechting van deze plannen te komen moeten nog enkele werkzaamheden worden uitgevoerd. Hiervoor zijn voorzieningen opgebouwd voor een bedrag van totaal € 20.000.
In de begroting was rekening gehouden met het afsluiten van 5 plannen. Helaas kunnen de woningbouw plannen Borger - Daalkampen 1/2a en Daalkampen 2b nog niet worden afgesloten. Dit is met een jaar uitgesteld, omdat het woonrijp maken nog niet is afgerond.

Ontwikkelingen 2025 (algemeen)
In 2025 was er wederom veel vraag naar kavels. Alle vrijgegeven kavels zijn of verkocht of onder optie. De exploitaties van de diverse plannen zijn geactualiseerd per 1-1-2026. De verschillen ten opzichte van de exploitaties per 1-1-2025 worden hoofdzakelijk veroorzaakt door jaarlijkse indexering van de kosten (2,5%) en inkomsten (2,4%). Daarnaast kunnen als gevolg van nieuwe ontwikkelingen zowel de kosten als de inkomsten extra worden aangepast. Een voorbeeld hiervan is Borger - Daalkampen II (fase 3) waar meer grond wordt verkocht aan de CPO-ouderen dan in de vorige exploitatieopzet was meegenomen. Hierdoor stijgen de inkomsten, maar ook de kosten. Per saldo valt dit voordelig uit voor deze exploitatie.
De exploitatie voor het plan Borger-Koesteeg wordt in 2026 ter goedkeuring aangeboden aan de raad. Het plan voor de invulling van het terrein van het voormalig Esdal-college is in voorbereiding.

Borger-West
Borger-West bestaat uit verschillende deelgebieden. Het betreft de deelgebieden Daalkampen II/III en IV, Aan de Strengen (bedrijventerrein en dagrecreatie) en locatie Koesteeg (voorheen Strijkijzer, Rolderstraat en het ATC).

Het deel Daalkampen II (fase 3) is in 2023 gedeeltelijk in exploitatie genomen voor woningbouw. Op het andere deel is het nieuwe Esdal-college gebouwd.
Over de verkoop van de gebieden links en rechts van Esdal worden gesprekken gevoerd met de CPO-Ouderen en CPO-jongeren. De gesprekken met de CPO-ouderen zijn in een ver gevorderd stadium en verkoop van de gronden aan deze CPO wordt verwacht eind 2026/begin 2027. Aan de CPO-jongeren is de kavel begin 2026 verkocht en is de bouw inmiddels gestart. De overige kavels in het plan, 20 stuks, zijn allemaal verkocht of onder optie.

Voor het gebied Daalkampen IV is een langdurige overeenkomst afgesloten voor de exploitatie van een zonnepark.

Voor de ontwikkelingen op de Koesteeg locatie heeft het jaar 2024 in het teken gestaan van de haalbaarheid en de planvorming. Er is een woonprogramma vastgesteld en we zetten met dit plan maximaal in op betaalbaarheid. Zo moet 2/3 van de uiteindelijk ca. 190 te bouwen woningen aan de betaalbaarheidsgrens van € 355.000,- voldoen. Dit heeft, samen met de bovenwijkse voorzieningen die het plan moet dragen, veel gevolgen voor de exploitatie. Eerste berekeningen lieten een negatief saldo zien. Hierdoor heeft de gemeente ingezet op het verwerven van subsidies. Het rijk heeft begin 2024 een WBI-subsidie verstrekt van bijna € 900.000,- en eind 2024 is bij de provincie Drenthe ook een subsidie van € 300.000,- aangevraagd. Hier hebben we begin 2025 groen licht op gekregen. Ondanks de bijdragen van de subsidies blijft de exploitatie onder druk staan en zal het moeilijk gaan worden om de kosten en de baten op € 0 te krijgen. We gaan echter door met het plan en kiezen bewust voor een betaalbaar programma met de consequentie dat de exploitatie negatief uit kan vallen. Voor het verwachte negatieve resultaat zal een voorziening worden getroffen. De storting in de voorziening wordt gedekt uit de bufferreserve gronden.

In 2024 is er gewerkt aan het maat-vastplan en zijn alle benodigde onderzoeken uitgevoerd. Ook is er een start gemaakt met het opstellen van het omgevingsplan. In 2025 is het maatvast plan afgerond en vastgesteld door het college. In mei 2026 moet het omgevingsplan samen met de grondexploitatie door de gemeenteraad vastgesteld worden. Alle stukken hiervoor zijn afgerond en op route gebracht. Recente uitspraken rondom stikstof maken het de planontwikkeling echter niet makkelijk en hebben veel invloed gehad op de planning. Aansluitend, in de zomer van 2026, zal er gestart worden met het bouwrijp maken van het terrein. Dit verwachten we eind 2026 af te ronden. De aanbesteding voor de woningbouw in de eerste ontwikkelpercelen zal ook in de zomer van 2026 opgestart worden. Begin 2026 zullen we de aanbestedingsprocedure opstarten om te komen tot de selectie van een bouwer/aannemer. Deze kan dan vanaf 2027 gaan starten met de bouw van de eerste woningen.

Ontwikkelingen 2025 (per bestemmingsplan);
- *Plaats 62, Valthermond:*
Alle kavels zijn verkocht en de werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd. Het plan wordt per 31-12-2025 afgesloten. Voor nazorg in het plan is € 5.000 gereserveerd. Het plan sluit met een winst van € 240.400. Ten opzichte van de verwachting 2024 is dit hoger. Oorzaak zijn de lagere kosten voor woonrijp maken.
- *Daalkampen II (fase 1/2a), Borger:*
Alle kavels zijn verkocht. De exploitatie is geactualiseerd. Woonrijp maken is nog niet afgerond, looptijd daarom met 1 jaar verlengd. Afgelopen jaren is iets teveel tussentijdse winst genomen (€23.000). Dit bedrag wordt teruggenomen uit de bufferreserve gronden. De nog uit te voeren werkzaamheden betreffen vooral de aanpassing van het fietspad. Het plan sluit met een positief resultaat van € 29.640.
- *Daalkampen II (fase 2b), Borger:*
Alle kavels zijn verkocht. De exploitatie is geactualiseerd. Dit jaar wordt een tussentijdse winst genomen van € 170.000. Het woonrijp maken van het plan wordt in 2026 uitgevoerd. Hierdoor moet de looptijd van het plan met 1 jaar worden verlengd.
- *Daalkampen II (fase 3), Borger:*
In het plan moet alleen het gebied links van het nieuwe Esdal-college nog worden verkocht. Hier is de gemeente in gesprek met de CPO-ouderen voor het in eigen beheer realiseren van een 11-tal levensloopbestendige woningen. De verwachting is dat de gemeente eind 2026 / begin 2027 de grond heeft verkocht en er aansluitend gestart wordt met de bouw. Rechts van het Esdal-college is ruimte geboden aan de CPO-jongeren voor het in eigen beheer realiseren van een 12-tal starterswoningen. De kavel hiervoor is inmiddels verkocht en er is gestart met de bouw van de woningen.
Omdat er meer m2-grond wordt verkocht aan de CPO-ouderen stijgt de verwachte winst en kan in 2025 ook een tussentijdse winst worden genomen van € 180.000.

- *Nieuw-Veenlanden, Nieuw Buinen:*
Alle kavels zijn verkocht en de werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd. Het plan wordt per 31-12-2025 afgesloten. Voor nazorg in het plan is € 10.000 gereserveerd. Het plan sluit met een verlies van € 369.095. Voor dit verlies is een voorziening getroffen.Ten opzichte van de verwachting 2024 is dit een stijging. Oorzaak zijn de hogere kosten (asfalt) voor afronding van het plan.
- *Drouwenermond III:*
Dit plan wordt in 2 fasen uitgevoerd. Van de dertien vrijgegeven kavels zijn er 9 verkocht en 4 in optie. Gezien het succes van de eerste fase is de tweede fase ook vrijgegeven. Hiervan liggen alweer vier kavels onder optie. Door de snelle verkopen kan in 2025 een tussentijdse winst genomen van € 40.000.
- *Oosterwijk, Nieuw-Buinen:*
De bouwrijp fase is afgerond. De kavels in fase 3 van dit plan zijn of verkocht of in optie. De fasering van het plan met betrekking tot de verkopen is aangepast. De ontwikkeling aan de Lineauslaan is naar voren gehaald, omdat dit deel op korte termijn kan worden ontwikkeld.
Een deel van het plan wordt uitgevoerd door een externe partij. De wegen in het gebied worden aangelegd door de gemeente. Middels een anterieure overeenkomst is het kostenverhaal hiervan geregeld.
Het plan sluit met een positief resultaat.
- *Aan de Strengen, Borger:*
In 2025 zijn 2 kavels verkocht. Hiermee zijn alle verkavelde gronden verkocht. Binnen het plan moet het gebied tussen de Rolderstraat en Aan de Strengen nog worden verkaveld (+/- 3 kavels) en is daarom nog niet vrijgegeven. Dit is mede afhankelijk van de ontwikkelingen bij het HUB Borger. Door actualisatie en indexering van de kosten stijgt het negatief resultaat. De voorziening, voor dekking van het verlies, is met hetzelfde bedrag verhoogd.
- *Drentse Poort, Nieuw-Buinen:*
Alle kavels zijn verkocht en de werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd. Het plan wordt per 31-12-2025 afgesloten. Voor nazorg in het plan is € 5.000 gereserveerd. Het plan sluit met een verlies van € 199.177. Voor dit verlies is een voorziening getroffen.Ten opzichte van de verwachting 2024 is dit een daling. Het restant van de voorziening wordt teruggestort in de bufferreserve gronden.

In onderstaande tabel een overzicht van de financiële ontwikkelingen in 2025.

Woningbouw x € 1.000	Boekwaarde 2025			Eindwaarde	Winstverwachting		Winst
	1-jan	31-dec	Mutaties	voor winstn.	1-jan	31-dec	2025
Valthermond Plaats 62	299	-	-299	862	129	-	240
Borger Daalk. II (1/2A)*	557	399	-158	594	67	29	-23
Borger Daalk. II (2B)	511	261	-250	1.093	267	139	170
Borger Daalk. II (3)	-79	28	107	639	173	369	180
Dr'mond Fase III	-856	-531	325	219	248	172	40
Nieuw-Buinen Nw-Veenlanden**	-257	-	257	-369	-353	-	-369
Nieuw-Buinen Oosterwijk	-1.000	-1.231	-231	94	182	94	-
Totaal	**-824**	**-1.074**	**-250**	**3.133**	**712**	**805**	**238**

*In 2024 is teveel tussentijdse winst genomen. Conform BBV is het teveel genomen winst weer terggestort in de exploitatie.

**Het woningbouwplan Nieuw-Veenlanden sluit met een negatief resultaat. Ter dekking van dit negatief resultaat is de opgebouwde voorziening ingezet.

Bedrijventerreinen x € 1.000	Boekwaarde 2025			Eindwaarde	Winstverwachting		Gedekt
	1-jan	31-dec	Mutaties	voor winstn.	1-jan	31-dec	2025
Borger Aan de Strengen	-975	-786	189	-643	-643	-643	-643
Nieuw-Buinen Drentse Poort	-185	0	185	-199	-211	0	-199
Totaal	**-1.160**	**-786**	**374**	**-842**	**-854**	**-643**	**-842**

Totaal	**-1.984**	**-1.861**	**124**	**2.291**	**-141**	**162**	

Toelichting verloop boekwaarden
Ten opzichte van het vorig jaar is de totale boekwaarde van het grondbedrijf met € 123.920 gedaald. Oorzaak van deze daling zijn in grote lijnen de volgende mutaties:

Gemaakte kosten 2025 (verhoging boekwaarde):	
Bouw-/en woonrijpmaken plannen	1.144.718
Rentekosten	-3.487
Voorbereiding, toezicht en beheer (excl. Oosterwijk)	179.111
Winstnemingen/opbouw voorziening (verhoging boekwaarde):	
Restant winst bij afsluiten exploitatie: Plaats 62, Valthermond	240.400
Tussentijdse winst: Daalkampen II fase 1/2A/3 en Drouwenermond III	390.000
Correctie tussentijdse winstneming Daalkampen II (fase 2B)	-23.000
Opbrengst verkopen (verlaging boekwaarde):	
Daalkampen II (fase 3) Borger, 6 kavels	409.500
Drouwenermond III, 7 kavels	394.500
Oosterwijk Nieuw-Buinen, 4 kavels	442.750
Bedrijventerrein Aan de Strengen Borger, 2 kavels	236.640
Afsluiten exploitatie bedrijventerrein Drentse Poort, inzet opgebouwde voorziening	199.177
Afsluiten exploitatie Nieuw-Veenlanden, inzet opgebouwde voorziening	369.095

Winst- en verliesnemingen

Winst- en verliesnemingen
Voor de (tussentijdse) winst- en verliesnemingen hanteert de gemeente de door het BBV voorgeschreven POC-methode (Percentage of completion). De POC-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Met de invoering van deze methode wordt aangesloten bij de doelstelling van het BBV, namelijk een vereenvoudiging en eenduidigheid en daarmee een betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

De totale winstneming in 2025 bedroeg € 607.400 (netto). Hiervan wordt € 21.435 ingezet voor de aanvulling van de voorzieningen van verliesgevende plannen. Het restant wordt conform beleid gestort in de bufferreserve gronden.

Bufferreserve gronden/voorzieningen grondbedrijf
De bufferreserve gronden wordt opgebouwd uit de winsten uit het grondbedrijf. Deze reserve wordt ingezet voor de dekking van verwachte verliezen in het grondbedrijf, maar ook voor de eventuele boekverliezen van het strategisch vastgoed (o.a. de voormalige NIEGG's).
Aangezien de bufferreserve niet alleen wordt ingezet voor het grondbedrijf wordt in deze paragraaf niet verder ingegaan op de wenselijke hoogte. Hiervoor verwijzen wij u naar de paragraaf weerstandsvermogen.
De voorzieningen van de verliesgevende plannen in het grondbedrijf (BIE's) zijn weer op het niveau gebracht van het verwacht verlies.

Omschrijving	**Bedrag**
Stand per 1-1-2025	**1.711.048**
Bij: - Winstnemingen 2025	607.400
Af: - Aanvulling voorzieningen verliesgevende plannen	-25.691
Bij: - Mutaties voorziening nog te maken kosten afgesloten exploitaties	9.450
Bij: - Bijdrage realisatiestimulans woningbouw 2025	140.000
Af: - Bijdrage levensloopbestendig wonen 2e Exloërmond	-128.000
Af: - Overheveling naar VAR (conform begroting 2025)	-500.000
Bij: - Dekking afdracht vennootschapsbelasting	75.768
Stand bufferreserve per 31-12-2025	**1.889.975**

Indien nodig kan de bufferreserve grondbedrijf ook worden gebruikt om het herstructureringsfonds aan te vullen (bijdrage is € 5.500 per nog te slopen woning). Op dit moment lopen er geen nieuwe herstructureringsprojecten.

Financiële positie (in totalen)
De exploitatieopzetten zijn per 1-1-2026 geactualiseerd. De kosten en baten zijn aangepast en indien noodzakelijk de looptijden bijgesteld. Onderstaand een totaal overzicht van de financiële stand van zaken per 1-1-2026

Omschrijving	**Bedrag**
Boekwaarde gronden in exploitatie	**-1.860.555**
Winstneming per 31-12-2025	607.400
Verwachte winst 2025-2030 (5 woningbouwplannen)	804.696
Verwachte verlies (nom.) 2025-2028 (1 bedrijventerrein)	642.805
Opgebouwde voorziening verliezen	642.805

Op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten wordt door het grondbedrijf over de jaren 2026 t/m 2030 een totaal positief resultaat verwacht van € 804.696. Ten opzichte van het vorig jaar is het verwacht resultaat gestegen. Dit is grotendeels het gevolg van de extra verkochte m2-grond in de exploitatie Borger-Daalkampen II (3e fase).

Voor de berekening van de wenselijke hoogte van de voorziening wordt gerekend met de eindwaarde methode.

Door soms lange looptijden van grondexploitaties zijn er onzekerheden ten aanzien van de geplande faseringen, het rentepercentage en de te verwachten stijgingen of dalingen van kosten en opbrengsten. Deze risico’s kunnen van grote invloed zijn op de winstverwachting van de grondexploitaties en daarmee kan ook de financiële positie van de gemeente meer onder druk komen te staan.

Om alle risico’s zoveel mogelijk in te perken worden alle exploitaties in het grondbedrijf ieder jaar per 31-12 geactualiseerd (jaarstukken). Mocht tijdens het jaar een plan worden gewijzigd waaruit grote financiële gevolgen voortvloeien, dan zal de raad tussentijds een voorstel worden gedaan tot wijziging van de exploitatieopzet en wordt deze opnieuw vastgesteld.

Om de risico's verder te minimaliseren is de maximale looptijd van een exploitatie in de nieuwe BBV-voorschriften vastgesteld op 10 jaar (voortschrijdend). Alle plannen binnen het grondbedrijf voldoen aan deze regel.

Jaarrekening

Balans per 31 december 2025

ACTIVA x € 1.000	Ultimo 2025	Ultimo 2024
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	1.013	610
Totaal	**1.013**	**610**
Materiële vaste activa		
- Investeringen met een economisch nut	40.826	36.376
- Investeringen economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	11.264	10.396
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	29.530	26.421
Totaal	**81.620**	**73.192**
Financiële vaste activa		
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	204	204
- Leningen aan overige verbonden partijen	5.083	4.195
- Overige langlopende leningen	202	227
Totaal	**5.489**	**4.627**
Totaal vaste activa	**88.122**	**78.429**
Vlottende activa		
Voorraden		
- Onderhanden werk	1.218	799
Totaal	**1.218**	**799**
Uitzettingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	8.833	7.931
- Verstrekte kasgeldleningen	-	11.500
- Rekening-courant verhouding met het Rijk	-	2.620
- Overige vorderingen	1.182	2.082
Totaal	**10.015**	**24.133**
Liquide middelen		
- Kas- en banksaldi	102	89
Totaal	**102**	**89**
Overlopende activa		
- Nog te ontvangen uitkeringen van overheidslichamen	1.621	1.643

- Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	5.487	5.001
Totaal	**7.108**	**6.644**
Totaal vlottende activa	**18.442**	**31.665**
Totaal activa	**106.565**	**110.094**

PASSIVA x € 1.000	**Ultimo 2025**	**Ultimo 2024**
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
- Algemene reserve	18.219	18.662
- Overige bestemmingsreserves	23.445	25.465
- Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	1.793	2.258
Totaal	**43.457**	**46.385**
Voorzieningen		
- Voorzieningen	6.538	6.121
Totaal	**6.538**	**6.121**
Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	29.929	33.408
- Waarborgsommen	28	8
Totaal	**29.957**	**33.415**
Totaal vaste passiva	**79.952**	**85.921**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden, met rentetypische looptijd korter dan één jaar		
- Overige kasgeldleningen	-	-
- Bank- en girosaldi	758	1.455
- Overige schulden	7.382	6.182
Totaal	**8.141**	**7.638**
Overlopende passiva		
- Nog te betalen bedragen	3.563	5.218
- Nog te besteden uitkeringen van overheidslichamen	14.826	11.230
- Overige vooruitontvangen bedragen	83	87

Totaal	**18.472**	**16.535**
Totaal vlottende passiva	**26.612**	**24.173**
Totaal passiva	**106.565**	**110.094**
Gewaarborgde geldleningen	*17.138.817*	*17.490.004*

Toelichting op de balans per 31 december 2025

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 11 december 2025 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.
Dat wil zeggen dat bij de waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat wordt uitgegaan van de veronderstelling dat de activiteiten waarvoor deze dienen, worden voortgezet.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van het component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar t laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2025. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;

- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 19-02-2025 door de raad is vastgesteld.
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
- Een verantwoordingsgrens van 2% € 2.206.752 is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Gebruik van schattingen
Bij het opstellen van de jaarrekening worden schattingen en veronderstellingen gedaan die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. Dit gebeurt in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd.

Vaste activa
Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:
– Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
– De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
– Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
– De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar zijn vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:
– de voorbereidingskosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van bijlage IV bij het Omgevingsbesluit; en
– de voorbereidingskosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa; na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie en kunnen dan worden overgeboekt naar de desbetreffende BIE,

dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat of moet een voorziening worden getroffen; en
– plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, moeten bestuurlijke instemming hebben, blijkend uit een raadsbesluit.

Materiële vaste activa
Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:
– investeringen met een economisch nut;
– investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
– investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut > € 25.000 worden conform de financiële verordening geactiveerd. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten, verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Ten aanzien van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geldt tot aan investeringsdatum 31 december 2016 dat eventuele bijdragen uit de reserves in mindering zijn gebracht op deze investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.
De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de financiële verordening, zoals laatstelijk vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 11-12-2025. De afschrijvingen van investeringen vóór 2017 worden berekend volgens de annuïtaire methode en vanaf 2017 volgens de lineaire methode en starten in het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik wordt genomen. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Buiten gebruik gestelde vaste activa
Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

Afschrijvingen
De afschrijvingstermijnen, zoals vastgelegd in de *financiële verordening*, vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 11-12-2025, zijn van toepassing.

(Het gebruiksrecht voor onbepaalde duur op) Software is als afzonderlijk actief opgenomen onder de materiële vaste activa als investering met economisch nut.

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde voorziening gebracht.

Warme gronden
Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Vlottende activa
Voorraden
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie
De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen.

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van maart 2026 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's.

Het college hanteert de volgende algemene uitgangspunten ten aanzien van haar schattingen:
– rentepercentage bedraagt 1,5%;
– kostenindexatie bedraagt 2,5%;
– opbrengstenindexatie bedraagt 2,4%;
– de geplande afzet is gebaseerd op geactualiseerde exploitatieopzetten per 1-1-2026.

Voor de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- de in te schatten kosten en opbrengsten worden jaarlijks geactualiseerd.
- de geplande afzet (te verkopen kavels) is gebaseerd op de uitgegeven opties en uit overleggen tussen de marktpartijen en gemeente.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen.

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op nominale waarde.

De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf grondbeleid en de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement in het jaarverslag.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa
De waardering van de overlopende activa vindt plaats tegen nominale waarde.

Vaste passiva
Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten. Het resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen. Reserves worden gevormd overeenkomstig de door de raad genomen besluiten. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen
De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Een uitzondering hierop is de voorziening voor wethouderspensioenen. Deze voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Vaste schulden
De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Buiten de balanstelling zijn opgenomen:
- De bedragen waartoe borgstelling of garantstellingen zijn verstrekt. Het betreft hier waarborgen van geldleningen die zijn verstrekt aan derden.
- Langlopende contracten waaraan de gemeente voor een aantal toekomstige jaren is verbonden.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	1.013.121	609.807
Totaal	**1.013.121**	**609.807**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa in 2025.

Immateriële vaste activa	Waarde 1-1-2025	Invest.	Desinvest.	Bijdragen en subsidies	Afschrijv. / Afwaarder.	Waarde 31-12-2025
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	609.807	751.691	0	-327.065	-21.312	1.013.121
Totaal	**609.807**	**751.691**	**0**	**-327.065**	**-21.312**	**1.013.121**

Het gaat hierbij om voorbereidingskosten die worden gemaakt voor bestemmingsplannen die t.z.t. worden ondergebracht in het grondbedrijf.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Investeringen met een economisch nut		
Investeringen met een economisch nut	40.825.958	36.376.011
Invest. economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	11.263.973	10.395.666
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut		
Investeringen vóór 2017	2.237.446	2.756.460
Investeringen vanaf 2017	27.292.600	23.664.082
Totaal	**81.619.977**	**73.192.219**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa in 2025

Materiële vaste activa	Waarde 1-1-2025	Invest.	Desinvest.	Bijdragen en subsidies	Afschrijv. / Afwaard.	Waarde 31-12-2025
Investeringen econ. nut						
Gronden en terreinen	5.205.929	-		-	-	5.205.929
Woonruimten	157.171	-		-	-8.171	149.000
Bedrijfsgebouwen	26.752.714	4.754.712		-46.894	-1.089.917	30.370.615
Grond-, weg- & waterb. werken	2.548.731	348.423		-62.536	-86.158	2.748.459
Machines, app. & install.	1.295.556	844.554		-	-258.147	1.881.963

Overige mat. vaste activa	415.911	150.214	-250	-3.522	-92.360	469.993
Totaal	**36.376.011**	**6.097.902**	**-250**	**-112.952**	**-1.534.753**	**40.825.958**
Investeringen waarvoor een heffing kan worden geheven						
Grond-, weg- & waterb. werken	9.731.749	1.530.378	-	-91.038	-608.930	10.562.159
Machines, app. & install.	18.296	-	-	-	-2.623	15.673
Overige mat. vaste activa	645.621	51.462	-	-	-10.942	686.140
Totaal	**10.395.666**	**1.581.840**	**-**	**-91.038**	**-622.496**	**11.263.973**
Totaal inv. econ. nut	**46.771.677**	**7.679.742**	**-250**	**-203.990**	**-2.157.249**	**52.089.931**
Investeringen maatsch. nut						
Grond-, weg- & waterb.w. vóór 2017	2.756.460	-	-	-	-519.014	2.237.446
Grond-, weg- & waterb.w. vanaf 2017	23.664.082	5.743.951	-	-567.084	-1.548.349	27.292.600
Totaal inv. maatsch. nut	**26.420.542**	**5.743.951**	**-**	**-567.084**	**-2.067.363**	**29.530.046**
Totaal materiële vaste activa	**73.192.219**	**13.423.693**	**-250**	**-771.073**	**-4.224.612**	**81.619.977**

Investeringen met een economisch nut

Algemeen

Investeringen hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of als ze kunnen leiden tot het verwerven van inkomsten. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in investeringen met een economisch nut en investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Zakelijk recht van erfpacht

In het kader van de regionalisering van de brandweerzorg in de Veiligheidsregio Drenthe zijn de brandweergebouwen van de 8 Drentse gemeenten destijds overgedragen naar de Veiligheidsregio Drenthe. Om verschillende redenen is besloten om de overdracht niet vorm te geven in een volledige, onvoorwaardelijke, eigendomsoverdracht, maar in de vorm van het vestigen van een achttal beperkt zakelijke rechten van erfpacht. Voor de gemeente Borger-Odoorn geldt hierbij dat de brandweerkazerne met onder- en bijgelegen grond en het kunstwerk is overgedragen. De huidige boekwaarde van de brandweerkazerne is € 981.959 per 31 december 2025.

Investeringen

Conform de financiële verordening dient in de jaarrekening van investeringen, groter dan € 50.000,- de uitputting van de investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten te worden weergegeven.

Omschrijving vast actief	Totaal krediet	Besteed in 2025	Ontvangen bijdr. en subsidies	Geïnv. Vorige jaren	Restant krediet
Bedrijfsgebouwen					
Huisvesting gemeentehuis	4.601.501	3.289.009		395.922	916.570
Sporthal de Koel	8.522.387	332.669	46.894	7.561.756	674.856
Installaties Willibrordkerk Borger	167.496	126.257			41.239
Aankoop Poffert, Hoofdstraat 87 Borger	720.000	721.382			-1.382
Nieuwbouw KC Buinerveen	222.105	222.105			0
Totaal	**14.233.489**	**4.691.422**	**46.894**	**7.957.678**	**1.631.283**
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (ec. nut)					
Aanlegkosten Afalbrengpunt	600.000	565.073		56.039	-21.112
Sportterreinen	2.238.000	348.423	62.536	1.933.661	18.452
Verbrede rioolheffing	1.885.744	933.573	91.038	505.159	538.050
Totaal	**4.723.744**	**1.847.068**	**153.574**	**2.494.859**	**535.390**
Machines, apparaten en installaties					
Bedrijfsauto's	489.770	709.289			-219.519
Machines groen	36.000	35.425			575
Machines gladheidsbestrijding	67.500	67.245			255
Totaal	**593.270**	**811.959**			**-218.689**
Overige materiële vaste activa					
Gemeentehuis: inventaris (los)	50.000	130.396			-80.396
Ondergrondse containers 2e fase	580.909	51.462		513.472	15.976
Totaal	**630.909**	**181.857**	**0**	**513.472**	**-64.420**
Totaal economisch nut	**20.181.412**	**7.532.306**	**200.468**	**10.966.009**	**1.883.564**

Bedrijfsgebouwen

Nieuwe huisvesting/renovatie gemeentehuis
Betreft de investering voor de aanpassingen van de huisvesting van het gemeentehuis. Het volledig investeringsbudget bedraagt ruim 8 mln. In 2026 is het volledige bedrag onderdeel van de vaste activa.

Nieuwbouw sporthal de Koel
Betreft de nieuwbouw van sporthal De Koel in Borger. De nieuwbouw wordt uitgevoerd door Bouwgroep Dijkstra Draisma. Alle werkzaamheden zijn nog niet volledig afgerond en alle facturen zijn nog niet ontvangen.
Voor de nieuwbouw van sporthal De Koel is een declaratie (SPUK) ingediend voor een bedrag van afgerond 1,3 mln. Er was nog onzeker in hoeverre het volledige bedrag zou worden ontvangen. Inmiddels is een bericht van het Rijk ontvangen dat het volledige bedrag wordt uitgekeerd.

Installaties Willibrordkerk Borger
De installaties van de kerk worden verduurzaamd.

Aankoop de Poffert Borger
Dit gebouw is aangekocht voor huisvesting Oekraïners.

Nieuwbouw KC Buinerveen
Betreft voorbereidende werkzaamheden voor de bouw van een nieuwe basisschool.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut)

Aanlegkosten afvalbrengpunt
De aanrij route voor onder andere groenafval (GFT) en gratis in te leveren materialen is gewijzigd. Daarbij is er ook ruimte gecreëerd voor de opslag van grond.

Sportterreinen
Betreft renovatie en aanleg velden. Daarnaast is budget beschikbaar gesteld voor beregeningsinstallaties voetbalvelden voor zowel de kern- als niet kerncomplexen.

Investeringen riool
Betreft vooral werkzaamheden aan De Slieten-kanaal Buinen -Schoonoord Borger.

Machines, apparaten en installaties
Het wagenpark is het afgelopen jaar verduurzaamd. De extra kapitaallasten van € 33.000 is gedekt binnen de stelpost vervanging materieel en door de verwachte lagere brandstof-en onderhoudskosten.

Overige materiële vaste activa
Inventaris gemeentehuis
Betreft de investering voor de aanpassingen van de huisvesting van het gemeentehuis. Zie ook opmerking bedrijfsgebouwen.

Ondergrondse containers 2e fase
Betreft de levering en montage van ondergrondse afvalcontainers op diverse locaties in de gemeente.

Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut
Het gaat hier om investeringen in zaken die niet regelmatig worden vervangen, maar die veel onderhoud met zich meebrengen, zoals wegen, water en bruggen.

Conform de financiële verordening dient in de jaarrekening van investeringen, groter dan € 50.000,- de uitputting van de investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten te worden weergegeven.

Omschrijving vast actief	Totaal krediet	Besteed in 2025	Ontvangen subsidies	Geïnv. vorige jaren	Restant krediet
Grond-, weg- en waterbouwk. werken (maatsch. nut)					
Wegen en fietspaden					
Wegen en fietspaden	3.266.536	2.290.841	-	952.423	23.272
Plattelandswegen	1.187.750	874.275	-	263.723	49.752
Verkeer	706.214	837.677	360.800	152.063	77.274
Herstructurering	-	81.819	41.113	102.586	-143.292

Totaal	**5.160.500**	**4.084.612**	**401.913**	**1.470.794**	**7.006**
Begraafplaatsen					
Begraafplaatsen fase 2, urnentuin/voorziening	368.566	111.317	-	115	257.134
Totaal	**368.566**	**111.317**	**-**	**115**	**257.134**
Openbare verlichting					
Verduurzaming OV 2019 (armaturen & masten)	1.723.750	141.703		1.510.641	71.406
Totaal	**1.723.750**	**141.703**	**-**	**1.510.641**	**71.406**
Groen					
Groen	885.240	546.259	-	188.104	150.877
Totaal	**885.240**	**546.259**	**-**	**188.104**	**150.877**
Overig					
Klimaatadaptatie DPRA schoolpleinen	120.000	128.831	24.392		15.561
Openbare ruimte rond sportaccommodaties	490.100	191.229	49.864	339.274	9.460
Totaal	**610.100**	**320.061**	**74.256**	**339.274**	**25.021**
Totaal maatschappelijk nut	**8.748.156**	**5.203.952**	**476.169**	**3.508.928**	**511.445**

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)

Wegen en fietspaden

In 2025 is verdere uitvoering gegeven aan het verbeteren van de wegen en fietspaden in de gemeente Borger-Odoorn. Leidend hiervoor is de meerjarenplanning REAL wegen.

Herstructurering

Dit betreft het herstructureringsproject Roelof Tuinstraat te Valthermond. Hiervoor is in 2016 een subsidie ontvangen voor inrichting openbare ruimte. Met deze subsidie waren alle kosten gedekt. Omdat de inrichting niet binnen 5 jaar is gestart moet helaas een deel van de subsidie terug worden betaald. Hierdoor ontstaat een overschrijding van € 143.292 (kapitaallast € 5.522). Oorzaak van het niet kunnen starten met de inrichting van het openbaar gebied, is de latere start van de bouw van 8 huurwoningen door de woningcorporatie. Inmiddels is het project afgerond.
Opgemerkt wordt dat de provincie de aanvraag voor uitstel wel enkele malen heeft gehonoreerd.
Een deel van de overschrijding wordt gedekt uit het herstructureringsfonds (€ 58.600).

Begraafplaatsen

Is een meerjarig project.

Openbare verlichting

Uitgaven wegens aanleg en verbetering van de openbare verlichting in de gemeente.

Groen
Betreft diverse groenrenovaties in de gemeente. De werkzaamheden in alle projecten zijn gestart en een enkele afgerond. Van de rest wordt de afronding in 2026 verwacht.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	204.062	204.062
Leningen aan overige verbonden partijen	5.083.166	4.195.173
Overige langlopende leningen	201.990	227.305
Totaal	**5.489.218**	**4.626.540**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa in 2024.

Financiële vaste activa	Boekw. 1-1-2025	Investering	Aflossing	Boekw. 31-12-2025
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	204.062	-	-	204.062
Leningen aan overige verbonden partijen	4.195.173	904.714	-16.721	5.083.166
Overige langlopende leningen	227.305	1.460	-26.775	201.990
Totaal	**4.626.540**	**906.175**	**-43.496**	**5.489.218**

De mutaties in de financiële vaste activa hebben betrekking op:

Leningen aan overige verbonden partijen

- Toename en aflossing op de startersleningen en duurzaamheidsleningen SVN.

Overige langlopende leningen

- Aflossing PC-privé
- Aflossing op de verstrekte hypothecaire geldleningen
- Aflossing verstrekte langlopende lening Hunebedcentrum

Vlottende activa

Voorraden

Voorraden	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Onderhanden werk	1.217.750	799.088
Totaal	**1.217.750**	**799.088**

Onderhanden werk

In onderstaand overzicht wordt per complex de boekwaarde ultimo 2025 en het verwachte exploitatieresultaat weergegeven.

Omschrijving (x € 1.000)	Boekw. 1-1-2025	Voorz. 1-1-2025	Balans 1-1-2025	Stijging	Verlaging	Winst uitname
Borger Daalkampen 2	-557		-557	180		-23
Borger Daalkampen 2 (2e fase)	-511		-511	80		170
Borger Daalkampen 2 (3e fase)	79		79	122	-410	180
Borger Aan de Strengen (industr.)	975	-621	354	48	-237	
Nieuw-Buinen Drentse Poort	185	-211	-26	14	-199	
Valtermond Plaats 62	-299		-299	59		240
Nieuw-Buinen, Nw-Veenlanden	257	-353	-96	112	-369	
Drouwenermond 3	856		856	30	-395	40
Nieuw-Buinen, Oosterwijk	1.000		1.000	674	-443	
Totaal onderhanden werk	**1.984**	**-1.185**	**799**	**1.319**	**-2.053**	**607**

Omschrijving (x € 1.000)	Boekw. 31-12-2025	Voorz. Verliesl. Complex	Balans 31-12-2025	Geraamd te maken kosten	Geraamd te realis. opbr.	Geraamd resultaat incl. voorz.
Borger Daalkampen 2	-400		-400	369		31
Borger Daalkampen 2 (2e fase)	-261		-261	122		139
Borger Daalkampen 2 (3e fase)	-29		-29	995	-1.336	370
Borger Aan de Strengen (industr.)	786	-643	143	302	-445	-0
Nieuw-Buinen Drentse Poort	0	-	0	-		-0
Valtermond Plaats 62	-0		-0	-		0
Nieuw-Buinen, Nw-Veenlanden	-0	-	-0	-		0
Drouwenermond 3	531		531	462	-1.166	173
Nieuw-Buinen, Oosterwijk	1.231		1.231	1.323	-2.649	95
Totaal onderhanden werk	**1.857**	**-643**	**1.215**	**3.573**	**-5.596**	**808**

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van maart 2026 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Voor de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de in te schatten kosten en opbrengsten worden jaarlijks geactualiseerd.
- de geplande afzet (te verkopen kavels) is gebaseerd op de uitgegeven opties en uit overleggen tussen de marktpartijen en gemeente.

De risico’s zijn nader toegelicht in de paragraaf grondbeleid en de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement in het jaarverslag.

Uitzettingen

Uitzettingen rentetypische looptijd < één jaar	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	8.833.079	7.930.702
Overige vorderingen	1.182.392	2.082.107
Rekening-courant verhouding met het Rijk	-	2.620.376
Totaal	**10.015.471**	**12.633.185**

Vorderingen op openbare lichamen	Saldo per 31-12-2025
Debiteuren publiekrechtelijk	1.757.092
Te vorderen btw overheidsactiviteiten	7.501.122
Overige nog te verrekenen btw	119.137
	9.377.351
Correctie debiteuren publiekrechtelijk	-544.272
Totaal	**8.833.079**

Debiteuren publiekrechtelijk
Eind maart 2026 is er nog een bedrag van € 1.361.514 aan subsidies te vorderen van Provincie en Rijk.

Te vorderen btw overheidsactiviteiten
Dit is het totaal te vorderen btw die is verrekend op inkoopfacturen die betrekking hebben op overheidsactiviteiten. Het bedrag zal in de loop van 2026 worden ontvangen.

Overige nog te verrekenen btw
Deze nog te vorderen btw is verrekend met de aangifte in 2026.

Correctie debiteuren publiekrechtelijk
Dit betreft het deel waarvoor het risico bestaat dat dit terugbetaald moet worden aan de Provincie Drenthe.

Overige vorderingen	Saldo per 31-12-2025
Debiteuren algemeen	601.993
Debiteuren belastingen	288.603
Debiteuren bijstandsverlening	775.849
Debiteuren inkomensvoorziening	181.689
Debiteuren Wmo	1.005
	1.849.138
Correctie debiteuren algemeen	-231.675
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	-106.246
Voorziening dubieuze debiteuren belastingen	-89.454
Voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen SoZa	-239.371
Totaal	**1.182.392**

Debiteuren algemeen
Eind maart 2026 moet er van de € 601.993 nog € 364.172 worden ontvangen van diverse instellingen.
Voor de waardecorrectie is een voorziening voor oninbaarheid opgenomen van € 106.246

Debiteuren belastingen
Eind maart 2026 moet er van de € 288.603 nog € 273.618 worden ontvangen aan gemeentelijke belastingen. Voor de waardecorrectie is een voorziening voor oninbaarheid opgenomen van € 89.454

Debiteuren bijstandsverlening en inkomensvoorziening
Het betreft hier de vorderingen in relatie tot verstrekte bijstands- en inkomensvoorzieningen. Deze vorderingen zijn bij het opmaken van de jaarrekening gewaardeerd op inbaarheid. Voor de vermoedelijk oninbare vorderingen is een voorziening opgenomen.

Debiteuren Wmo
Dit bedrag zal worden afgewikkeld in 2026.

Correctie debiteuren algemeen
Dit betreft het deel waarvoor het risico bestaat dat dit terugbetaald moet worden aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Rekening-courantverhouding met het Rijk (Schatkistbankieren)
Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden.

Wat is schatkistbankieren
Schatkistbankieren is simpelweg het aanhouden van middelen bij het ministerie van Financiën (de schatkist). Het Agentschap van de Generale Thesaurie voert binnen het ministerie van Financiën het schatkistbankieren uit. Alle deelnemers aan het schatkistbankieren hebben een privaatrechtelijke rekening-courantovereenkomst met de Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door het Agentschap.

Voor decentrale overheden betekent schatkistbankieren dat zij al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden

Drempelbedrag
De gemeente Borger-Odoorn is dus ook verplicht om de overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag vastgesteld dat, afhankelijk van het begrotingstotaal, buiten de schatkist mag worden gehouden.
Het drempelbedrag voor onze gemeente is vastgesteld op € 2.091.333
Het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat er gedurende het kwartaal elke kalenderdag buiten de schatkist is aangehouden, mag niet boven dit drempelbedrag liggen.

Het totaal aan middelen dat in 2025 door de gemeente Borger-Odoorn buiten 's Rijks schatkist is gehouden bedraagt aan het eind van elk kwartaal € 0,-. Hiermee is dus voldaan aan de wettelijke verplichting.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (x € 1000)					
Verslagjaar 2025					
(1)	Drempelbedrag	2091			
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	86	26	79	183
(3a)=(1)>(2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.005	2.065	2.012	1.908
(3b)=(2)>(1)	**Overschrijding**	**-**	**-**	**-**	**-**

Liquide middelen

Liquide middelen	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Bank	89.214	78.451
Overige liquide middelen	12.356	11.035
Totaal	**101.570**	**89.485**

Overlopende activa

Overlopende activa	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Nog te ontvangen uitkeringen van overheidslichamen	1.620.963	1.642.749
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	5.486.700	5.000.884
Totaal	**7.107.663**	**6.643.633**

Nog te ontvangen uitkeringen van overheidslichamen
Hieronder wordt een specificatie gegeven van de van het Rijk en overige overheden nog te ontvangen bedragen inzake uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

Omschrijving	Saldo per 1-1-2025	Toevoeging 2025	Afgewikkeld 2025	Stand per 31-12-2025
Min. SZW, toeslagenaffaire	20.268	13.511	20.268	13.511
Min. VWS, Spuk-sport	1.622.481		248.257	1.374.224
Provincie Groningen, SNN SiSa 2025		93.228		93.228
Bijdr. Realisatiestimulans woningbouw		140.000		140.000
Totaal	**1.642.749**	**246.739**	**268.525**	**1.620.963**

Min. SZW, toeslagenaffaire
Van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) dient nog een bedrag te worden ontvangen in verband met de financiële afwikkeling van de toeslagenaffaire.

Min. VWS, Spuk-sport
Voor de SPUK-sportregeling heeft de gemeente over 2025 een declaratie van ruim € 1,5 miljoen ingediend bij het Ministerie van VWS. Omdat voor deze regeling een landelijk subsidieplafond geldt, was een deel van de aangevraagde subsidie onzeker. In 2026 heeft het Ministerie echter definitief € 1,3 miljoen toegekend.

Provincie Groningen, SNN SiSa 2025
In 2025 is een subsidie toegekend door de Provincie Groningen voor de aanpak van de energiearmoede, uitgevoerd via het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Het subsidiebedrag wordt naar verwachting uitbetaald in 2026. De besteding van deze subsidie wordt verantwoord via de SiSa-regeling.

Bijdrage realisatiestimulans woningbouw
Betreft de nog te ontvangen bijdrage ad. € 140.000 uit het "Realisatiestimulans bouw betaalbare woningen" voor 2025.

Specificatie van de post overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	31-12-2025
Reinigingsrechten en huisvuilweging 4e kwartaal 2025	694.435
Toeristen- en forensenbelasting 2025	1.357.000
Vergoeding afvalverwerking	384.257
Vooruitbetaalde bedragen	929.835
Rente 4e kwartaal 2025	44.424
COA	291.456
Emco	122.162
Wedeka	25.074
Gemeente Emmen	89.028
Regionaal Energieloket	810.785
Belastingdienst	172.546
Overige posten	615.697
Totaal	**5.536.699**
Voorziening dubieuze posten	-50.000
Totaal	**5.486.699**

Reinigingsrechten en huisvuilweging 4e kwartaal 2025
De aanslagen voor reinigingsrechten en huisvuilweging voor het 4e kwartaal van 2025 zijn in januari 2026 opgelegd.

Toeristenbelasting en forensenbelasting 2025
De aanslagen voor toeristen- en forensenbelasting 2025 zijn in maart 2026 opgelegd.

Vergoeding afvalverwerking
Betreft de vergoeding van gescheiden ingezamelde, gerecyclede en vermarkte hoeveelheden verpakkingsafval.

Vooruitbetaalde bedragen
Deze bedragen zijn grotendeels in 2026 afgewikkeld.

Rente 4e kwartaal 2025
Betreft de rentevergoeding over het rekening-courant tegoed.
Dit bedrag is in januari 2026 ontvangen.

COA
Betreft de vergoeding van het COA voor de opvang van vluchtelingen

Emco en Wedeka
De afrekening over 2025

Gemeente Emmen
Betreft voornamelijk de declaraties van ingeleend personeel.

Regionaal Energieloket
De gemeente heeft € 1.000.000 voorschot betaald aan Regionaal Energieloket Projecten. Deze organisatie voert voor ons de subsidieregelingen voor de Aanpak Energiearmoede uit.

Het voorschot staat bij hen op een derdenrekening.
In 2025 hebben zij € 189.214,92 uit dit voorschot uitgekeerd aan inwoners die recht hadden op subsidie.
Dat betekent dat er nog € 810.785,08 van het voorschot over is.
Dit bedrag staat daarom als vordering van de gemeente op Regionaal Energieloket Projecten.

Belastingdienst
Betreft het terug te ontvangen bedrag van teveel betaalde vennootschapsbelasting over 2023 en 2024.

Overige posten
Deze bedragen zullen worden afgewikkeld in 2025.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Eigen vermogen	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Algemene reserve	18.218.693	18.661.802
Overige bestemmingsreserves	23.445.249	25.464.947
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	1.793.313	2.258.403
Totaal	**43.457.255**	**46.385.152**

Algemene reserve
De omvang van de algemene reserve bedraagt eind 2025 € 18.218.693. Dit is de som van weerstandsdeel algemene reserve (WAR) + de vrije reserve (VAR). Ten opzichte van eind 2024 is deze reserve per saldo afgenomen met een bedrag van € 443.109.

Bestemmingsreserves
Er is een onderscheid tussen voorzieningen en bestemmingsreserves. Aan de voorziening kleeft een verplichting. Bovendien worden de voorzieningen niet tot het eigen vermogen gerekend. Een bestemmingsreserve maakt echter wel deel uit van het eigen vermogen. De aanwending van de bestemmingsreserves is vrijblijvender, omdat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending. De omvang van de bestemmingsreserves bedraagt eind 2025 € 23.445.249. Ten opzichte van eind 2024 zijn deze reserves afgenomen met een bedrag van € 2.019.698.

Het verloop van de reserves in 2025 wordt in het volgende overzicht weergegeven. Een meer gedetailleerde specificatie per reserve is beschikbaar op de afdeling bestuurs- en concernondersteuning.

Omschrijving (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2025	Toevoeg-ing	Onttrekk-ing	Bestemm Resultaat 2024	Vermin. dekking afschrijv.	Stand per 31-12-2025
ALGEMENE RESERVE						
Weerstandsdeel alg. res. (WAR)	13.271	451	-			13.722
Vrije algemene reserve (VAR)	5.391	500	-3.653	2.258		4.497
Totaal algemene reserve	**18.662**	**951**	**-3.653**	**2.258**	**-**	**18.219**
BESTEMMINGSRESERVES						
Algemeen						
Bufferreserve grondbedrijf	1.711	844	-665			1.890
Herstructureringsfonds	59	-	-59			-
Nog uit te voeren werken	10.780	6.395	-10.780			6.395
Generatiepact (vh begr. Saldo)	209	-	-63			146
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	77	-	-			77
Onderhoud zwembaden	40	-	-10			30
Dorpshuis Exloo (vh welzijnsaccomm.)	32	-	-			32
Reserve rioleringen	411	9	-			420
Bestemmingsreserve afval	138	48	-			186
Bestem.res. Toeristisch centrum Borger	170	-	-			170

Bestem.res. deelgebiedvisie "De Monden"	80	-	-20			60
Bestemmingsreserve Coronacrisis	417	-	-	-		417
BR Noodopvang ontheemden	6.427	819	-721			6.525
BR Hervormingsagenda jeugdzorg	979	1.500	-979			1.500
BR Volkshuisvestingsfonds	300	-	-			300
subtotaal	*21.830*	*9.615*	*-13.298*	-	-	*18.147*
Gekoppelde reserves						
Gekoppelde reserves	3.635	1.806			-143	5.298
subtotaal	*3.635*	*1.806*	-	-	*-143*	*5.298*
Totaal bestemmingsreserves	**25.465**	**11.421**	**-13.298**	**-**	**-143**	**23.445**
Eindtotaal	**44.127**	**12.372**	**-16.950**	**2.258**	**-143**	**41.664**

In de kolom ‘bestemming resultaat 2024’ staat de toevoeging vermeld van het voordelig rekeningresultaat van het voorgaand boekjaar. In de kolom ‘vermindering ter dekking van afschrijvingen’ staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

De aard en reden van iedere reserve worden hierna toegelicht.

Weerstandsdeel algemene reserve (WAR)
Buffer voor weerstandscapaciteit met het doel om alle risico's op te vangen waarvoor geen raming (voorziening als exploitatiepost) in de begroting is opgenomen.
De minimumomvang van de WAR wordt vastgesteld conform gekwantificeerde risico’s die uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijken.

Vrije algemene reserve (VAR)
De vrije reserve is ingesteld om eventuele rekeningtekorten op te vangen. Aanvullend is deze reserve beschikbaar voor incidenteel nieuw beleid.

Bufferreserve grondbedrijf
De reserve is bedoeld om verliezen op gronden op te kunnen vangen en het afdekken van onvoorzienbare risico’s en/of tegenvallers.

Nog uit te voeren werken (NUW)
Het begrotings-/kalenderjaar loopt zeker bij projecten niet altijd parallel met de periode dat werkzaamheden worden uitgevoerd of realisatie plaatsvindt. Soms lopen projecten over de jaarwisseling heen en vindt de afronding en afrekening pas in het volgende jaar plaats. Er kunnen vertragingen optreden en er zijn ook werkzaamheden die niet in de winter kunnen worden uitgevoerd, afronding vindt dan in het volgende voorjaar plaats.
Dit betekent dat een groot aantal van de werkzaamheden op de lijst NUW inmiddels al zijn uitgevoerd. Andere projecten worden in het voorjaar van 2026 uitgevoerd.

De reserveringen zijn getoetst aan de volgende 3 criteria:
1. Er moet sprake zijn van een beleidsinhoudelijke noodzaak om de financiële middelen te behouden voor uitvoering van de prestatie in 2026.
2. De prestatie in het nieuwe begrotingsjaar moet zijn ingepast in het afdelingsplan voor 2026.
3. De financiële noodzaak van reservering moet aanwezig zijn (er zijn voor de uitvoering van de prestatie in een volgend begrotingsjaar geen middelen beschikbaar).

De specificatie van de opgenomen reserveringen in de NUW zijn te vinden in de bijlage 'Nog uit te voeren werken'.

Generatiepact
Deze reserve is in 2019 in het leven geroepen met het doel duurzame inzetbaarheid van oudere ambtenaren en nieuwe instroom van jongeren in de ambtelijke organisatie te realiseren.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen
Deze reserves zijn gevormd ter dekking van toekomstige onderhoudsuitgaven (groot onderhoud) voor de diverse gebouwen en accommodaties.

Onderhoud zwembaden
In de begroting wordt jaarlijks het normbedrag voor onderhoud geraamd. De afwijking tussen deze norm en de werkelijkheid wordt met dit fonds gemuteerd.

Dorpshuis Exloo
Voorheen was deze reserve bedoeld voor onderhoud van welzijnsaccommodaties. Deze vallen nu onder het project Kern en Kader. In overeenstemming met de notitie reserves en voorzieningen is er een bedrag gereserveerd voor dorpshuis Exloo. Het restant is overgeheveld naar de reserve Kern en Kader.

Reserve riolering
De commissie BBV doet de aanbeveling om (als een gemeente een riooltarief hanteert) de gerealiseerde resultaten riolering te muteren op een bestemmingsreserve 'riolering'. Opgemerkt wordt dat het vormen van deze reserve het karakter van resultaatbestemming heeft en dat de toevoeging aan een dergelijke reserve dus geen last vormt die in de tariefberekening mag worden opgenomen.
De bestemmingsreserve riolering wordt gevoed vanuit efficiency- en of aanbestedingsvoordelen.

Bestemmingsreserve afval
In de kadernota 2016 is besloten om met ingang van de rekening 2015 efficiency verschillen op afval te storten in een bestemmingsreserve. Deze reserve kan dan worden ingezet om eventuele nadelen op afval in de exploitatie op te vangen.

Bestemmingsreserve Toeristisch Centrum Borger
Deze reserve is ingesteld om de kosten op te vangen voor het (eventueel) archeologisch onderzoek in dat gebied.

Reserve deelgebiedsvisie "De Monden"
Deze reserve is ingesteld om de kosten op te vangen voor gebiedsvisie "De Monden".

Bestemmingsreserve Coronacrisis
Deze reserve is ingesteld om de meerkosten of minder opbrengsten op te vangen die door de coronacrisis zijn ontstaan.

Bestemmingsreserve noodopvang ontheemden
In 2023 is door de raad besloten om de nog niet bestede gelden te storten in een bestemmingsreserve Opvang ontheemden.

Bestemmingsreserve hervormingsagenda jeugdzorg
In 2023 is door de raad besloten om de ontvangen Voogdij/18+ middelen te storten in een bestemmingsreserve Hervormingsagenda jeugdzorg. Hierdoor blijven de middelen van Voogdij/18+ beschikbaar voor toekomstige ontwikkelingen in de jeugdzorg die een relatie hebben met de hervormingsagenda.

Bestemmingsreserve volkshuisvestingsfonds
Het volkshuisvestingsfonds (VHF) is bedoeld om inwoners te ondersteunen om huizen te verduurzamen. Inwoners die aan de voorwaarden voldoen, kunnen geld krijgen uit dit fonds om zo hun huis te verduurzamen en een leefbaardere en veiligere wijk voor inwoners te krijgen.

Gekoppelde reserves
Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet op investeringen met een economisch nut in volle omvang worden afgeschreven. Eventuele bijdragen van reserves mogen niet in mindering worden gebracht op het investeringsbedrag. Deze bijdragen moeten voor dezelfde looptijd als de betreffende investering ten gunste van de exploitatie worden gebracht. Op deze plaats worden alle reserves verantwoord die worden ingezet voor compensatie van de afschrijving van activa. De reserve is niet meer voor andere doeleinden beschikbaar.

Resultaat na bestemming
De rekening van baten en lasten sluit met een voordelig saldo van € 1.793.313

Voorzieningen

Voorzieningen	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Voorzieningen	6.538.256	6.120.746
Totaal	**6.538.256**	**6.120.746**

Bij de bestemmingsreserves werd al aangegeven dat voorzieningen bij het vreemd vermogen horen. Met andere woorden, aan de voorzieningen kleeft een verplichting. De aanwending is niet vrijblijvend. Onder de voorzieningen zijn de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's opgenomen voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie (toevoeging bedrag) aan een reeds bestaande voorziening, is als een exploitatielast in het verslagjaar verantwoord. Alle aanwendingen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Het verloop van de voorzieningen in 2025 wordt in het volgende overzicht weergegeven.

Omschrijving	Saldo per 1-1-2025	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand per 31-12-2025
VOORZIENINGEN					
Algemene voorzieningen					
Voorziening wethouderspensioenen	3.491.386	715.874	-	-205.881	4.001.380
Voorziening n.t.m. kosten GB Langhieten2	28.980	-		-28.980	-
Voorziening n.t.m. kosten GB Lijnstukken II	4.113	-	-	-56	4.057
Voorziening n.t.m. kosten GB Ranonkel	1.431	-		-1.431	-
Voorziening n.t.m. kosten GB Plaats 62		5.000			5.000
Voorziening n.t.m. kosten GB Dr. Poort		5.000			5.000
Voorziening n.t.m. kosten GW Nw-Vn		10.000			10.000
Voorziening RVU	40.005	13.154		-35.313	17.845
Voorziening verlofsparen	56.650	16.329		-	72.979
Voorziening overmatig verlof	642.330	69.779		-	712.109
Voorziening IKB-verlof	54.076	31.118		-9.803	75.391
subtotaal	*4.318.970*	*866.254*	-	*-281.464*	*4.903.761*
Van derden verkregen middelen met specifieke bestedingsverplichting					
Voorziening afval	127.499	22.736		-	150.234
Voorziening riolering	1.550.011	179.000	-	-366.640	1.362.371
Grafonderhoud Aukje Wolf	11.891	-		-	11.891
Natuurpark Aukje Wolf	12.376	-		-12.376	0
Ontwikkeling Poelkampen Ellertshaar	100.000	10.000		-	110.000
subtotaal	*1.801.776*	*211.736*	-	-379.016	*1.634.496*
Eindtotaal	**6.120.746**	**1.077.990**	**0**	**-660.479**	**6.538.257**

De aard en reden van iedere voorziening worden hierna toegelicht.

Algemene voorzieningen

Voorziening wethouderspensioenen

Het kabinet is voornemens om per 1 januari 2028 de pensioenen via een wettelijke verplichting over te dragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).
De gemeente Borger-Odoorn heeft hierop een onderzoek laten uitvoeren naar de overdrachtswaarde van de pensioenverplichtingen per 1 januari 2025, gebaseerd op de inkoop Wtp bij Abp. Nu de inwerkingtreding van de nieuwe pensioenwet een zekerheid is, zijn wij op basis van een stellige uitspraak van de commissie BBV verplicht om de voorziening te actualiseren waarbij rekening dient te worden gehouden met de dekkingsgraad van het ABP. Voor de berekening is rekening gehouden met de dekkingsgraad van februari 2026, deze was 122,2%. De voorziening moet tot het moment van de overdracht aan het ABP jaarlijks worden herzien met als uitgangspunt de benodigde overdrachtswaarde. Dat betekent ook dat de mogelijkheid bestaat dat er, bijvoorbeeld een veranderende rente, levensverwachting en/of dekkingsgraad, een stijging danwel daling mogelijk is.

Voor onze huidige wethouders en oud-wethouders die op dit moment nog niet met pensioen zijn, moeten we een voorziening vormen die op termijn toereikend moet zijn om ieders pensioen te kunnen betalen. Voor de bepaling van de hoogte van deze voorziening moeten we gebruik maken van actuariële berekeningen.
Hierbij is rekening gehouden met de actuele rekenrente, sterftecijfers en indexering van de pensioenen. Ten opzichte van vorig jaar is de rekenrente op basis van de circulaire van BZK verhoogd van 2,325% naar 2,954%. In de circulaire van BZK is bepaald dat de ABP-pensioenen met ingang van 1 januari 2026 worden verhoogd met 2,84%. Dat betekent dat ook de Appa pensioenen met ingang van 1 januari 2026 worden verhoogd met 2,84%. De indexatie is opgenomen in de waardeberekeningen. Actueel geldende sterftecijfers zijn van toepassing.

Voorziening nog te maken kosten grondbedrijf

Er is een voorziening gevormd voor nog te maken kosten van de afgesloten plannen van het grondbedrijf.

Voorziening RVU

RVU staat voor Regeling voor Vervroegde Uittreding. Deze voorziening heeft als doel om te voorzien in een of meer uitkeringen of verstrekkingen ter overbrugging van de tijd tot de pensioeningangsdatum of de AOW.

Voorziening verlofsparen/overmatig verlof en IKB-verlof

Een medewerker kan vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren opzijzetten voor later. Deze vakantie-uren verjaren niet. Naast het spaarverlof zijn er meerdere vormen van bovenwettelijk verlof die de medewerker opzij kan zetten. De gemeente heeft de hoeveelheid en vormen van verlof per persoon in beeld gebracht. Het verlof is vervolgens op geld gezet en in voorzieningen gestort.

Van derden verkregen middelen met specifieke bestedingsverplichting

Voorziening afval

Deze voorziening is gevormd door onderuitputting als gevolg van vertraging in investeringen. Deze middelen moeten volgens de financiële voorschriften (BBV) beschikbaar blijven voor de afvalverwerking.

Voorziening riolering

Deze voorziening wordt gevormd door resultaten vanuit tariefegalisatie en vertraging in investeringen en onderhoud van het rioolstelsel. Deze middelen moeten beschikbaar blijven voor rioleringstaken.

Grafonderhoud graf Aukje Wolf
Het bestuur van de betreffende stichting heeft de gemeente verzocht om de grafmonumenten van mevrouw Aukje Wolf en wijlen haar ouders voor een termijn van vijftig jaar te onderhouden. Hierop heeft de raad positief beslist.

Natuurpark Aukje Wolf
De stichting Aukje Wolf beheert de nalatenschap van wijlen mevrouw Aukje Wolf. Het stichtingsbestuur heeft in samenwerking met de gemeente een natuurpark aangelegd in Valthermond. Voor het onderhoud is een deel van de nalatenschap gestort in een bij de gemeente belegde voorziening. De gemeente beheert dit bedrag en zorgt voor het onderhoud van het natuurpark.

Ontwikkeling Poelkampen Ellertshaar
Er is door de gemeente Borger-Odoorn een overeenkomst gesloten met Vos Zand en Grind B.V. en Remix Droge Mortel B.V. ten behoeve van de ontwikkeling van de zandwinning Poelkampen te Ellertshaar. Gedurende de actieve zandwinning in het plangebied zal Vos Zand en Grind B.V. jaarlijks een bedrag groot € 10.000 aan de gemeente Borger-Odoorn voldoen. De betalingen eindigen na het beëindigen van het actief winnen van het zand. Het geld wordt door de gemeente Borger-Odoorn bestemd voor werkzaamheden, die de gemeente gedurende de exploitatieperiode uitvoert ten behoeve van de zandwinning.

Vaste schulden, looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	29.928.781	33.407.561
Waarborgsommen	27.998	7.701
Totaal	**29.956.779**	**33.415.262**

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de vaste schulden in 2025.

Vaste schulden	Saldo per 1-1-2025	Opgenomen	Aflosing	Stand per 31-12-2025
Binnenl. banken en ov. fin. instellingen	33.407.561	0	3.478.780	29.928.781
Waarborgsommen	7.701	20.297	-	27.998
Totaal	**33.415.262**	**20.297**	**3.478.780**	**29.956.779**

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen
De totale rentelast voor het jaar 2025 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 579.525

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden, looptijd korter dan één jaar

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Bank- en girosaldi	758.485	1.455.278
Overige schulden	7.382.110	6.182.231
Totaal	**8.140.595**	**7.637.508**

Bank- en girosaldi
Betreft de schuld in rekening-courant aan de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Overige schulden	
Crediteuren publiekrechtelijk	3.124.927
Crediteuren algemeen	4.224.482
Nog af te dragen btw	27.083
Kortlopende waarborgsommen	5.618
Totaal	**7.382.110**

Crediteuren publiekrechtelijk
Dit bedrag is in april 2026 volledig afgewikkeld.

Crediteuren algemeen
Dit bedrag is in april 2026 grotendeels volledig afgewikkeld.

Nog af te dragen btw
Deze post zal zich in 2026 afwikkelen.

Kortlopende waarborgsommen
Het gaat hierbij om de door de huurders gestorte waarborgsommen m.b.t. Grote Brink 2b, 2c en 2d te Borger

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2024
Nog te betalen bedragen	3.563.273	5.218.298
Europese overheidslichamen	0	0
Nog te besteden uitkeringen van het Rijk	12.185.056	9.127.989
Nog te besteden uitkeringen van Provincie	2.434.493	2.102.396
Nog te besteden uitkeringen van Gemeenten	46.394	
Nog te besteden uitkeringen van overige overheidslichamen	159.830	
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	82.840	86.605
Totaal	**18.471.885**	**16.535.288**

Specifatie van de nog te betalen bedragen	
Te betalen rente langlopende leningen o/g	501.538
Gemeente Emmen	505.842
Sociaal Domein	1.926.286
Overige nog te betalen posten	531.359
Terugbetalingen aan het Rijk	98.248
Totaal	**3.563.273**

Te betalen rente langlopende leningen o/g
Het gaat hierbij om de renteverplichting over 2025 die in de loop van 2026 zal worden betaald.

Gemeente Emmen
Betreft diverse nota’s welke zullen worden betaald aan de gemeente Emmen in 2026.

Sociaal Domein
Het gaat hierbij om aangegane verplichtingen aan cliënten en zorgaanbieders in het kader van het sociaal domein. Deze betalingen zullen zich in 2026 afwikkelen.

Overige nog te betalen posten
De afwikkeling van deze posten vindt in 2026 plaats.

Terugbetalingen aan het Rijk
Betreft de terugbetalingen van niet bestede vergoedingen van het Rijk.

Nog te besteden uitkeringen van het Rijk, de Provincie, Gemeenten en overige overheidslichamen

Hieronder wordt een specificatie gegeven van de nog te besteden uitkeringen van diverse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Omschrijving	Saldo per 1-1-2025	Ontvangen	Besteding Vrijval Terugbet.	Stand per 31-12-2025
Rijksbijdragen				
Restant budget B2 gedup.toeslag.probl.	10.647	13.511		24.158
Lokale bibliotheekvoorzieningen	145.260		87.816	57.444
Restant budget J55 aanpak energiearmoede	606.342		238.057	368.284
C9 Woningbouwproject Borger-West	892.863			892.863
Restant budget C92 Informatiepunten Dig.Overheid	5.491	30.555	30.639	5.407
J94 verduurzaming slecht geïsoleerde woningen	4.184.068	1.915.718	189.815	5.909.971
Restant budget D14 NPO gelden	22.965		22.965	
Restant budget D8 OAB gelden	214.333	471.858	371.453	314.738
01-07-2022 t/m 31-12-2035 SPUK woningbouw	1.811.817		32.248	1.779.568
Rest E20 stim.verk.maatr. 2020-2021 wegmarkering (40058)	8.693		8.693	
Rest B'veen afk. 2023 (C03103)	53.673		53.673	
Rest E44 De Slieten kanaal (7213444)	42.409		37.365	5.044
Restant budget OV ambassadeurs	25.000			25.000
Rest B'veen verk. 2023 (C03107)	229.840		229.840	
Rest B'veen verk. 2023 (C03109)	45.483		45.483	
Rest B'veen verk. 2023 (C03108)	2.256		2.256	
Rest subs 41611 = 42531 2024, Klimaatakkoord	32.649	931.457	923.719	40.386
Restant budget G13 Onderwijsroute	18.256	22.120	40.376	
Spuk sport 2024	3.695			3.695
DUMAVA subsidie gemeentehuis	772.251			772.251
Spuk sport 2025		353.454	308.558	44.896
E120 SPUK verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2028		478.160		478.160
E120 SPUK verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2028		249.438		249.438
E120 SPUK verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2028		18.282	18.282	
E120 SPUK verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2028		39.972	39.972	
E120 SPUK verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2028		23.983	23.983	
G10 voorl.uitk. wet inburgering 2021		507.348	283.335	224.013
M16 bekst.reg.opvang Oekrainse ontheemden 2025		5.768.536	4.595.371	1.173.165

H30 Spec.verstr. sport/bewegen 23-26 Gezond actief leven		160.765	130.618	30.146
H30 Spec.verstr. sport/bewegen 23-26 Sportbeleid algemeen		183.167	175.326	7.841
H30 Spec.verstr. sport/bewegen 23-26 Mantelzorgwaardering		139.829	129.566	10.263
	9.127.989	**11.308.152**	**8.019.410**	**12.416.731**
Correctie vooruitontvangen bedragen				-231.675
	9.127.989	**11.308.152**	**8.019.410**	**12.185.056**
Provincie Drenthe				
Saldo voorziening gebiedsfonds	1.564.393		215.335	1.349.058
Rest fietspad B'maden 2023 (C01212)	172.300			172.300
Levensloopbest wonen C02410	128.000		128.000	
Rest doorfietsroute 2023 (7223440)	53.401		3.731	49.670
Rest A. de Vriesstraat 2023 (C02702)	45.826		44.989	837
Rest DPRA scholen 2023 (7223439)	21.892		21.892	
Rest Regiodeal Coevorden TBBT (C02408)	29.953		11.023	18.930
Restant budget Herstr.openb.geb.2e Exloërmond	111.000			111.000
Regiodeal: Proeftuin toekomstbest.2e Exloërmond (C02405)	141.878		98.785	43.094
Restant subsidie oud Esdalcollege	2.066	24.999	27.065	
Verlening subsidie fietspad IJzertijdstraat Borger		134.484		134.484
Verlening subsidie Verbreding fietspad 1e Exloërmond		200.000	6.013	193.987
Update zwerfsteenpad Borger		12.350	4.768	7.582
Ecologischonderzoek en soorten managementplan		152.060	58.443	93.617
Fietsstructuur Molenstraat		50.000	50.000	
Verlening subsidie Fietspad Zuideinde Exloo		31.289	31.289	
Noaberschapsfonds 2025		33.741	15.368	18.373
2e tranche Regio Deal zuid Scandinavie-Ned.		793.250	7.417	785.833
Spreiding/toegankelijkh. biblioth.2025		109.477	109.477	
Inbreidingsproject Koesteeglocatie Borger 2025		300.000	300.000	
	2.270.710	**1.841.649**	**1.133.595**	**2.978.765**
Correctie vooruitontvangen bedragen	-168.314			-544.272
	2.102.396	**1.841.649**	**1.133.595**	**2.434.493**
Gemeenten				
Gem.Emmen,bijdr.Sisa SPUK IZA-doelen 2023-2026		200.000	200.000	
Gem.Emmen,bijdr.SPUK IZA Zorgzame Gemeenschap 2025		41.600	41.600	
Gemeente Emmen, decentralisatie CDOKE middelen		46.394		46.394
		287.994	**241.600**	**46.394**
Overige overheden				

Recreatieschap,Regiodeal, Vrijetijd en verhalen vh landsch.		149.250	7.500	141.750
Facet, eerste termijn Regiodealproject pilot Wat doet je Wat		22.500	4.420	18.080
		171.750	**11.920**	**159.830**
Eindtotaal	**11.230.385**	**13.609.546**	**9.406.525**	**14.825.772**

De correctie vooruitontvangen bedragen heeft betrekking op het subsidiedeel van de Provincie Drenthe en RVO wat op 31-12-2025 nog niet is ontvangen.

Overige vooruitontvangen bedragen

De overige vooruitontvangen bedragen zijn afgewikkeld in 2026.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen.
Eind 2025 staat de gemeente Borger-Odoorn borg voor een bedrag van € 17.138.817 aan door derden verstrekte geldleningen. Er zijn in 2025 geen aanspraken gedaan op de verleende borg- en garantstellingen.

Oorspronkelijk bedrag	Rente %	Boekw. 1-1-2025	Aflossing	Boekw. 31-12-2025	Garant of achterv.	% dekking	Bedrag garant
St. Woon- en Zorgcentr. "de Paasbergen" (St. Leveste)							
3.024.356	3,67%	1.108.931	100.812	1.008.119	Garant	100%	1.008.119
558.191	4,76%	443.437	10.363	433.074	Garant	100%	433.074
Stichting Woonservice Drenthe							
2.500.000		1.103.415	118.160	985.255	Achtervang	50%	492.628
1.434.000		679.263	37.737	641.526	Garant	100%	641.526
1.102.165	7,60%	743.721	27.819	715.902	Garant	100%	715.902
3.750.000		2.567.277	90.543	2.476.734	Garant	100%	2.476.734
5.000.000		5.000.000		5.000.000	Achtervang	50%	2.500.000
5.000.000		5.000.000		5.000.000	Achtervang	50%	2.500.000
Stichting Lefier							
10.000.000		10.000.000		10.000.000	Achtervang	50%	5.000.000
VV Nieuw-Buinen							
150.000		150.000		150.000	Garant	100%	150.000
St. Borger Prehistorisch hart van Nederland							
745.000		645.667	24.833	620.834	Garant	100%	620.834
Beheersstichting Exloo Het Plein							
450.000		450.000		450.000	Garant	100%	450.000
VV HOC en TC OKKO							
150.000		150.000		150.000	Garant	100%	150.000
33.863.712		**28.041.711**	**410.267**	**27.631.444**			**17.138.817**

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen voor verlofdagen
De arbeidskosten gerelateerde verplichtingen voor de verlofdagen (wettelijk verlof) bedragen voor het gemeentepersoneel eind 2025 € 76.711

Eigen bijdrage op grond van de WMO
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Langlopende contracten

Contractuele inkopen met een waarde van meer dan € 100.000

Leverancier	Contractnaam	Einddatum	Waarde
Insurance Managers B.V.	Brandverzekering	1-1-2027	€ 109.000
Donker	Onkruidbeheersing	28-2-2027	€ 124.600
Robidus Risk Consulting B.V.	Advisering ERD-WGA verzekering	31-12-2099	€ 124.700
Bouma Sport en Groen b.v.	Onderhoud sportvelden	28-2-2027	€ 125.300
Eelerwoude	Ecologisch onderzoek en soortenmanagement	1-9-2027	€ 138.800
R. Timmerman hoveniersbedrijf	Bestrijding EPR	31-3-2027	€ 148.600
KLIKO WTS B.V.	levering en Beheer ondergrondse containersystemen	30-10-2030	€ 207.092
De Vier Gewesten	Doelgroepenvervoer	31-7-2026	€ 257.459
SWARCO Nederland B.V.	Onderhoud SOVL	31-1-2027	€ 279.300
Regionaal Energieloket Projecten B.	Nationaal Isolatie Programma	31-5-2027	€ 505.100
Cornelis Bedrijfsautos B.V.	Levering gesloten bestelwagens	15-9-2026	€ 512.800
N.V.Nuon Sales Nederland	Elektra en gas	1-1-2027	€ 612.500
Slump On B.V.	Brandstoffen	30-6-2029	€ 815.600
Dokter Schoonmaakorganisatie B.V.	Schoonmaakdienstverlening en glasbewassing	31-12-2028	€ 1.087.500
Medipoint	Hulpmiddelen Wmo	31-3-2028	€ 1.356.756
Pink Roccade	Onderhoud software	31-12-2027	€ 1.375.600
Staffing Management Services B.V.	Inhuur personeel	28-2-2027	€ 2.366.600
Attero B.V.	Verwerking Rest en GFT afval	31-12-2033	€ 2.994.328
PreZero Recycling Services Noord	Afvalinzameling 2023-2029	31-8-2029	€ 4.246.488
Diverse zorgleveranciers	Wmo begeleiding	31-12-2028	€ 5.328.572
Diverse zorgleveranciers	Jeugdhulp	1-1-2028	€ 14.956.279
Diverse zorgleveranciers	Wmo hulp bij huishouden	30-6-2030	€ 17.414.879

Gebeurtenissen na balansdatum

Bij het opmaken van de jaarrekening zijn er geen gebeurtenissen na balansdatum bekend die op grond van het BBV moeten worden verwerkt en/of toegelicht in de jaarrekening.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Het rekeningresultaat
Het rekeningresultaat is volgens de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) weergegeven in:

- Het saldo van baten en lasten van € 2.927.898 nadelig.
  Dit is het resultaat van de 4 thema's, algemene dekkingsmiddelen, overhead en overige baten en lasten.
- Het gerealiseerd resultaat van € 1.793.313 voordelig.
  Dit is het uiteindelijke resultaat dat is ontstaan na de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Begrotingsrechtmatigheid
Het aanpassen van de begroting raakt in de basis het budgetrecht van de raad. In onze financiële verordening is vastgelegd dat de raad autoriseert op thema niveau. Dat betekent dat begrotingswijzigingen buiten een thema aan de raad voor besluitvorming moeten worden voorgelegd. De wijzigingen per thema ten opzichte van de begroting worden in de bestuursrapportages inzichtelijk gemaakt.

Actuele begroting
BERAP 2025-II is de laatste door de raad vastgestelde begrotingswijziging. In de jaarrekening presenteren wij de cijfers van de actuele begroting. Deze cijfers bevatten evenals vorig jaar wijzigingen op de thema's na BERAP 2025-II.

Afwijkingen tussen de begroting en de jaarrekening
Wij hebben te maken met een aantal begrotingsafwijkingen op de thema's. Afwijkingen op de thema's van meer dan € 50.000 zijn verklaard in het onderdeel 'Toelichting op het overzicht van baten en lasten'. Indien uw raad de jaarrekening vaststelt, stemt uw raad in met deze afwijkingen en de toelichting van ons college. Op deze manier worden de afwijkingen als acceptabel aangemerkt.

Ook is in de toelichting op de balans van investeringen, groter dan € 50.000 de uitputting van de investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven. Op de investeringskredieten zijn overschrijdingen geconstateerd en worden als onrechtmatig aangemerkt. Deze onrechtmatigheden kunnen echter wel acceptabel zijn als het past binnen het vooraf gestelde beleid. Zo zijn er bijvoorbeeld overschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten.

Personeelskosten
De personeelskosten zijn toegerekend aan thema's. Bij het samenstellen van de begroting 2025 is op basis van de destijds beschikbare informatie een zo goed mogelijke verdeling/toerekening van de personele kosten gemaakt. Gedurende het jaar hebben we een actualisatie gedaan van deze verdeling/toerekening. Het kan zijn dat er daardoor verschillen ontstaan tussen de begrote personeelskosten en de werkelijke toerekening van personeelskosten. Dit kan leiden tot voor- en nadelen op de thema's. Per saldo is dit budgettair neutraal.

Onderhoud
De kosten van het onderhoud van gebouwen zijn in de begroting centraal gebudgetteerd. In de jaarrekening zijn de werkelijke onderhoudskosten per gebouw op verschillende thema's verwerkt. Dat maakt dat er op de thema's verschillen kunnen ontstaan tussen het bedrag van de raming en het bedrag van de werkelijkheid.

Hierna volgt een overzicht van de baten en lasten per thema. In het onderdeel 'Toelichting op het overzicht van baten en lasten' wordt er een analyse gegeven van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening.

	Thema's	Begroting 2025 voor wijziging Lasten	Baten	Saldo	Begroting 2025 na wijziging Lasten	Baten	Saldo	Realisatie 2025 Lasten	Baten	Saldo
Totaal Onze inwoners		**46.196**	**9.273**	**-36.922**	**59.273**	**18.625**	**-40.645**	**56.008**	**16.951**	**-39.056**
Totaal Onze economie		**763**	**2.268**	**1.505**	**868**	**2.768**	**1.901**	**1.039**	**2.873**	**1.833**
Totaal Onze toekomst		**6.032**	**544**	**-5.487**	**7.278**	**1.507**	**-5.769**	**8.198**	**2.024**	**-6.175**
Totaal Onze leefomgeving		**25.629**	**9.969**	**-15.661**	**32.541**	**10.514**	**-22.027**	**31.811**	**12.027**	**-19.786**
Totaal thema's		**78.620**	**22.054**	**-56.565**	**99.960**	**33.414**	**-66.540**	**97.056**	**33.875**	**-63.184**
0.5	Treasury	1.019	1.245	227	527	1.301	774	619	836	218
0.61	OZB woningen	103	5.467	5.364	-10	5.617	5.627	82	5.894	5.811
0.62	OZB niet-woningen	57	1.796	1.740	57	1.866	1.810	1	1.588	1.586
0.64	Belastingen overig	168		-168	536		-536	572		-572
0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	150	61.998	61.848	150	65.958	65.808		65.119	65.119
Totaal algemene dekkingsmiddelen		**1.497**	**70.506**	**69.011**	**1.260**	**74.742**	**73.483**	**1.274**	**73.437**	**72.162**
0.4	Overhead	13.769	108	-13.661	12.161	145	-12.016	12.080	202	-11.878
0.8	Overige baten en lasten	2.303	-50	-2.353	504	-30	-535	1	-103	-105
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)							-76		76
Totaal overhead, overige baten en lasten en VpB		**16.072**	**58**	**-16.014**	**12.665**	**115**	**-12.551**	**12.005**	**99**	**-11.907**
	Gerealiseerde saldo van baten en lasten	**96.189**	**92.618**	**-3.568**	**113.885**	**108.271**	**-5.608**	**110.335**	**107.411**	**-2.929**
0.10	**Mutaties reserves**	**7.780**	**11.948**	**4.168**	**7.315**	**15.251**	**7.936**	**11.651**	**16.372**	**4.721**
	Gerealiseerde resultaat	**103.969**	**104.566**	**600**	**121.199**	**123.523**	**2.324**	**121.986**	**123.783**	**1.792**

Onze inwoners

Onze inwoners	Verschil tussen begroting en rekening		Kapitaallasten		Restant te verklaren		
Thema	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Totaal	**3.265**	**-1.674**	**105**		**3.160**	**-1.674**	**1.486**

Het verschil tussen de begroting en het werkelijke saldo van baten en lasten exclusief kapitaallasten is € 1.486.000 voordelig. De kapitaallasten worden afzonderlijk toegelicht, zie hiervoor *'toelichting centrale posten'*. De belangrijkste afwijkingen op het thema 'Onze inwoners' zijn de volgende:

Bedragen x € 1.000	Voordeel/Nadeel	Toelichting
202	Voordeel	1: Onderwijs en Leerlingzaken
169	Voordeel	2: Sportbeleid en activering
574	Voordeel	3: Samenkracht en burgerparticipatie
328	Nadeel	4: Inkomensregelingen
280	Voordeel	5: WSW en Beschut werk
56	Voordeel	6: Toegang en eerstelijnsvoorz.Jeugd
703	Voordeel	7: WMO
246	Nadeel	8: Jeugdhulp
76	Voordeel	9: Niet nader toegelichte afwijkingen

Toelichting 1: Onderwijs en Leerlingzaken
In de Kadernota 2025 is het budget Leerlingenvervoer incidenteel opgehoogd met € 125.000 op basis van de werkelijke kosten 2024. Doordat minder leerlingen gebruik maken van deze vorm van vervoer en minder kilometers per leerling vallen de kosten in 2025 lager uit dan begroot. Dit levert een voordeel op van € 113.000. Daarnaast is er nog
€ 110.000 aan budget overgebracht naar 2026 voor uitgaven met betrekking tot Backpack Veen en het project Wonen en Zorg.

Toelichting 2: Sportbeleid en activering
Dit voordeel wordt veroorzaakt door lagere personeelskosten. Daarnaast wordt dit veroorzaakt door een subsidie uit de SPUK-sport regeling. De SPUK-sport subsidieregeling is een compensatie voor het nadeel ontstaan doordat de btw op sport vanaf 1 januari 2019 niet meer terug te vragen is. De uitgaven SPUK-sport regeling 2025 zijn niet op dit thema zichtbaar maar zijn terug te vinden onder het thema Onze leefomgeving.

Toelichting 3: Samenkracht en burgerparticipatie
Dit voordeel ontstaat doordat de baten inzake COA noodopvang en SPUK M16 Bekostiging opvang ontheemden Oekraïne hoger zijn dan de lasten. Dit voordeel zal worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve ontheemden.

Toelichting 4: Inkomensregelingen
Dit nadeel wordt veroorzaakt door verschillende componenten:
1. Hogere lasten van de reguliere bijstand (BUIG).
2. Lagere baten vanuit de reguliere bijstand door een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren.
3. Middelen beschikbaar voor aanpak energiearmoede die niet besteed zijn in 2025 worden voor uitvoering in volgende jaren overgebracht naar 2026.

Toelichting 5: WSW en Beschut werk
Dit voordeel ontstaat doordat het werkelijk resultaat op de jaarrekening van de WSW bedrijven hoger uitvalt dan is meegenomen in de begroting. Voor Wedeka betreft dat € 25.074 en voor Emco € 122.162 op basis van de voorlopige jaarstukken van deze bedrijven. Het restant voordeel wordt grotendeels overgeheveld naar 2026 ten behoeve van extra plekken beschut werk.

Toelichting 6: Toegang en eerstelijnsvoorz.Jeugd

Voor preventieve jeugdzorgactiviteiten zijn de lasten lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel zal worden overgebracht naar 2026 in verband met de nog doorlopende ontwikkelingen binnen de Hervormingsagenda Jeugd.

Toelichting 7: WMO
In BERAP II 2025 is reeds een voordeel opgenomen van € 400.000 op Hulp bij het huishouden. Naast dit reeds opgenomen voordeel is er nog een voordeel van € 475.000 ten opzicht van de begroting op Hulp bij huishouden. Dit wordt veroorzaakt wordt door lagere declaraties in het tweede half jaar. Daarnaast is op begeleiding een voordeel van € 120.000, dit wordt veroorzaakt door een lichte daling van aantal cliënten maar ook een verschuiving van zwaarder naar lichtere zorg. Ook de kosten PGB WMO zijn € 93.000 lager door minder inwoners die een voorziening ontvangen op basis van financiering met PGB. Totaal komt dit, samen met andere kleinere verschillen, uit op een voordeel van € 703.000.

Toelichting 8: Jeugdhulp
In BERAP II 2025 is een verwacht nadeel opgenomen ten opzicht van begroting van € 1.600.000. Eveneens in BERAP II 2025 werden de extra baten van de meicirculaire 2025 à € 584.000 voor Jeugd en de € 1.022.000 van de septembercirculaire 2025 als compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 Jeugd meegenomen. Hiermee werd het te verwachten tekort gedekt en was de verwachting dat dit budgetneutraal zou verlopen. Door onder andere nog een aantal nagekomen declaraties komt het resultaat uiteindelijk uit op € 246.000 negatief. Ten opzicht van 2024 zijn de totale kosten Jeugdhulp gestegen met bijna € 1.800.000.

Toelichting 9: Niet nader toegelichte afwijkingen
Binnen dit thema zijn meerdere kleine afwijkingen ontstaan die ieder afzonderlijk onder het in de financiële verordening vastgestelde verantwoordingsbedrag van € 50.000 blijven. Gezamenlijk vormen deze afwijkingen een voordeel van € 76.000. Deze verschillen worden niet nader toegelicht.

Onze economie

Onze economie	Verschil tussen begroting en rekening		Kapitaallasten		Restant te verklaren		
Thema	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Totaal	**-171**	**105**			**-171**	**105**	**-66**

Het verschil tussen de begroting en het werkelijke saldo van baten en lasten exclusief kapitaallasten is € 66.000 nadelig. De kapitaallasten worden afzonderlijk toegelicht, zie hiervoor 'toelichting centrale posten'. De belangrijkste afwijkingen op het thema 'Onze economie' zijn de volgende:

Bedragen x € 1.000	Voordeel/Nadeel	Toelichting
102	Nadeel	1: Toeristenbelasting
36	Voordeel	2: Niet nader toegelichte afwijkingen

Toelichting 1: Toeristenbelasting
De afgelopen jaren vertoonde onze gemeente een stijgende lijn in het aantrekken van toeristen. In de BERAP-II hebben we op basis van de verwachte overnachtingen de geraamde opbrengsten verhoogd met € 500.000. In de werkelijkheid zijn er uiteindelijk minder overnachtingen geweest dan verwacht in de bijgestelde raming. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 102.000 als zijnde lagere opbrengsten. Vergeleken met 2024 zijn de opbrengsten licht gedaald met 2,7%.

Toelichting 2: Niet nader toegelichte afwijkingen
Binnen dit thema zijn meerdere kleine afwijkingen ontstaan die ieder afzonderlijk onder het in de financiële verordening vastgestelde verantwoordingsbedrag van € 50.000 blijven. Gezamenlijk vormen deze afwijkingen een voordeel van € 36.000. Deze verschillen worden niet nader toegelicht.

Onze toekomst

Onze toekomst	Verschil tussen begroting en rekening		Kapitaallasten		Restant te verklaren		
Thema	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Totaal	**-920**	**517**	**22**		**-942**	**517**	**-425**

Het verschil tussen de begroting en het werkelijke saldo van baten en lasten exclusief kapitaallasten is € 425.000 nadelig. De kapitaallasten worden afzonderlijk toegelicht, zie hiervoor 'toelichting centrale posten'. De belangrijkste afwijkingen op het thema 'Onze toekomst' zijn de volgende:

Bedragen x € 1.000	Voordeel/Nadeel	Toelichting
521	Nadeel	1: Wethouderspensioenen
166	Nadeel	2. B&W
73	Nadeel	3: Regiodeal
61	Voordeel	4: Griffie
55	Voordeel	5: Bibliotheken
64	Voordeel	6: Milieuhandhaving
286	Voordeel	7: Duurzaamheid
57	Nadeel	8: Gebiedsfonds windmolens
74	Nadeel	9: Niet nader toegelichte afwijkingen

Toelichting 1: Wethouderspensioenen
Jaarlijks wordt aan het einde van het jaar een berekening gemaakt van de noodzakelijke hoogte van de pensioenvoorziening voor (voormalige) wethouders. In 2025 heeft dit voor hogere kosten gezorgd met een nadeel van € 521.000 als gevolg.

Toelichting 2: College B&W
In de BERAP II 2025 werd een voordeel van € 235.813 gepresenteerd doordat er geen wachtgeldverplichtingen verschuldigd zijn. In de exploitatie is dit bedrag in eerste instantie aangemerkt om in te zetten voor de dekking van de totale loonsom, terwijl het tevens als voordeel werd meegenomen in de BERAP II 2025. Doordat het bedrag naar knop 2 was overgeheveld ontstaat er een nadeel op de personeelslasten bij het college B&W van € 166.000. Dit heeft geen verdere gevolgen voor het rekeningresultaat.

Toelichting 3: Regiodeal
Voor het project levensloop bestendig wonen 2e Exloërmond is € 256.000 beschikbaar gesteld. Hiervan wordt 50% gedekt uit de bufferreserve gronden en voor de overige 50% is een subsidie verleend door de provincie Drenthe. Het nadeel op dit taakveld ontstaat doordat de uitgaven hier worden verantwoord, terwijl de onttrekking uit de bufferreserve gronden van € 128.000 op taakveld 0.10 Mutaties reserve wordt verantwoord. Voor het saldo van de rekening verloopt dit project budgettair neutraal.

Toelichting 4: Griffie
De griffie heeft door personele wisselingen in 2025 lagere kosten gerealiseerd van € 61.000.

Toelichting 5: Bibliotheken
In 2025 is er minder subsidie uitgekeerd aan de bibliotheken, dit bedrag is wel gereserveerd voor 2026 in verband met de lopende ontwikkelingen van de bibliotheek vestigingen.

Toelichting 6: Milieuhandhaving
De bijdrage aan de Omgevingsdienst Drenthe is € 37.000 lager uitgevallen dan in eerste instantie door hen werd begroot. Daarnaast zijn vergoedingen ontvangen voor het opruimen van drugsafval en een "rommel" erf.

Toelichting 7: Duurzaamheid
Binnen het programma duurzaamheid wordt in veelal projectmatig gewerkt aan de duurzaamheidsopgave. Dit loopt over meerdere jaren heen. Dit geld wordt gereserveerd voor het volgende jaar.

Toelichting 8: Gebiedsfonds windmolens
Een deel van de subsidie wordt gedekt uit de OZB. Deze bijdrage staat geraamd op de post OZB niet-woningen en niet op deze post. Dit loopt budgettair neutraal.

Toelichting 9: Niet nader toegelichte afwijkingen
Binnen dit thema zijn meerdere kleine afwijkingen ontstaan die ieder afzonderlijk onder het in de financiële verordening vastgestelde verantwoordingsbedrag van € 50.000 blijven. Gezamenlijk vormen deze afwijkingen een nadeel van € 74.000. Deze verschillen worden niet nader toegelicht.

Onze leefomgeving

Onze leefomgeving	Verschil tussen begroting en rekening		Kapitaallasten		Restant te verklaren		
Thema	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Totaal	730	1.513	944		-214	1.513	1.299

Het verschil tussen de begroting en het werkelijke saldo van baten en lasten exclusief kapitaallasten is € 1.299.000 voordelig. De kapitaallasten worden afzonderlijk toegelicht, zie hiervoor 'toelichting centrale posten'. De belangrijkste afwijkingen op het thema 'Onze leefomgeving' zijn de volgende:

Bedragen x € 1.000	Voordeel/Nadeel	Toelichting
231	Voordeel	1: Planmatig onderhoud gebouwen
83	Voordeel	2: Wegen en verkeer
182	Voordeel	3: Sportaccommodaties
184	Voordeel	4: Plantsoen onderhoud en beheer
56	Voordeel	5: Riolering
98	Voordeel	6: Afval
69	Nadeel	7: Begraafplaatsen en crematoria
72	Voordeel	8: Ruimtelijke ordening
394	Voordeel	9: Grondexploitatie
68	Voordeel	10: Niet nader toegelichte afwijkingen

Toelichting 1: Planmatig onderhoud gebouwen
Een deel van de onderhoudswerkzaamheden die in 2025 gepland stonden zijn nog niet uitgevoerd. Het voordeel is gereserveerd, zodat de werkzaamheden volgend jaar uitgevoerd kunnen worden.

Toelichting 2: Wegen en verkeer
Het voordeel wordt veroorzaakt door hogere degeneratievergoedingen. Een financiële compensatie die nutsbedrijven of aannemers aan gemeenten betalen bij graafwerkzaamheden, ter dekking van de vervroegde slijtage van bestrating. De kosten van de uitvoerende medewerker worden ten laste gebracht van deze vergoeding, het restant budget wordt gereserveerd voor 2026.

Toelichting 3: Sportaccommodaties
Er zijn twee grote lopende projecten, Sportpark Borger en Sportpark Odoorn, die nog niet volledig zijn afgerond in 2025. Het resterende budget wordt overgebracht naar 2026 zodat de werkzaamheden volgend jaar uitgevoerd kunnen worden. Daarentegen zijn de exploitatielasten van de sportvelden, sportzalen en sporthallen hoger uitgevallen dan begroot.

Toelichting 4: Plantsoen onderhoud en beheer
Een deel van de beheer en onderhoudswerkzaamheden die in 2025 gepland stonden met betrekking tot het plantsoen zijn nog niet uitgevoerd. Het budget hiervoor wordt gereserveerd voor 2026 zodat de werkzaamheden volgend jaar uitgevoerd kunnen worden.

Toelichting 5: Riolering
Op het taakveld riolering wordt een voordeel gerealiseerd. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een bijdrage uit de voorziening. Deze bijdrage is noodzakelijk om alle rioleringskosten te kunnen dekken, ook voor de kosten die extracomptabel worden toegerekend aan de rioleringsheffing. Zie voor een uitgebreide toelichting de paragraaf Lokale heffingen.

Toelichting 6: Afval
Op het taakveld afval wordt een voordeel gerealiseerd doordat de opbrengsten op het ABP hoger zijn. Daarnaast zijn er lagere kosten ontstaan door minder ledigingen GFT afval en geen verhoging van het tarief voor verwerking van GFT afval. Er is een bedrag in de bestemmingsreserve en voorziening gestort op basis van deze voordelen. Zie voor een uitgebreide toelichting de paragraaf Lokale heffingen.

Toelichting 7: Begraafplaatsen en crematoria
Ondanks dat de kosten nagenoeg gelijk zijn gebleven, vallen de opbrengsten uit grafrechten lager uit dan begroot. Hierdoor ontstaat een nadeel op dit onderdeel.

Toelichting 8: Ruimtelijke ordening
Een deel van de projectmatige werkzaamheden voor de Omgevingswet lopen door in 2026 en zijn nog niet volledig afgerond. Het budget hiervoor wordt gereserveerd voor 2026 zodat de werkzaamheden volgend jaar doorgezet kunnen worden.

Toelichting 9: Grondexploitatie
Het grondbedrijf verloopt voor de exploitatie van de gemeente neutraal. Een eventueel saldo op dit taakveld ontstaat onder anderen door eventuele winstnemingen/verliezen in het grondbedrijf. Deze mutaties worden verrekend met de reserve/voorzieningen (zie taakveld 0.10).
De totale (tussentijdse) winstneming 2025 bedraagt € 630.400 (raming € 308.000). Daartegenover is het verlies bij enkele plannen gestegen en is er bij één plan teveel tussentijdse winst genomen. Per saldo gaat het hierbij om een bedrag van € 25.691. Deze bedragen zijn verwerkt in de reserve of voorzieningen per 31-12-2025.
Het restant verschil tussen de baten en lasten wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage in de administratiekosten door het grondbedrijf. Voor een uitgebreide toelichting betreffende het grondbedrijf verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid.

Toelichting 10: Niet nader toegelichte afwijkingen
Binnen dit thema zijn meerdere kleine afwijkingen ontstaan die ieder afzonderlijk onder het in de financiële verordening vastgestelde verantwoordingsbedrag van € 50.000 blijven. Gezamenlijk vormen deze afwijkingen een voordeel van € 68.000. Deze verschillen worden niet nader toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen		Verschil tussen begroting en rekening		Kapitaallasten		Restant te verklaren		
Taakvelden		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
0.5	Treasury	-92	-465	2	-676	-94	211	117
0.61	OZB woningen	-92	277			-92	277	185
0.62	OZB niet-woningen	56	-278			56	-278	-222
0.64	Belastingen overig	-36				-36		-36
0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	150	-839			150	-839	-689
0.8	Overige baten en lasten	503	-73	485	-20	18	-53	-35
Totaal		**489**	**-1.378**	**487**	**-696**	**2**	**-682**	**-680**

Het verschil tussen de begroting en het werkelijke saldo van baten en lasten exclusief kapitaallasten is € 680.000 voordelig/nadelig. De kapitaallasten worden afzonderlijk toegelicht, zie hiervoor 'toelichting centrale posten'. De belangrijkste afwijkingen op de algemene dekkingsmiddelen zijn de volgende:

Bedragen x € 1.000	Voordeel/Nadeel	Toelichting
117	Voordeel	1: Treasury
185	Voordeel	2: OZB woningen
222	Nadeel	3: OZB niet-woningen
689	Nadeel	4: Uitkeringen gemeentefonds
71	Nadeel	5: Niet nader toegelichte afwijkingen

Toelichting 1: Treasury
In het verslagjaar is per saldo sprake van een rentevoordeel. Aan renteopbrengsten uit verstrekte leningen aan gemeenten en uit hoofde van schatkistbankieren is een bedrag van € 210.500 ontvangen. Daarnaast is van het grondbedrijf een rentevergoeding ontvangen van € 16.900. Tegenover deze baten staat dat aan rente op langlopende en kortlopende leningen per saldo € 93.290 meer is uitgegeven dan begroot. In totaal resulteert dit in een positief rentesaldo.

Toelichting 2: OZB woningen en niet-woningen
De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen wordt verdeeld over 2 taakvelden. Het gaat om taakveld 0.61 OZB woningen en taakveld 0.62 OZB niet woningen. Op het taakveld OZB-woningen ontstaat een voordeel van € 185.000, terwijl op het taakveld OZB niet woningen een nadeel van € 222.000 is ontstaan. De WOZ-waarde van de woningen is meer gestegen dan we hadden geraamd bij de tariefberekening, terwijl de WOZ-waarde van de niet woningen minder is gestegen dan we hadden geraamd. Op het moment dat de tarieven worden berekend, is de herwaardering nog niet afgerond. De totale opbrengst wijkt slechts € 37.000 af van de begroting, dat is 0,4% van de totale raming.

Toelichting 4: Uitkeringen gemeentefonds
We hebben in 2025 minder ontvangen dan verwacht. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat we in 2025 nog een aantal nadelige verrekeningen hebben gehad over 2023 en 2024. Deze nadelige verrekeningen zijn ontstaan door de aanpassing van een aantal berekeningsmaatstaven.

Toelichting 5: Niet nader toegelichte afwijkingen
Binnen dit thema zijn meerdere kleine afwijkingen ontstaan die ieder afzonderlijk onder het in de financiële verordening vastgestelde verantwoordingsbedrag van € 50.000 blijven. Gezamenlijk vormen deze afwijkingen een nadeel van € 71.000. Deze verschillen worden niet nader toegelicht.

Overhead

Overhead	Verschil tussen begroting en rekening		Kapitaallasten		Restant te verklaren		
Taakvelden	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	81	57	246	0	-165	57	-108
Totaal	**81**	**57**	**246**		**-165**	**57**	**-108**

Het verschil tussen de begroting en het werkelijke saldo van baten en lasten exclusief kapitaallasten is € 108.000 nadelig. De kapitaallasten worden afzonderlijk toegelicht, zie hiervoor 'toelichting centrale posten'. De belangrijkste afwijkingen op het onderdeel 'Overhead' zijn de volgende:

Bedragen x € 1.000	Voordeel/Nadeel	Toelichting
172	Nadeel	1: ICT Kosten
57	Voordeel	2: Vergoedingen uitgeleend personeel
7	Voordeel	3: Niet nader toegelichte afwijkingen

Toelichting 1: ICT Kosten
De ICT kosten nemen de laatste jaren (fors) toe. Dit komt doordat de prijzen van hard- en software meer dan de gemiddelde inflatie stijgen. Ook door toename van de ambtelijke organisatie van 230 naar 285 medewerkers, stijgen de ICT kosten als gevolg van meer licenties en hardware. Tot slot stijgen de kosten ook door diverse ICT ontwikkelingen zoals verclouding en AI.

Toelichting 2: Vergoedingen uitgeleend personeel
De baten zijn € 57.000 hoger dan begroot. Dit is een gevolg van de hogere vergoedingen voor door ons verleende diensten (schoonmaak) en een vergoeding vanuit het talentennetwerk georganiseerd vanuit de gemeente Emmen waarvoor de gemeente personeel heeft uitgeleend.

Toelichting 3: Niet nader toegelichte afwijkingen
Binnen dit thema zijn meerdere kleine afwijkingen ontstaan die ieder afzonderlijk onder het in de financiële verordening vastgestelde verantwoordingsbedrag van € 50.000 blijven. Gezamenlijk vormen deze afwijkingen een voordeel van € 7.000. Deze verschillen worden niet nader toegelicht.

Vennootschapsbelasting (VpB)

Vennootschapsbelasting (VPB)	Verschil tussen begroting en rekening		Kapitaallasten		Restant te verklaren		
Taakvelden	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	76				76		76
Totaal	**76**				**76**		**76**

Op dit taakveld verwerkt de gemeente de te betalen vennootschapsbelasting (VPB). De gemeente is VPB verschuldigd indien er in het jaar fiscale winst is gerealiseerd.

De gemeente heeft in 2020 met de belastingdienst een vaststellingsovereenkomst gesloten. In deze vaststellingsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de wijze van berekenen van de fiscale positie.
De fiscale winst (belastingwetgeving) zoals is berekend kan afwijken van de bedrijfseconomische winst (uitgangspunten BBV). Dit door bijvoorbeeld verschillen in waardering van balansposten en de wijze van toerekening van kosten aan een bepaald jaar.

De gemeente is met name belastingplichtig voor de resultaten uit grondexploitatie. Er is door de belastingdienst voor het jaar 2025 een voorlopige aanslag opgelegd van € 96.778. Na het indienen van de definitieve aangiften 2023 en 2024 zijn er verminderingsaanslagen opgelegd. Op de voorlopige aanslagen 2023 en 2024 is een bedrag van € 172.546 terugbetaald. Door deze terugbetalingen ontstaat er per saldo een voordeel van € 75.768 op deze post. De opbrengst is in overeenstemming met de beleidslijn toegevoegd aan de bufferreserve grondbedrijf.

Toelichting centrale posten

Afschrijvingslasten
In onderstaand overzicht worden de afschrijvingslasten per thema weergegeven.

In de toelichting op de verschillende taakvelden is een verklaring gegeven waarbij de verschillen op de afschrijvingslasten niet zijn meegenomen. Het geeft een beter inzicht om het centraal weer te geven en toe te lichten. Dit voorkomt dat je vaak dezelfde verklaring moet geven of verwijzen naar andere producten. De verschillen in de afschrijvingslasten op de verschillende thema's zijn hier op een rijtje gezet. Het uiteindelijke voordeel is € 1.062.193.

Het voordeel op de afschrijving komt doordat niet alle voorgenomen investeringen in het jaar zijn gerealiseerd. Hierdoor vallen er afschrijvingslasten vrij (onderuitputting).

Onderdelen	AFSCHRIJVING		
	Begroting	Werkelijk	Saldo
Thema 1, onze inwoners	98.330	10.887	87.443
Thema 3, onze toekomst	40.800	34.734	6.066
Thema 4, onze leefomgeving	3.323.176	3.969.881	-646.705
Overige baten en lasten	1.484.655	-	1.484.655
Overhead	361.156	230.422	130.734
Te verklaren verschil	**5.308.117**	**4.245.924**	**1.062.193**

Mutaties reserves

Mutaties reserves	Verschil tussen begroting en rekening		Kapitaallasten		Restant te verklaren		
Taakvelden	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.10 Mutaties reserves	-4.336	1.121			-4.336	1.121	-3.215
Totaal	**-4.336**	**1.121**			**-4.336**	**1.121**	**-3.215**

Het verschil tussen de begroting en het werkelijke saldo van baten en lasten exclusief kapitaallasten is € 3.215.000 voordelig/nadelig. Nadelen op deze post bestaan uit toevoegingen aan reserves die niet begroot waren. Voordelen op deze post bestaan uit onttrekkingen uit reserves die niet begroot waren. De afwijking op de mutatie reserves zijn de volgende:

Bedragen x € 1.000	Voordeel/Nadeel	Toelichting
1.945	Nadeel	1: Nog uit te voeren werken (NUW)
56	Nadeel	2: Afval & riolering
819	Nadeel	3: Opvang ontheemden
359	Nadeel	4: Grondbedrijf
140	Nadeel	5: Realisatiestimulans
128	Voordeel	6: Levensloopbestendig wonen
24	Nadeel	7: Niet nader toegelichte afwijkingen

Toelichting 1: Nog uit te voeren werken (NUW)
Na de BERAP II 2025 zijn er extra reserveringen opgenomen in de NUW. Dit komt doordat er pas aan het einde van het jaar een goed beeld is of projecten financieel afgesloten kunnen worden of dat deze nog doorlopen in het volgende jaar. Daarnaast zijn er in de decembercirculaire middelen beschikbaar gesteld via doeluitkeringen, deze zijn ook gereserveerd via de NUW voor 2026. Dit heeft geleid tot een extra toevoeging van € 1.945.000 aan de bestemmingsreserve NUW ten opzichte van de BERAP II 2025.

De specificatie van de opgenomen reserveringen in de NUW zijn te vinden in de bijlage 'Nog uit te voeren werken'.

Toelichting 2: Afval & riolering
Bij de jaarafsluiting is de resultatenrekening opgesteld voor afval en riolering. Hieruit is gebleken dat er minder kosten zijn gemaakt dan begroot. Dit verschil wordt als efficiencyvoordeel toegevoegd aan de desbetreffende bestemmingsreserves. Zie de paragraaf lokale heffingen voor extra toelichting over deze efficiencyvoordelen.

Toelichting 3: Opvang ontheemden
De gemeente heeft een bestemmingsreserve Noodopvang Ontheemden. In deze bestemmingsreserve worden middelen gestort die niet worden ingezet gedurende het jaar zelf. Aan het einde van het jaar was er € 750.000 aan niet benutte middelen. Deze zijn gereserveerd. Verder is in de decembercirculaire een extra bedrag van € 69.000 uitgekeerd aan de gemeente. Dit bedrag is tevens toegevoegd aan de bestemmingsreserve Noodopvang Ontheemden.

Toelichting 4: Grondbedrijf
Aan het einde van het jaar worden de grondexploitaties van de gemeente geactualiseerd. Hiermee ontstaat een nieuw beeld van de verwachte verliezen en de tussentijdse winstnemingen. Dit wordt verrekend met de bufferreserve gronden. In 2025 hebben de winstnemingen gezorgd voor een extra toevoeging aan de bufferreserve gronden. Voor een uitgebreide toelichting betreffende het grondbedrijf verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid.

Toelichting 5: Realisatiestimulans
Conform de BBV is de nog te ontvangen bijdrage ad. € 140.000 uit het "Realisatiestimulans bouw betaalbare woningen" voor 2025 ingeboekt in dit jaar. Vervolgens is dit bedrag gestort in de reserve.

Toelichting 6: Levensloopbestendig wonen
Voor het project levensloop bestendig wonen 2e Exloërmond is € 256.000 beschikbaar gesteld. Hiervan wordt 50% gedekt uit de bufferreserve gronden en 50% als subsidie verleend door de provincie Drenthe. Deze bijdrage is vastgesteld in de raadsvergadering van 28 september 2023. Conform BBV-voorschriften, is er € 128.000 onttrokken uit de bufferreserve gronden.

Toelichting 7: Niet nader toegelichte afwijkingen
Binnen dit thema zijn meerdere kleine afwijkingen ontstaan die ieder afzonderlijk onder het in de financiële verordening vastgestelde verantwoordingsbedrag van € 50.000 blijven. Gezamenlijk vormen deze afwijkingen een nadeel van € 24.000. Deze verschillen worden niet nader toegelicht.

Onvoorzien en beleidsintensivering

In overeenstemming met de BBV-voorschriften is hier het verloop weergegeven van de post onvoorzien en beleidsintensivering.

Onvoorzien en beleidsintensivering	
Onvoorzien	
Primitieve begroting, structureel vast bedrag per inwoner	50.000
Raadsbesluit subsidie lokale politieke partijen	-6.580
Eindstand onvoorzien	**43.420**
Beleidsintensivering / nieuw beleid	
Primitieve begroting, beschikbaar per 1-1-2025	516.772
Mutaties BERAP 2025-I	-422.462
Kadernota 2025	89.888
Mutaties BERAP 2025-II	1.958.765
Stelpost indexaties	111.004
Eindstand beleidsintensivering / nieuw beleid	**2.253.967**
Saldo per 31-12-2025	**2.297.387**

Toelichting:
In BERAP 2025-II hebben we het geprognosticeerd rekeningresultaat bepaald aan de hand van de raming op onvoorzien, beleidsintensivering, stelpost indexatie en saldo begroting.

Overzicht van incidentele baten en lasten per thema

Omschrijving	Lasten		Baten		Saldo	
	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel
Onze inwoners	48.254.088	7.753.497	9.024.276	7.927.808	-39.229.812	174.311
Onze economie	1.018.292	21.435	2.861.077	11.730	1.842.785	-9.704
Onze toekomst	5.908.615	2.290.218	677.439	1.346.706	-5.231.176	-943.512
Onze leefomgeving	30.326.192	1.485.215	11.051.845	974.566	-19.274.347	-510.649
Alg. dekkingsmiddelen	1.274.639	-	73.435.831	-	72.161.192	-
Overhead	12.063.564	16.472	201.947	-	-11.861.617	-16.472
Vennootschapsbelasting	-75.768	-	-	-	75.768	-
Overige baten en lasten	1.166	-	-103.499	-	-104.665	-
Mutaties reserves	-	11.650.958	141.004	16.231.164	141.004	4.580.206
	98.770.788	**23.217.794**	**97.289.921**	**26.491.974**	**-1.480.867**	**3.274.180**

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Omschrijving	Toevoeging		Onttrekking		Mutatie
	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	2025
ALGEMENE RESERVE					
Weerstandsdeel alg. reserve (WAR)	-	451.032	-	-	451.032
Vrije algemene reserve (VAR)	-	500.000	-	-3.652.544	-3.152.544
Totaal algemene reserve	**-**	**951.032**	**-**	**-3.652.544**	**-2.701.512**
BESTEMMINGSRESERVES					
Algemeen					
Bufferreserve grondbedrijf	-	844.348	-	-665.421	178.927
Herstructureringsfonds	-	-	-	-58.596	-58.596
Nog uit te voeren werken	-	6.395.256	-	-10.780.142	-4.384.886
Reserve generatiepact (vh begr.saldo)	-	-	-	-63.154	-63.154
Onderhoud zwembaden	-	-	-	-10.000	-10.000
Reserve rioleringen	-	8.729	-	-	8.729
Bestemmingsreserve afval	-	47.539	-	-	47.539
BR deelgebiedvisie "De Monden"	-	-	-	-20.000	-20.000
Bestemm.res. Hervormingsagenda jeugdzorg	-	1.500.000	-	-979.000	521.000
Bestemmingsreserve Noodopvang ontheemden	-	819.054	-	-	819.054
Reserve bouw brandweerkazerne	-	-	-	-755	-755
Renovatie kleedacc./kantine Valthe	-	-	-	-1.552	-1.552
Gekoppelde reserve	-	1.085.000	-141.004	-	943.996
Totaal bestemmingsreserves	**-**	**10.699.926**	**-141.004**	**-12.578.620**	**-2.019.698**
Eindtotaal	**-**	**11.650.958**	**-141.004**	**-16.231.164**	**-4.721.210**

Gerealiseerd resultaat

De saldi op beleidsintensivering, onvoorzien en stelpost indexatie sluiten met een positief saldo van € 2.297.387. Tezamen met het saldo van de begroting geeft dit een prognose van het uiteindelijk verwacht resultaat van € 2.324.015.
Het werkelijk resultaat is uiteindelijk € 1.793.313 geworden. Het verschil tussen het verwachte resultaat en het werkelijke resultaat bedraagt dan € 530.703.

Rekeningresultaat	
Saldo begroting, stand BERAP 2025-II	26.628
Beleidsintensivering, stand BERAP 2025-II	2.142.963
Onvoorzien, stand BERAP 2025-II	43.420
Stelpost indexatie, stand BERAP 2025-II	111.004
Saldo prognose resultaat, stand BERAP 2025-II	**2.324.015**
Gerealiseerd rekeningresultaat 2025	**1.793.313**
Verschil	**-530.703**

Motie "Versterking van het grondbedrijf ten behoeve van starters"
In de raadsvergadering van 19 februari 2026 heeft de raad de motie "Versterking van het grondbedrijf ten behoeve van starters" aangenomen. Hierin wordt o.a. voorgesteld om bij een positief rekeningresultaat, indien deze niet nodig is voor bestaande wettelijke taken, een deel in te zetten voor versterking van het grondbedrijf. Dit bedrag is expliciet bedoeld voor kavels voor starters.
In 2026 wordt hiervoor beleid opgesteld. Voor de bestemming van het rekeningresultaat 2025 is nog geen beleid opgesteld voor de invulling van de motie.

Realisatiestimulans woningbouw Rijk
Op grond van de regeling "Realisatiestimulans woningbouw" ontvangen wij van het Rijk een bedrag van € 7.000 per gestarte bouw van een betaalbare woning. In 2025 wordt een subsidie verwacht van totaal € 140.000. Dit bedrag is gestort in de bufferreserve gronden.

Vooruitlopend op toekomstig beleid:
Zolang nog geen definitief beleid is vastgesteld voor invulling van deze motie, stellen wij voor om in het verlengde van de stimuleringsregeling, een bedrag van € 140.000 uit het rekeningresultaat te bestemmen voor de versterking van het grondbedrijf.
Zowel het ontvangen bedrag van het Rijk, als het bedrag uit het rekeningresultaat, samen € 280.000, worden vervolgens gestort in de nieuwe bestemmingsreserve "Betaalbare starterskavels" (BERAP II 2026).

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Algemeen
Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topinkomens in de Publieke en de Semipublieke Sector (hierna: WNT) ingegaan.

Het normenkader rondom de WNT is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 20 juni 2014, nr. 2014-0000315901, houdende wijziging van de Beleidsregels toepassing WNT (2013), vaststelling van de Beleidsregels toepassing WNT 2014 en wijziging van het Besluit BZK-toezicht en handhaving WNT (vaststelling normenkader WNT 2014).

Bezoldiging
Deze nieuwe wet bevat openbaarmakingregels via de jaarstukken over de bezoldiging van de topfunctionarissen, ook als zij de norm niet overschrijden. Daarnaast moet van een ieder, dat wil zeggen elke medewerker die geen topfunctionaris is, die een hogere bezoldiging krijgt dan de norm, dit (op functieniveau, dus niet op naam) worden vermeld in de jaarstukken.
De WNT stelt, naast een verplichting tot openbaarmaking, een maximum aan de bezoldiging en de contractuele ontslagvergoeding vast. Op grond van de wet bedraagt de totale maximale bezoldiging (exclusief sociale verzekeringspremies) na indexering voor 2025 € 246.000 (2024: € 233.000) of een pro rata gedeelte bij deeltijddienstverbanden of dienstverbanden korter dan een jaar. Dit bedrag is inclusief het werkgeversdeel in de pensioenpremie. Het maximum van € 246.000 (2025) (2024: € 233.000) geldt ook voor contracten met ingehuurde derden die in enige periode van achttien maanden langer dan zes maanden voor de organisatie werkzaam zijn. Voorbeelden zijn zzp’ers, personen met een management-BV en (interim)arbeidskrachten van adviesbureaus.
De beloning in het sectoraal bezoldigingsregime mag niet uitstijgen boven de voor die sector geldende norm. Deze norm wordt door de betrokken minister vastgesteld. Ten slotte geldt er een bonusverbod, tenzij een bonus bij uitzondering is toegestaan op grond van een algemene maatregel van bestuur.

Hierna vindt u de bezoldigingsgegevens van de bij de gemeente Borger-Odoorn werkzame personen die aangewezen zijn als topfunctionaris in de zin van de WNT.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2025	**L. Bennema**	**I. Oosting**
Functiegegevens	**Gem.secr.**	**Griffier**
Aanvang functievervulling in 2025	1-1-2025	1-1-2025
Einde functievervulling in 2025	31-12-2025	31-12-2025
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 117.791	€ 93.806
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.548	€ 15.401

Bezoldiging totaal	**€ 136.339**	**€ 109.207**
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 246.000	€ 246.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terug-ontvangen bedrag	n.v.t	n.v.t
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t	n.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t	n.v.t
Gegevens 2024		
Aanvang functievervulling in 2024	1-9-2024	1-1-2024
Einde functievervulling in 2024	31-12-2024	31-12-2024
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 37.898	€ 93.275
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 6.134	€ 12.822
Bezoldiging totaal	**€ 44.032**	**€ 106.097**
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 77.667	€ 233.000

Voor alle topfunctionarissen geldt dat het geldende beloningsmaximum over 2025 niet is overschreden. De gemeente Borger-Odoorn heeft over 2025 voldaan aan de WNT.

Ontslagvergoedingen
De ontslagvergoeding voor de topfunctionaris mag niet meer bedragen dan de som van de beloning en de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn over de twaalf maanden voorafgaand aan de beëindiging van het dienstverband, tot maximaal € 75.000,- bruto (artikelen 2.10 en 3.7 WNT). Bij een deeltijddienstverband geldt dit maximum naar rato. De bezoldiging over de periode waarin de topfunctionaris, vooruitlopend op de beëindiging van het dienstverband, geen taken meer vervult valt in beginsel onder het maximumbedrag. Dit betekent dat het salaris gedurende non-activiteit wordt aangemerkt als ontslaguitkering en maximaal
€ 75.000 mag bedragen. Dit geldt niet als de topfunctionaris geen taken meer verricht wegens het opnemen van vakantiedagen, arbeidsongeschiktheid of een schorsing hangende een onderzoek.

In 2025 is inzake topfunctionarissen geen ontslagvergoeding uitbetaald die de norm te boven gaat. Tevens is in 2025 geen ontslagvergoeding aan niet-topfunctionarissen betaald hoger dan het geldende maximum.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeesters en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begroting-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief dotaties aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.206.752. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding
Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 2.494.301 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 2.206.752. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.688.060 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Bevinding

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten binnen de thema's	1.409.184
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	278.876
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**1.688.060**
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt hiernaar verwezen. De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	1.688.060 -
Voorwaardencriterium	
6. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	806.241
M&O criterium	
7. Geen bevindingen.	-
Eindtotaal Onrechtmatigheden	**2.494.301**

Waarvan acceptabel	1.688.060
Waarvan niet-acceptabel (zie paragraaf bedrijfsvoering voor toelichting)	806.241

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Sisa-verantwoording

Voor het verantwoordingsjaar 2025 wordt het principe van Single information Single audit (SiSa) ten aanzien van specifieke uitkeringen toegepast. Dit principe heeft belangrijke gevolgen voor de wijze waarop gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen informatie verstrekken aan het Rijk over specifieke uitkeringen.

Met de invoering van SiSa zijn de aparte verantwoordingen, controleprotocollen en accountantscontroles komen te vervallen. Maakt de gemeente gebruik van een van de specifieke regelingen waarop Sisa van toepassing is, dan kan voor de controle van de besteding voortaan worden volstaan met de reguliere accountantscontrole van de jaarrekening van de gemeente.

Door middel van een bijlage bij de jaarrekening dient verantwoording te worden afgelegd over de besteding aan de verstrekkers van deze uitkeringen. De bijlage is een voorgeschreven model dat door het Centraal Bureau voor de Statistiek beschikbaar is gesteld. In deze bijlage zijn hiertoe een aantal kengetallen c.q. bedragen opgenomen. Deze bijlage is hierna opgenomen voor de regelingen die voor onze gemeente van toepassing zijn.

Voor de verantwoording over de specifieke uitkeringen aan het Rijk moeten gemeenten de jaarstukken, inclusief de bijlage, het rapport van bevindingen van de accountant en de controleverklaring van de accountant vóór 15 juli 2026 digitaal aanleveren bij het Centraal Bureau voor de Statistiek.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek**	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
					Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2		
		Gemeenten						
			Aard controle D2	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: B2/01	*Indicator: B2/02*	*Indicator: B2/03*	*Indicator: B2/04*	*Indicator: B2/05*	
			0	3	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1	**Reeks 1**				
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				
			Keuze werkelijke kosten	**Keuze werkelijke kosten**				
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: B2/06	*Indicator: B2/07*				

			Reeks 1	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten	**Werkelijke kosten**	**Keuze werkelijke kosten**	**Keuze werkelijke kosten**	**Werkelijke kosten**	**Werkelijke kosten**
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: B2/08	*Indicator: B2/09*	*Indicator: B2/10*	*Indicator: B2/11*	*Indicator: B2/12*	*Indicator: B2/13*
			€0	€ 0			€0	€0
			Reeks 2	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*

			Indicator: B2/14	*Indicator: B2/15*	*Indicator: B2/16*	*Indicator: B2/17*	*Indicator: B2/18*	*Indicator: B2/19*
			€804	€14.506	€0	€10.606	€0	€0
			Reeks 2	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Totaal**	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: B2/20	*Indicator: B2/21*	*Indicator: B2/22*	*Indicator: B2/23*	*Indicator: B2/24*	
			€12.707	€37.055	€0	€ 0	€13.511	
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: C62/01	*Indicator: C62/02*				
			€ 0	Nee				

BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: C92/01	*Indicator: C92/02*	*Indicator: C92/03*	*Indicator: C92/04*	*Indicator: C92/05*	
			€ 30.639	€ 5.407	4	165	37	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstanden beleid 2023-2026 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
						Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05		
		Gemeenten						
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*

			Indicator: D8/01	*Indicator: D8/02*	*Indicator: D8/03*	*Indicator: D8/04*	*Indicator: D8/05*	*Indicator: D8/06*
			€ 297.069	€ 2.200	€ 72.184	€ 0	€ 214.333	€ 314.738
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
				Bedrag		**Bedrag**		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*		
			Indicator: D8/07	*Indicator: D8/08*	*Indicator: D8/09*	*Indicator: D8/10*		
		1						
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			

				Nationaal Programma Onderwijs nemen				
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*			
			Indicator: D14/01	*Indicator: D14/02*	*Indicator: D14/03*			
			€ 22.965	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: D14/04	*Indicator: D14/05*	*Indicator: D14/06*	*Indicator: D14/07*		
			€ 0	€ 22.965	€ 0	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal		

				Programma Onderwijs	gemeente invullen	Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*		
			Indicator: D14/08	*Indicator: D14/09*	*Indicator: D14/10*	*Indicator: D14/11*		
		1						
		2						
		10						
OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t*
			Indicator: D23/01	*Indicator: D23/02*	*Indicator: D23/03*	*Indicator: D23/04*	*Indicator: D23/05*	*Indicator: D23/06*
		1	SB230097	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 8.848	€ 8.848	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 15.484
		2	SB230097	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte	€ 11.616	€ 6.636	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte	€ 64.137

				bibliotheekvoorzieng			bibliotheekvoorzieng	
		3	SB230098	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 22.120	€ 22.120	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 35.392
		4	SB230098	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 45.232	€ 19.840	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorzieng	€ 97.753
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: D23/07					
		1	Nee					
		2	Nee					
		3	Nee					
		4	Nee					
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten						
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E20/01	*Indicator: E20/02*	*Indicator: E20/03*	*Indicator: E20/04*		
			€ 29.710	€ 1.630.851	€ 901.250	Ja		

			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E20/05	*Indicator: E20/06*	*Indicator: E20/07*	*Indicator: E20/08*		
		1	105 Verbreden van fietspaden | aantal in meters	Ja	700	Eindverantwoording in 2021 afgelegd		
		2	107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Ja	65	Eindverantwoording in 2020 afgelegd		
		3	116 Aanleg van rijbaanscheiding door rammelstrook op asmarkering | aantal in meters	Ja	640	Eindverantwoording in 2021 afgelegd		
		4	119 Aanleg van een fietsoversteek (middeneiland), alleen bij een kruispunt | aantal in st	Ja	1	Eindverantwoording in 2022 afgelegd		

		5	117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur | aantal in meters	Ja	2.930	Eindverantwoording in 2022 afgelegd		
		6	201 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden | aantal in meters	Ja	66.982	meter		
		7	205 Verbreden van fietspaden | aantal in meters	Ja	2.600	Eindverantwoording in 2022 afgelegd		
		8	210 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone | aantal in st	Ja	5	Eindverantwoording in 2022 afgelegd		
IenW	**E44**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E44/01	*Indicator: E44/02*	*Indicator: E44/03*	*Indicator: E44/04*	*Indicator: E44/05*	*Indicator: E44/06*
		1	IENW/BSK-2022/276160	€ 53.673	€ 293.472	€ 892.114	€ 1.371.711	Ja
		2	IENW/BSK-2022/276160	€ 37.365	€ 50.146	€ 74.729	€ 100.291	Nee
		3	IENW/BSK-2024/45003	€ 7.306	€ 19.336	€ 22.255	€ 46.316	Ja

		4	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 74.581	€ 0	€ 931.514	Ja
		5	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 17.888	€ 69.083	€ 443.172	Ja
		6	IENW/BSK-2022/276160	€ 38.942	€ 38.942	€ 847.763	€ 847.763	Ja
		7	IENW/BSK-2024/45003	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		8	IENW/BSK-2024/45003	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		9	IENW/BSK-2024/45003	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		10	IENW/BSK-2022/48009	€ 0	€ 24.089	€ 0	€ 48.908	Nee
		11	IENW/BSK-2022/48009	€ 0	€ 24.341	€ 0	€ 48.682	Nee
		12	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		13	IENW/BSK-2022/48009	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		14	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		15	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		16	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		17	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		18	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		19	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		20	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		21	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

		22	IENW/BSK-2022/276160	€ 24.302	€ 34.154	€ 48.604	€ 68.607	Nee
		23	IENW/BSK-2022/276160	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		24	IENW/BSK-2022/48009	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		25	IENW/BSK-2024/45003	€ 36.223	€ 36.223	€ 73.544	€ 73.544	Nee
			Kopie beschikkingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: E44/07	*Indicator: E44/08*	*Indicator: E44/09*			
		1	IENW/BSK-2022/276160	Afkoppelen Zuiderdiep/ Hoofdstraat Buinerveen	Ja			
		2	IENW/BSK-2022/276160	De Slieten - kanaal Buinen/ Schoonoord	Nee			
		3	IENW/BSK-2024/45003	Plan Oosterwijk vergroten waterberging	Ja			
		4	IENW/BSK-2022/276160	Coevorden Weeshuisweide	Ja			
		5	IENW/BSK-2022/276160	Coevorden Molenbelt	Ja			
		6	IENW/BSK-2022/276160	Sleen Menso Altingstraat	Ja			

		7	IENW/BSK-2024/45003	Parkeerterrein De Pampert (Coevorden)	Nee			
		8	IENW/BSK-2024/45003	Herinrichting Markt en Haven	Nee			
		9	IENW/BSK-2024/45003	Vergroenen Monierweg	Nee			
		10	IENW/BSK-2022/48009	Groot onderhoud Laarakkers te Ommen	Nee			
		11	IENW/BSK-2022/48009	Fietsstructuur wijk Dante (1e tranche)	Nee			
		12	IENW/BSK-2022/276160	Fietsstructuur wijk Dante (2e tranche)	Nee			
		13	IENW/BSK-2022/48009	Herontwikkeling Spinde te Hardenberg	Nee			
		14	IENW/BSK-2022/276160	Hardenberg, aanpak oppervlakkige afstroming Lage Doelen	Nee			
		15	IENW/BSK-2022/276160	Aanpak knelpunt Baalder	Nee			
		16	IENW/BSK-2022/276160	Dedemsvaart - Julianastraat en centrum	Nee			
		17	IENW/BSK-2022/276160	Dedemsvaart - Rozenstraat	Nee			
		18	IENW/BSK-2022/276160	Dedemsvaart - Componistenbuurt	Nee			
		19	IENW/BSK-2022/276160	Dedemsvaart - Latyrusstraat	Nee			

		20	IENW/BSK-2022/276160	Heemse, Hazenbosch	Nee			
		21	IENW/BSK-2022/276160	Slagharen Vergouwlaan/Veenstraat / De Schadde	Nee			
		22	IENW/BSK-2022/276160	Reconstructie Haardijk en aanleg snelfietsroute	Nee			
		23	IENW/BSK-2022/276160	Marktplein, Hardenberg	Nee			
		24	IENW/BSK-2022/48009	Verbetering afwatering Hardenberg en vernieuwing gemaal Baalder	Nee			
		25	IENW/BSK-2024/45003	Bergingscapaciteit Schoonebeekerdiep	Nee			
			Kopie beschikkingsnummer	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden	Correctie cofinanciering (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E44/10	*Indicator: E44/11*	*Indicator: E44/12*	*Indicator: E44/13*		
		1	IENW/BSK-2022/276160	Ja	€ 0	€ 0		

		2	IENW/BSK-2022/276160	Ja	€ 0	€ 0		
		3	IENW/BSK-2024/45003	Ja	€ 0	€ 0		
		4	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		5	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 69.083		
		6	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 38.942	€ 847.763		
		7	IENW/BSK-2024/45003	Nee	€ 0	€ 0		
		8	IENW/BSK-2024/45003	Nee	€ 0	€ 0		
		9	IENW/BSK-2024/45003	Nee	€ 0	€ 0		
		10	IENW/BSK-2022/48009	Nee	€ 0	€ 0		
		11	IENW/BSK-2022/48009	Nee	€ 0	€ 0		
		12	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		13	IENW/BSK-2022/48009	Nee	€ 0	€ 0		
		14	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		15	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		16	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		17	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		18	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		19	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		

		20	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		21	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		22	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 24.302	€ 48.604		
		23	IENW/BSK-2022/276160	Nee	€ 0	€ 0		
		24	IENW/BSK-2022/48009	Nee	€ 0	€ 0		
		25	IENW/BSK-2024/45003	Nee	€ 36.223	€ 73.544		
IenW	**E81**	**Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022**	Besteding (jaar T-1)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E81/01	*Indicator: E81/02*	*Indicator: E81/03*	*Indicator: E81/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten						
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E84/01	*Indicator: E84/02*	*Indicator: E84/03*	*Indicator: E84/04*		
			€ 555.905	€ 720.199	€ 390.778	Ja		

			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E84/05	*Indicator: E84/06*	*Indicator: E84/07*	*Indicator: E84/08*		
		1	318 Verbreden van fietspaden|aantal in Meters	Ja	2.356	meter		
		2	350 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/h-zone|aantal in Stuks	Ja	4			
		3	348 Aanleg van een fietsoversteek via een middeneiland, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Ja	2			
		4	332 Wegversmalling|aantal in Stuks	Ja	4	Eindverantwoording in 2024 afgelegd		
		5	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Ja	2	Eindverantwoording in 2024 afgelegd		

IenW	E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Beschikkingsnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1)	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
				Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E104/01	*Indicator: E104/02*	*Indicator: E104/03*	*Indicator: E104/04*	*Indicator: E104/05*	*Indicator: E104/06*
		1	*BSK-2023/374896*		€ 32.248	€ 107.444	0	0
		2						
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E104/07	*Indicator: E104/08*	*Indicator: E104/09*	*Indicator: E104/10*		
		1	BSK-2023/374896	0	0	Nee		
		2						
		3						
		4						

			Naam infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee)	
				Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: E104/11	*Indicator: E104/12*	*Indicator: E104/13*	*Indicator: E104/14*	*Indicator: E104/15*	
		1	*Uitbreiden parkeergelegenheid*		€ 5.375	€ 17.908	Nee	
		2	*Toegang P+R verplaatst*		€ 3.839	€ 12.791	Nee	
		3	*Bewaakte fietsenstalling*		€ 3.839	€ 12.791	Nee	
		4	*Uitbreiden voorzieningen voor OV (gezamenlijke wachtruimte, pakketkleuizen, restauratie, openbaar toilet*		€ 19.195	€ 63.954	Nee	
IenW	**E120**	**Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030**	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E120/01	*Indicator E120/02*	*Indicator: E120/03*	*Indicator: E120/04*		

			€ 287.117	€ 287.117	€ 204.881	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E120/05	*Indicator: E120/06*	*Indicator: E120/07*	*Indicator: E120/08*		
		1	418 Verbreden van fietspaden, aantal in m	Ja	300	meter		
		2	444 Veilig inrichten van 30 km/uur wegen, aantal in m	Nee	400	meter		
		3	448 Aanleg van een fietsoversteek via een middeneiland, alleen bij een kruispunt op 50-wegen, aantal in st	Ja	1	stuks		
		4	480 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 80 km/uur weg naar een ETW 60 km/uur weg, aantal in m	Nee	0	meter		
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025**	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/01	*Indicator: G2/02*	*Indicator: G2/03*	*Indicator: G2/04*	*Indicator: G2/05*	*Indicator: G2/06*
			€ 6.565.632	€ 69.520	€ 278.444	€ 0	€ 67.744	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*

			Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
			€ 73.277	€ 114.386	€ 0	€ 1.171.389	€ 6.688	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Gemeente					
			Participatiewet (PW)					
			Aard controle D2	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: G2/13	*Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025**	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)

		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004						
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G3/01	*Indicator: G3/02*	*Indicator: G3/03*	*Indicator: G3/04*	*Indicator: G3/05*	*Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 14.441	€ 1.753	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: G3/07	*Indicator: G3/08*	*Indicator: G3/09*	*Indicator: G3/10*	*Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025**	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

		opgericht op grond van de Wgr						
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.344	€ 21.141	€ 1.511
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 1.344	€ 21.141	€ 1.511
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: G4/07	*Indicator: G4/08*	*Indicator: G4/09*	*Indicator: G4/10*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		

		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
		6	Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: G4/11	*Indicator: G4/12*	*Indicator: G4/13*	*Indicator: G4/14*	*Indicator: G4/15*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*		
			Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		6	Totaal	0	0	0		

SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025**	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: G10/01	*Indicator: G10/02*	*Indicator: G10/03*			
			€ 310.712	€ 0	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025**	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of						

		alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: G12/01	*Indicator: G12/02*	*Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2025**	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	Aard controle n.v.t.	
			Indicator: G13/01	*Indicator: G13/02*	*Indicator: G13/03*	*Indicator: G13/04*	Indicator: G13/05	
			€ 22.120	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025**	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
		Gemeenten						

			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: H4/01	*Indicator: H4/02*				
			€ 415.742	€ 370.846				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: H4/03	*Indicator: H4/04*	*Indicator: H4/05*	*Indicator: H4/06*		
			€ 232.032	€ 1.902	€ 136.912			
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H30/01	*Indicator: H30/02*	*Indicator: H30/03*	*Indicator: H30/04*	*Indicator: H30/05*	*Indicator: H30/06*
			€ 483.761	€ 48.250	€ 435.511	€ 1.345.471	Ja	

			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: H30/07	*Indicator: H30/08*				
			Ja	Nee				
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*				
			Indicator: H35B/01	*Indicator: H35B/02*				
		1	060114 Gemeente Emmen	€ 141.600				
		2						
		3						
VWS	**H42B**	**Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_met centraal persoon_2025**	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Projectnummer	Heeft u meegewerkt aan de verplichte monitoring van de resultaten door middel van een door de Minister vastgesteld	Toelichting (Verplicht indien bij H42B/03 "Nee" is ingevuld)	Gerealiseerd aantal cliënten in (jaar T)	Cumulatief aantal cliënten (t/m jaar T)

					format? (Ja/Nee/Nvt) – aard controle			
		SiSa tussen medeoverheden						
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H42B/01	*Indicator: H42B/02*	*Indicator: H42B/03*	*Indicator: H42B/04*	*Indicator: H42B/05*	*Indicator: H42B/06*
		1	061690 Gemeente De Wolden	*90002902*	N.v.t.		0	0
		2						
		3						
		4						
		5						
			Kopie Projectnummer	Besteding monitoring (jaar T)	Cumulatieve besteding monitoring (t/m jaar T)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: H42B/07	*Indicator: H42B/08*	*Indicator: H42B/09*			
		1	061690 Gemeente De Wolden	€ 0	€ 0			
		2						
		3						
		4						

		5						
			Eindverantwoording? (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: H42B/10					
			Nee					
VRO	**J9**	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls**	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
		Tranche 1 t/m 7						
		Gemeenten						
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J9/01	*Indicator: J9/02*	*Indicator: J9/03*	*Indicator: J9/04*	*Indicator: J9/05*	*Indicator: J9/06*
		1	SPUK WBI Tranche 6 Borger-West	Nee	Ja	0	0	0
		2						
		20						
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)

			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J9/07	*Indicator: J9/08*	*Indicator: J9/09*	*Indicator: J9/10*	*Indicator: J9/11*	*Indicator: J9/12*
		1	SPUK WBI Tranche 6 Borger-West	Nee	€ 665.037	€ 4.380.433	€ 300.000	€ 349.998
		2						
		20						
			Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: J9/13	*Indicator: J9/14*	*Indicator: J9/15*	*Indicator: J9/16*		
		1	SPUK WBI Tranche 6 Borger-West	Ja	Planologische procedure heeft langer geduurd dan voorzien. Planning ontwikkelende partij CPO heeft door diverse externe omstandigheden vertraging opgelopen. Start bouw is Q1 2026.	Nee		

		2						
		20						
VRO	**J17**	**Realisatiestimulans**	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognotiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*			
			Indicator: J17/01	*Indicator: J17/02*	*Indicator: J17/03*			
			20	40	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl.	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	

				Compensabele Btw) .	bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: J17/04	*Indicator: J17/05*	*Indicator: J17/06*	*Indicator: J17/07*	*Indicator: J17/08*	
		1						
		2						
VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J55/01	*Indicator: J55/02*	*Indicator: J55/03*	*Indicator: J55/04*	*Indicator: J55/05*	*Indicator: J55/06*

			321	€ 31.472	€ 296.504	91	€ 88.008	€ 179.981
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J55/07	*Indicator: J55/08*	*Indicator: J55/09*			
			109	€ 111.077	€ 137.895			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen

			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J55/10	*Indicator: J55/11*	*Indicator: J55/12*	*Indicator: J55/13*	*Indicator: J55/14*	*Indicator: J55/15*
			321	321	37	0	0	0
VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: J94/01	*Indicator: J94/02*	*Indicator: J94/03*	*Indicator: J94/04*	*Indicator: J94/05*	*Indicator: J94/06*
		1	*LAI24-03747011*	€ 189.815	81	0	€ 0	€ 600
		2	*LAI25-03841545*	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
		100						

			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J94/07	*Indicator: J94/08*	*Indicator: J94/09*			
		1	€ 0	€ 189.215	Nee			
		2	€ 0	€ 0	Nee			
		100						
VRO	**J96B**	**Regiodeals 4e tranche**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikkingsnummer	Naam actielijn/ programmalijn/ pijler	Besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.	
		SiSa tussen medeoverheden						
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: J96B/01	*Indicator: J96B/02*	*Indicator: J96B/03*	*Indicator: J96B/04*	*Indicator: J96B/05*	

		1	030003 Provincie Drenthe	202501158-01160460	Het Scandinavië van Nederland	€ 7.417	€ 0	
		2						
		100						
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C96B/01	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.	Toelichting		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen					
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: J96B/06	*Indicator: J96B/07*	*Indicator: J96B/08*	*Indicator: J96B/09*		
		1	*030003 Provincie Drenthe*	€ 7.417	€ 0			
		2						
		100						
			Cumulatieve besteding uitvoeringskosten zijnde kosten ten behoeve van Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT-kosten)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

			(t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen					
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J96B/10	*Indicator: J96B/11*	*Indicator: J96B/12*			
			€ 0	€ 1.558	Nee			
VRO	**J117B**	**Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren**	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T)			
		SiSa tussen medeoverheden						
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*			
			Indicator: J117B/01	*Indicator: J117B/02*	*Indicator: J117B/03*			
		1	030003 Provincie Drenthe	€ 58.443	€ 58.443			
		2						
			Kopie provinciecode	Status SMP (nog niet gestart/in ontwikkeling/afgerond)	Gebruik van pre-SMP (Ja/Nee)	Verwachte opleverdatum SMP(dd/mm/jj)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

			Aard controle n.v.t.	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: J117B/04	*Indicator: J117B/05*	*Indicator: J117B/06*	*Indicator: J117B/07*	*Indicator: J117B/08*	
		1	030003 Provincie Drenthe	in ontwikkeling	Nee		Nee	
		2						
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: K28/01	*Indicator: K28/02*	*Indicator: K28/03*	*Indicator: K28/04*	*Indicator: K28/05*	*Indicator: K28/06*
			€ 601.321	€ 307.760	€ 73.862	€ 2.066.546	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) -	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)

				uitzonderingsbepaling (GOO)	van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)			
		Gemeenten						
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: M16/01	*Indicator: M16/02*	*Indicator: M16/03*	*Indicator: M16/04*	*Indicator: M16/05*	*Indicator: M16/06*
			€ 4.433.044			€ 0	€ 0	€ 348.302
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	
			Indicator: M16/07	*Indicator: M16/08*	*Indicator: M16/09*	*Indicator: M16/10*	*Indicator: M16/11*	
			€ 5.997	€ 480	€ 192.452	1-jan-25	1-okt-25	
			Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)				

			Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09					
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: M16/12	*Indicator: M16/13*				
			€ 4.595.371	€ 17.989.066				
DRE	**DRE10C**	**Regiodeal Zuid-Oost Drenthe**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welk project betreft het	Totale besteding in jaar T ten laste van regiodealmiddelen via provincie	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding ten laste van regiodealmiddelen via provincie	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T ten laste van regiodealmiddelen via provincie	Toelichting
						Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van regiodealmiddelen via provincie	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van regiodealmiddelen via provincie	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe						
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: DRE10C/01	*Indicator: DRE10C/02*	*Indicator: DRE10C/03*	*Indicator: DRE10C/04*	*Indicator: DRE10C/05*	*Indicator: DRE10C/06*
		1	202101416-00945802	Toekomstbestendig Tweede	€ 98.785	€ 11.581	€ 327.827	

				Exloërmond (vervolg)				
		2	202301880-01079113	Levensloop bestendig wonen	€ 128.000		€ 128.000	
			Kopie beschikkingsnummer	Kopie Projectnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
					Als u kiest voor ‘ja’, betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: DRE10C/07	*Indicator: DRE10C/08*	*Indicator: DRE10C/09*			
		1	*202101416-00945802*	Toekomstbestendig Tweede Exloërmond (vervolg)	Nee			
		2	*202301880-01079113*	Levensloop bestendig wonen	Ja			

Overzicht taakvelden

Gemeente geven hun geld uit aan een breed scala aan deelterreinen, variërend van bijvoorbeeld onderwijshuisvesting, tot de gemeentelijke plantsoendienst of de jeugdzorg. Om te zorgen dat deze uitgaven geaggregeerd kunnen worden en vergeleken kunnen worden tussen gemeenten is een uniform set van taakvelden door de Rijksoverheid gedefinieerd.
Gemeenten zijn verplicht om een overzicht van deze taakvelden op te nemen in de jaarrekening.

Verdelingsprincipe
De taakvelden zijn in 2025 verdeeld over verschillende thema's.

		Begroting 2025 prim.			Begroting 2025 na wijz			Jaarrekening 2025		
Taakvelden		**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.0 Bestuur en ondersteuning										
0.1	Bestuur	2.644		-2.644	2.856	200	-2.656	3.766	341	-3.425
0.10	Mutaties reserves	7.780	11.948	4.168	7.315	15.251	7.936	11.651	16.372	4.721
0.11	Res. van de rekening van baten en lasten	593		-593	2.324		-2.324			
0.2	Burgerzaken	1.237	460	-777	1.587	533	-1.054	1.602	566	-1.036
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.132	232	-900	689	321	-368	447	364	-83
0.4	Overhead	13.769	108	-13.661	12.161	145	-12.016	12.080	202	-11.878
0.5	Treasury	1.019	1.245	227	527	1.301	774	619	836	218
0.61	OZB woningen	103	5.467	5.364	-10	5.617	5.627	82	5.894	5.811
0.62	OZB niet-woningen	57	1.796	1.740	57	1.866	1.810	1	1.588	1.586
0.64	Belastingen overig	168		-168	536		-536	572		-572
0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	150	61.998	61.848	150	65.958	65.808		65.119	65.119
0.8	Overige baten en lasten	2.303	-50	-2.353	504	-30	-535	1	-103	-105
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)							-76		76
		30.955	**83.204**	**52.251**	**28.696**	**91.162**	**62.466**	**30.745**	**91.179**	**60.432**
1.0 Veiligheid										
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.858	1	-1.858	1.912	1	-1.911	1.926	-3	-1.929
1.2	Openbare orde en veiligheid	355		-355	682		-682	663		-663
		2.213	**1**	**-2.213**	**2.594**	**1**	**-2.593**	**2.589**	**-3**	**-2.592**
2.0 Verkeer, vervoer, waterstaat										
2.1	Verkeer en vervoer	4.488	100	-4.388	4.919	72	-4.847	4.805	243	-4.563
		4.488	**100**	**-4.388**	**4.919**	**72**	**-4.847**	**4.805**	**243**	**-4.563**
3.0 Economie										
3.1	Economische ontwikkeling	49		-49						
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	146	146		146	146		333	323	-10
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6	12	6	7	12	6	7	17	10
3.4	Economische promotie	562	2.110	1.548	715	2.610	1.895	699	2.533	1.833
		763	**2.268**	**1.505**	**868**	**2.768**	**1.901**	**1.039**	**2.873**	**1.833**

4.0 Onderwijs										
4.1	Openbaar basisonderwijs	166	24	-141	190	24	-165	192	21	-170
4.2	Onderwijshuisvesting	2.616	108	-2.508	1.608	108	-1.501	1.485	64	-1.422
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.849	380	-1.469	2.626	1.051	-1.575	2.107	734	-1.373
		4.631	**512**	**-4.118**	**4.424**	**1.183**	**-3.241**	**3.784**	**819**	**-2.965**
5.0 Sport, cultuur, recreatie										
5.1	Sportbeleid en activering	568	90	-478	801	281	-520	703	352	-351
5.2	Sportaccommodaties	2.181	266	-1.915	5.998	271	-5.727	5.638	372	-5.266
5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	216	4	-212	441	60	-381	391	24	-367
5.4	Musea	200	10	-189	200	10	-189	220	11	-209
5.5	Cultureel erfgoed				48		-48	25		-25
5.6	Media	672		-672	959	286	-672	845	228	-617
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.180	36	-4.145	5.384	78	-5.306	5.365	228	-5.138
		8.017	**406**	**-7.611**	**13.831**	**986**	**-12.843**	**13.187**	**1.215**	**-11.973**
6.0 Sociaal domein										
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.717	214	-1.503	8.838	6.763	-2.075	8.245	6.831	-1.414
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorz. Jeugd	241		-241	440		-440	384		-384
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal	5.227		-5.227	5.428		-5.428	5.406	20	-5.386
6.3	Inkomensregelingen	9.113	7.405	-1.708	11.280	8.696	-2.584	10.808	7.896	-2.912
6.4	WSW en beschut werk	5.643		-5.643	5.825		-5.825	5.545		-5.545
6.5	Arbeidsparticipatie	1.214	15	-1.199	1.270	17	-1.253	1.306	53	-1.253
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.671	17	-1.654	1.711	17	-1.694	1.691	15	-1.676
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	4.532	100	-4.432	4.132	100	-4.032	3.692	135	-3.557
6.712	Begeleiding (WMO)	1.212		-1.212	1.152		-1.152	1.052		-1.052
6.713	Dagbesteding (WMO)	595		-595	640		-640	621		-621
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	202		-202	177	25	-152	143		-143
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	375		-375	955		-955	955		-955
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	4.041		-4.041	4.522		-4.522	4.616		-4.616
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	79		-79	9		-9	6		-6
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	466		-466	566		-566	571		-571
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.251		-1.251	1.963		-1.963	2.193		-2.193
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	81		-81	1		-1			
6.791	PGB WMO	268		-268	268		-268	176		-176
6.792	PGB Jeugd	231		-231	41		-41	38		-38
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)				41		-41	41		-41
6.821	Jeugdbescherming	892		-892	857		-857	828		-828
6.822	Jeugdreclassering	90		-90	140		-140	142		-142
6.91	Coordinatie en beleid WMO	395		-395	337	5	-332	347	5	-342

6.92	Coordinatie en beleid Jeugd	844	78	-766	785	68	-716	743	76	-667
		40.380	**7.829**	**-32.551**	**51.378**	**15.691**	**-35.686**	**49.549**	**15.031**	**-34.518**
7.0 Volksgezondheid, milieu										
7.1	Volksgezondheid	1.996	490	-1.506	2.691	1.045	-1.645	1.855	247	-1.608
7.2	Riolering	2.200	3.226	1.026	2.361	3.226	865	2.193	3.259	1.067
7.3	Afval	2.366	3.278	912	2.541	3.278	737	2.427	3.324	897
7.4	Milieubeheer	2.300	530	-1.770	2.822	951	-1.871	2.976	1.420	-1.557
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	357	202	-155	428	223	-205	422	203	-219
		9.219	**7.726**	**-1.493**	**10.843**	**8.723**	**-2.119**	**9.873**	**8.453**	**-1.420**
8.0 Volkshuisvesting, R.O., stedelijke vern.										
8.1	Ruimtelijke ordening	1.270	94	-1.175	2.692	94	-2.597	2.520	51	-2.469
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	1.563	1.895	332	1.582	1.895	313	2.030	2.751	721
8.3	Wonen en bouwen	1.063	531	-532	1.697	947	-750	1.865	1.171	-694
		3.896	**2.520**	**-1.375**	**5.971**	**2.936**	**-3.034**	**6.415**	**3.973**	**-2.442**
Totaal taakvelden		**104.562**	**104.566**	**7**	**123.524**	**123.522**	**4**	**121.986**	**123.783**	**1.792**

Bijlagen

Nog uit te voeren werken

Nr	NUW	Thema	Taakveld	Bedrag
1	Verkiezingen	1	0.2	70.000
2	Peuteropvang regulier (niet VVE)	1	4.3	90.000
3	School en omgeving	1	4.3	240.000
4	Lokaal onderwijsbeleid	1	4.3	165.000
5	Project Wonen en Zorg	1	4.3	59.666
6	Basis subsidies	1	6.1	21.350
7	Beleid Kern en Kader	1	6.1	250.000
8	Gebiedscoördinatie, DOP's	1	6.1	120.288
9	Uitvoering wet inburgering	1	6.1	13.000
10	UMO Participatie	1	6.1	86.770
11	UMO Preventie en inclusie	1	6.2	117.000
12	UMO Voorzieningen en zorg dichterbij	1	6.2	32.000
13	UMO Armoede en bestaanszekerheid	1	6.2	58.000
14	Activiteiten POH jeugd	1	6.2	60.000
15	Preventieve jeugdzorg; kinderopvang pleegouders	1	6.22	17.499
16	Preventieve jeugdzorgactiviteiten	1	6.22	50.000
17	Aanpak energiearmoede	1	6.3	530.000
18	Aanpak energiearmoede (C.043.05 en C.043.09)	1	6.3	463.944
19	Aanpak Energiearmoede; ondersteuning energiehulp	1	6.3	17.000
20	Wedeka tbv extra plekken Beschut Werk	1	6.4	118.000
21	Buurtbedrijf	1	6.5	12.500
22	Project doorontwikkeling Sociaal Domein	1	6.6	81.769
23	Gezondheidsbeleid	1	7.1	55.000
24	Herijking beleidsplan EZ	2	3.4	24.000
25	Uitvoering beleidsplan RT	2	3.4	18.750
26	Beleidsagenda BOCE	3	0.1	73.451
27	Samenwerkingsverbanden; Nedersaksenlijn	3	0.1	27.893
28	Jongerenraad	3	0.1	25.000
29	Regiodeal: uitvoeringskosten	3	0.1	150.369
30	Kosten gemeenteraad	3	0.1	6.580
31	Kinderraad	3	0.1	31.220
32	Regiodeal: proeftuin toekomstbestendig 2e Exloërmond	3	0.1	50.000
33	Kunst & Cultuur algemeen	3	5.3	63.780
34	Bibliotheken	3	5.6	122.062
35	Projecten duurzame energie; Asbestdaken	3	7.4	8.700
36	Projecten duurzame energie; Verlichting gemeentehuis	3	7.4	12.700
37	Duurzaamheidsagenda	3	7.4	255.000
38	Duurzaamheid (lijn en programma)	3	7.4	332.418
39	Planmatigonderhoud algemeen	4	0.3	168.717
40	Preventie/handhaving/DHW	4	1.2	40.000
41	BOA	4	1.2	8.630
42	Verkeersmaatregelen	4	2.1	14.250
43	Extra onderzoek en bijmeting voor wegbeheer	4	2.1	25.000

44	Laadpalen	4	2.1	20.000
45	Overboeking saldo degeneratievergoeding	4	2.1	65.440
46	Restant wegen (vrijvallende kapitaallasten)	4	2.1	7.325
47	Onderwijshuisvestingsbeleid	4	4.2	67.000
48	Huisv.subsidie kerncomplexen voetbal	4	5.2	75.000
49	Binnensportaccommodatie algemeen	4	5.2	7.500
50	Sportvelden beheer & onderhoud	4	5.2	43.876
51	Kleedaccommodatie De Drift 6 Borger	4	5.2	191.812
52	Cultuurhistorie	4	5.5	50.000
53	Speeltuinen	4	5.7	65.153
54	Restant Wegwerken achterstallig onderh bomen	4	5.7	65.734
55	Voorbereiding baggeren vijvers (7120112)	4	5.7	12.500
56	Voorbereiding baggeren vijvers (7120112)	4	5.7	12.500
57	Sanering watercrassula vijver Parklaan (7120116)	4	5.7	12.500
58	Groen Zuiderstaat/B'veen (7120115)	4	5.7	25.000
59	Kap en aanplant bomen Polweg Exloo (7120114)	4	5.7	20.000
60	Plantsoenen onderhoud	4	5.7	66.000
61	Kanaal Zuiderdiep Valthermond (7120300)	4	5.7	41.438
62	Werkmaterieel	4	5.7	33.000
63	Speeltuinen (7120304)	4	5.7	39.963
64	Hoofdstr Odoorn (zuid komportaal) groen (C.034.02)	4	5.7	2.068
65	Valtherweg-Exloerweg 60 km inr (C.034.03)	4	5.7	3.430
66	Trechterbeker Borger groen (C.034.04)	4	5.7	8.811
67	Groen z'Diep/Hoofdstr (C.031.01)	4	5.7	85.489
68	Duurzaamheid; NOVEX/DPLG	3	7.4	50.000
69	Hart van Exloo	4	8.1	221.355
70	Omgevingswet	4	8.1	148.325
71	Flexwoningen	4	8.3	31.207
72	Volkshuisvesting; Wet goed verhuurdersschap	4	8.3	15.136
73	Volkshuisvesting; Uitvoering wet betaalbare huur	4	8.3	21.887
74	Volkshuisvesting algemeen	4	8.3	30.000
75	Volkshuisvesting; Wijkrenovatie	4	8.3	250.000
76	Volkshuisvesting; Wet versterking regie volkshuisvesting	4	8.3	149.000
77	Volkshuisvesting; Project woningmarktonderzoek	4	8.3	6.000
78	Digitalisering archief	5	0.4	100.000
79	BOCE I-governance/projecten	5	0.4	80.000
80	Verlenging inzetbaarheidscoach	5	0.4	43.500
81	ICT Kosten (Dimpact)	5	0.4	40.000
Totaal				**6.395.256**

Deze lijst geeft de reservering van de bedragen voor "nog uit te voeren werken" weer. Het begrotings-/kalenderjaar loopt niet altijd parallel met de periode dat werkzaamheden worden uitgevoerd of realisatie plaatsvindt. Soms lopen projecten over de jaarwisseling heen en vindt de afronding en afrekening pas in het volgende jaar plaats. Er kunnen vertragingen optreden en er zijn ook werkzaamheden die niet in de winter kunnen worden uitgevoerd. De afronding van de projecten worden dan in het volgend jaar uitgevoerd.

Interbestuurlijk toezicht

Algemeen
In overleg met de Drentse gemeenten is door de provincie Drenthe een beoordelingskader vastgesteld. Aan de hand van dit toetsingskader geeft de provincie inhoud aan de toezichthoudende rol op de domeinen Financiën, monumentenzorg, ruimtelijke ordening, WABO en archief.
In Drents verband is afgesproken dat de zelfbeoordeling door gemeenten een plek krijgt in de P&C cyclus en wordt opgenomen bij de jaarrekening.

Medebewindstaken
De volgende taken die door de gemeente in medebewind worden uitgevoerd worden verantwoord.

Domein	Belang toezicht
Ruimtelijke Ordening	Omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en omgevingsvisie bij gemeenten conform de wettelijke eisen Omgevingswet.
Omgevingsrecht	Bescherming van mens en natuur tegen schade en gevaar. Uitvoering van de vergunningverlening, nalevingstoezicht en handhaving (milieu, bouwen en wonen)
Ruimtelijk erfgoed	(Planologische) bescherming cultuurhistorische en archeologische waarden via actuele gemeentelijke ruimtelijke plannen. Deskundige advisering vergunningsverlening
Huisvesting statushouders	Tijdige huisvesting van het aantal statushouders overeenkomstig de halfjaarlijkse taakstelling van het Rijk.
Archiefzorg	Controle van de kwaliteit van de informatiehuishouding van overheden, zoals die nodig is voor adequate verantwoording, bewijsvoering en historisch onderzoek.

Ruimtelijke ordening	Groen/ Oranje/ Rood	Toelichting
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over bestuurlijk vastgestelde omgevingsvisie conform de wettelijke vereisten, het overgangsrecht in acht nemende.		De gemeente beschikt over een bestuurlijk vastgestelde omgevingsvisie die voldoet aan de wettelijke vereisten. In deze visie zijn echter nog geen programmatische doelen opgenomen en deze is nog niet digitaal ingericht volgens de STOP/TPOD-standaard.
Gemeente beschikt voor het gehele grondgebied over bestuurlijk vastgesteld omgevingsplan conform de wettelijke vereisten, het overgangsrecht in acht nemende.		De gemeente beschikt van rechtswege over het tijdelijke omgevingsplan. Uiterlijk in 2032 moet dit plan volledig zijn geactualiseerd en digitaal zijn ingericht volgens de geldende vereisten, waaronder de STOP/TPOD-standaard.
Het nieuwe omgevingsplan voldoet aan de inhoudseisen en terminologie conform de wettelijke vereisten en aan de digitale standaarden.		De gemeente bereidt momenteel de actualisatie van het omgevingsplan voor, evenals de overdracht van de bruidsschat. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) functioneert tot op heden echter nog niet naar behoren. Zo is het niet mogelijk om gelijktijdige wijzigingen aan het tijdelijke omgevingsplan door te voeren, waardoor de gemeente noodgedwongen nog werkt met TAM-IMRO-plannen.. Per 1 januari 2026 kan TAM-IMRO niet meer worden gebruikt en wordt de nieuwe STOP-TPOD werkwijze gehanteerd.
Totaalbeeld *Is er reden voor extra aandacht?*		Het niet op niveau en volledig werkend zijn van het DSO is een -landelijke- reden voor zorg

Omgevingsrecht	Groen /Oranje/ Rood	Toelichting
Gemeente heeft een actuele strategie op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), inclusief veiligheid, bouwplantoetsing, bodembeleid en een probleem- en risicoanalyse.		De U&H-Strategie 2023-2027 geeft inzicht in de gevraagde aspecten.
Gemeente heeft een consistent en duidelijk, bestuurlijk vastgesteld Jaarprogramma op het gebied van VTH, met voldoende operationele doelen		Het jaarprogramma 2026 is op 9 december 2025 door het college vastgesteld.
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgesteld Jaarverslag op het gebied van VTH.		Het jaarverslag 2024 is op 10 juli 2025 vastgesteld door het college. Op dit moment wordt gewerkt aan het jaarverslag 2025.
Uit het Jaarverslag blijkt dat doelen en normen op het gebied van VTH zijn behaald volgens de wettelijke vereisten.		
Gemeente heeft een bestuurlijk vastgestelde actuele kwaliteitsverordening op het gebied van VTH.		Deze voor inwerkingtreding van de Omgevingswet al met vooruitwerkende kracht vastgesteld, en geldt per ingangsdatum van de Omgevingswet.
Totaalbeeld *Is er reden voor extra aandacht?*		Niet van toepassing.

Ruimtelijk erfgoed	Groen/ Oranje/ Rood	Toelichting
Gemeente heeft bij de vaststelling van het omgevingsplan of bij vrijstelling op het bestaande plan, aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met in geding zijnde cultuurhistorische en archeologische waarden; dit omgevingsplan is bestuurlijk vastgesteld.		De bestemmingsplannen zijn geactualiseerd. Bij deze actualisatie zijn de cultuurhistorische en archeologische waarden meegenomen. Per 1 januari 2024 vormen deze bestemmingsplannen het tijdelijke omgevingsplan van de gemeente. Uiterlijk in 2032 moet dit tijdelijke omgevingsplan worden omgezet in een nieuw omgevingsplan, waarin de cultuurhistorische en archeologische waarden opnieuw zullen worden opgenomen.
Gemeente heeft een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit ingesteld die adviseert over omgevingsvergunningen voor het aanpassen van een beschermd monument en vraagt deskundig advies bij vergunningverlening waarbij cultuurhistorische en/of archeologische waarden aan de orde zijn.		De gemeenteraad heeft een Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit Borger-Odoorn benoemd. Deze commissie adviseert, conform de vastgestelde verordening, de raad en het college van burgemeester en wethouders over het bereiken en behouden van een goede omgevingskwaliteit en alles wat daarmee samenhangt.
Binnen de gemeente vindt adequaat toezicht en handhaving plaats op het gebied van monumenten en archeologie; dit is tevens vastgelegd in documenten.		De gemeente Borger-Odoorn beslaat een groot oppervlak waarvan een belangrijk deel met hoge archeologische verwachtingswaarden. De capaciteit op VTH is beperkt. Toezicht en handhaving vindt plaats binnen de mogelijkheden die er zijn.
Totaalbeeld *Is er reden voor extra aandacht?*		Niet van toepassing.

Huisvesting statushouders	Groen/ Oranje/ Rood	Toelichting
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (eerste helft van het jaar) op het gebied van tijdige huisvesting van statushouders en heeft geen verwijtbare achterstand of loopt hierop in		De organisatie is 2025 begonnen met een achterstand, die in de eerste helft van het jaar verder is opgelopen. Per 1 juli 2025 was er nog steeds sprake van een aanzienlijke achterstand. Te weten 36.
Gemeente voldoet aan de halfjaarlijkse taakstelling (tweede helft van het jaar) op het gebied van tijdige huisvesting van statushouders en heeft geen verwijtbare achterstand of loopt hierop in		De taakstelling voor het tweede halfjaar van 2025 was vastgesteld op 19 plaatsingen. In werkelijkheid heeft de gemeente Borger-Odoorn in deze periode 12 personen geplaatst. Hierdoor is de achterstand verder opgelopen tot 43.
Totaalbeeld Is er reden voor extra aandacht?		Er is aanleiding voor extra aandacht. Het plaatsen van statushouders brengt aanzienlijke uitdagingen met zich mee. De druk op de woningmarkt neemt toe, evenals de belasting op onze samenwerkingspartners, zoals woningcorporaties, huisartsen, Sociale Teams en Vluchtelingenwerk. Voor het realiseren van de taakstelling wordt gezocht naar oplossingen, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van circulaire woningen. De eerste worden opgeleverd op 1 april 2026.

Archief	Groen/ Oranje/ Rood	Toelichting
Zijn de belangrijkste risicovolle thema's geïdentificeerd?		Ja. De vier aandachtsgebieden voor 2025 waren: (1) Kwaliteitszorgsysteem; (2) Selectie en vernietiging; (3) Overzicht archiefbescheiden; (4) Duurzame toegankelijkheid – e-depot
Zijn er voor deze thema's al verbetermaatregelen getroffen?		De voorgenomen verbetermaatregelen zijn voor een groot deel getroffen. Hierover heeft in september 2025 terugkoppeling aan de provincie plaats gevonden. De maatregelen die o.a. zijn getroffen: 1. Activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg (zoals steekproeven en vergroten van bewustzijn in de organisatie) zijn ingebed in de dagelijkse werkzaamheden. 2. De achterstanden in de vernietiging zijn verder ingelopen, maar blijven een aandachtspunt. De archieven uit de opruimacties t.v.v. de verbouwing van het gemeentehuis zijn verwerkt. De implementatie van de selectielijst e-mailarchivering heeft door technische knelpunten nog niet plaats gevonden. Er is wel gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van het nieuwe zaaksysteem. 3. In 2025 is verder invulling gegeven aan de implementatie van het beheer in Teams en M365. Het beleid rondom retentie is vastgesteld. Er is gestart met het opschonen van de netwerkschijven ter voorbereiding van de datamigratie naar de nieuwe digitale werkomgeving. 4. Het college heeft besluit genomen om per 1/1/2027 toe te treden door de GR Drents Archief voor het gebruik van de e-depot voorziening. Het calamiteitenplan in herzien. Er heeft een onderzoek plaats gevonden naar de optimalisatie van de archiefbewaarplaats. De beoogde maatregelen (dichten van de scheur, vervangen van klimaatinstallatie) vinden in 2026 plaats.
Zijn er resultaten geboekt?		Er zijn zeker resultaten geboekt (zie boven), maar de ambities zijn nog steeds groter dan de beschikbare tijd. Ook door samenwerking met andere partijen ontstaan afhankelijkheden. Hierdoor is er een vertraging ontstaan bij het realiseren van een aantal verbetermaatregelen.
Totaalbeeld		Ondanks de opgelopen vertragingen is er wat de gemeente betreft geen reden voor extra

Is er reden voor extra aandacht?		aandacht. De gemeente heeft goed in kaart welke opgaves moeten worden opgepakt.

Verplichte beleidsindicatoren

Hieronder een overzicht van de verplichte beleidsindicatoren die we volgens het BBV in de jaarstukken en de begroting dienen weer te geven.

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2024	3,3	DUO/Ingrado
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2024	4	CBS - Jeugdmonitor
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2024	3	CBS - Jeugdmonitor
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2024	539	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	2025	770	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo
Demografische druk	%	2025	83,8	CBS - Bevolkingsstatistiek - bewerking ABF
Functiemenging	%	2024	42,1	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2025	1.016	COELO - Atlas lokale lasten
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2025	1051	COELO - Atlas lokale lasten
Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2024	321	CBS - Waarde onroerende zaken
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2023	1	CBS - Jeugdmonitor
Jongeren met jeugdbescherming	%	2024	1,8	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	14,7	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdreclassering	%	2024	0,4	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2024	192,5	CBS - Re-integratie
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2025	0,8	CBS - Geregistreerde diefstallen
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2025	2,9	CBS - Geregistreerde criminaliteit
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2024	2,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2024	0,6	CBS - Geregistreerde diefstallen
Netto arbeidsparticipatie	%	2025	71,1	CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)

Niet-sporters	%	2024	57,2	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2024	8,5	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2023	68	CBS - Huishoudelijk afval
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2022	512,5	berekening
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2025	188,2	CBS - Re-integratie
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2024	40	DUO/Ingrado
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2025	6	Stichting Halt
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2023	192,5	LISA
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2024	2,0	DUO/Ingrado

Bijlage VI - Lijst met afkortingen

Afkorting	Volledige omschrijving
ABP	Afvalbrengpunt
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen
BCF	BTW compensatiefonds
BERAP	Bestuursrapportage
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investeringszone
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOCE	Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen
BORG	Beheer Openbare Ruimte en Gebouwen
BRP	Basisregistratie Personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van lagere overheden
CROW	Centrum voor regelgeving, onderzoek in grond-, water- en wegenbouw en verkeerstechniek
DIFTAR	Differentiatie afvaltarieven
DPL	Dynamische Prioriteiten Lijst
DPRA	Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EDR	Eems Dollard regio
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
FIDO	Financiering decentrale overheden
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GF	Gemeentefonds
GFT	Groente- fruit en tuin
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GIDS	Gezond In De Stad
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Riolering Plan
GVVP	Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan
GW	Gemeentewet
IBDO	Ik Ben Drents Ondernemer
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
IOAW	Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IHP	Integraal Huisvestingsplan
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
K4K	Kansen voor Kinderen
KCC	Klantcontactcentrum
KPI's	Kritische Prestatie Indicatoren
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen

LTO	Land- en tuinbouworganisatie
MFA	Multi functionele accommodatie
MJIP	Meerjarig investeringsplan
MJOP	Meerjaren onderhoudsplanning
MKB	Midden- en kleinbedrijf
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NUW	Nog uit te voeren werken
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OOV	Openbare orde en veiligheid
OPD	Omgevingsplatform Drenthe
OSH	Open Science Hub
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerende Zaak Belasting
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
P&C	Planning & Control
PMD	Plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons
POC	Percentage of Completion
POH	Praktijkondersteuner Huisarts
R&T	Recreatie en Toerisme
RES	Regionale Energie Transitie
RET	Recreatie Expert Team
REX	Recreatie Excellentie (Programma)
RMP	Regionaal Mobiliteitsprogramma
RRE	Regeling Reductie Energieverbruik
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
SBBO	Stichting Bestemming Borger-Odoorn
SISA	Single Information Single Audit
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SPUK	Specifieke Uitkering Stimulering Sport
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
SROI	Social Return on Investment
SVN	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
TIP	Toerist Informatie Punt
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
TVW	Transitie Visie Warmte
UF	Uitkeringsfactor
UMO	Urgente maatschappelijke opgave
VAR	Vrije Algemene Reserve
VDG	Vereniging Drentse Gemeenten
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VPT	Veilige publieke taak
VRD	Veiligheidsregio Drenthe
VTD	Veilig Thuis Drenthe
VTH-applicatie	Vergunningen Toezicht Handhaving applicatie
VVE	Vroeg- en voorschoolse educatie
VVP	Vitale Vakantieparken Drenthe
WAR	Weerstandsdeel Algemene Reserve
WBP	Wet Bescherming Persoonsgegevens
WKB	Wet Kwaliteitsborging Bouw
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOO	Wet open overheid

WUP	Wijkuitvoeringsplan
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
ZZP	Zelfstandige zonder personeel

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant